

<u>BÖLÜM</u>	<u>K O N U</u>	<u>SAHİFE</u>
	Başkanlık Raporu	5
	Yönetim Kurulu Çalışma Raporu	
I	GENEL KÖNÜLÜR	
	1. Yönetim Kurulu'nun genel ortamdaki gelişmeler karşısında tutumu ve çalışmaları	4-13
	2. Olağanüstü Genel Kurul Toplantısı	13
	3. 12 Eylül'den sonraki gelişmeler	13-15
	4. Bildiriler , duyurular	16-22
	5. Anarşi ve terör olayları karşısında Millet Meclisi Araştırma Komisyonuna sunular rapor	22-27
	6. Türk Diplomatlarına yönelen saldırılar	27-30
	7. İşkence savları konusu	30
II-	MESLEK SORUNLARI	
	1. Saldırılar cana kıymalar	31-37
	2. Sıkıyönetim uygulamaları konusundaki girişimler ve çalışmalar	37-40
	3. Sıkıyönetim Yasasındaki özel soruşturma yöntemi konusu	40-42
	4. Silah taşıma izni konusu	42-45
	5. Avukatların Sosyal Güvenlik konusu	45-55
	6. Vergi itiraz ve Temyiz Komisyonlarında Avukatlık Ücreti takdir konusu	55-57
	7. Adli ara verme sırasında Avukatlara gönderilen tebligatlarla ilgili genelge	57-61
	8. Adliye veznelerinde alınan harç konusu	61-62
	9. Örneklerin harçlandırılması konusu	62-65
	10. Avukatların tapu kayıtlarını incelemesi sorunu	65-72
	11. Avukatlık ücret tarifesi çalışması	72

III	BAROLARA ve AVUKATLARA İLİŞKİN KONULAR	
	1. Bazı Baroların Sıkıyönetimce çalışmalarının durdurulması işlemleri	73-76
	2. Sendika Avukatlarının bürolarının kapalı kalması sorunu	76-79
	3. Kamu Avukatlarının sorunları	79-86
	4. Devlet Avukatlığı Kurumu	86-88
	5. Kamu Kuruluşlarına alınacak Avukatlar sorunu	88-89
IV-	MESLEKİ VE BİLİMSEL TOPLANTILAR VE ORTAK ÇALIŞMALAR	
	1. III.Türk Hukuk Kurultayı	90-91
	2. Tıp-Hukuk Kurultayı	91
	3. Türk Denetim Kurultayı	91
	4. Çocuk Suçluluğu Konulu Serfitika Programı	91-94
	5. Başka Toplantılar	94
V-	YASAMA İLE İLGİLİ ÇALIŞMALAR	95
	1. Avukatlık Yasası üzerinde çalışmalar	96-105
	2. Vergi Yasaları ve Peşin Vergi Ödeme Konusu	105-135
	3. Harçlar Yasası	135-143
	4. Mali Müşavirlik ve Vergi Yargısı Yasası	143-150
	5. Hukuk Yargılama Usulü Yasası	150-159
VI-	BİRLİĞİN İÇ ÇALIŞMALARI	
	1. Birlik Yönetim Kurulu Çalışmaları	159-160
	2. Birlik Disiplin Kurulu çalışmaları	160
	3. Birliğin akçalı durumu ve Birlik Bülteni	160-166
	4. Sekreterya Çalışmaları	166-169
	5. Baro Başkanları Toplantısı	169-170
	6. Barolara yazılı avukat sayısı	170-173
	B) <u>S O N U Ç</u>	173

BAŞKANLIK RAPORU

Değerli meslektaşlarım,
Sayın delege arkadaşlarım.

Avukatlık Yasası'nın 123. maddesinin 7. bendi Başkana Birliğin çalışmaları hakkında her yıl genel Kurula bir Rapor sunma görevini vermektedir. Yasaya göre, Başkanın hem ayrı bir organ, hem de Yönetim Kurulunun üyesi olarak çift işlevi vardır. Birliğimizin geleneğinde de Başkanlık Raporu ayrı yer tutmaya başlamıştır. Ancak geçtiğimiz dönemin özellikleri bilinmektedir. Onaltı aylık dönemde ülke bütünlüğüne ve özgürlükçü demokratik düzene yönelik silahlı eylemlerin yarattığı bir bunalımdan geçilerek bugüne gelinmiştir. Bu bunalımın ülkeyi olduğu gibi bütün kurumları etkilemesi de olaşandır. Böyle bir ortamda Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulu tam bir sorumluluk duygusu ve bilinçli bir tutumla, kuruluşumuzun varlığını ve etkinliğini koruma çabasını sürdürmüştür. Mesleğin ve Birliğin onurundan, çözümlü demokratik düzene bağlılığından özveride bulunmaksızın, kararlı, ölçülü ve özenli davranışlar benimsemiştir. Bu dönemde yönetim Kurulunda görev alan arkadaşlarımız önemli sayılamıyacak görüş ayrılıklarını bir yana bırakarak tam bir uyumla, temel ilkelerde anlayış ve görüş birliği içinde çalışmışlardır. Bu nedenledir ki, bu dönemde Yönetim Kurulu Raporundan ayrı bir başkanlık raporu sunmanın gerekli olmayacağı görüldüm. Yüce Kurulunuzun da başkanlık raporunun Yönetim Kurulu Raporu içinde bulunduğunu kabul etmesini saygılarımla, dilerim.

Avukat Atilla SAV

YÖNETİM KURULU ÇALIŞMA RAPORU

A) G İ R İ Ş

Türkiye Barolar Birliği geçen çalışma döneminde kuruluş amacı ve çalışma ilkeleri doğrultusunda sorumlu ve bilinçli bir tutumla varlığını ve etkinliğini sürdürme çabasında bulunmuştur.

Geçen dönemin en belirgin özelliği kuşkusuz genel siyasal ortamdaki bunalımdır. Demokrasimizi tehdit eden boyutlara ulaşan terör olaylarının savunma görevi yapan meslektaşlarımıza da yönelmesi kaygılarımızı arttırıcı bir kötü gelişme olmuştur.

Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulu bu yılgi ve korku dolu bunalım ortamında da görevini her zaman olduğu gibi demokratik özgürlükler rejimine ve Hukuk Devleti ilkelerine inançlı bir Anayasal kuruluş olarak yapma çabasında bulunmuştur. Onaltı ayı aşan bir süreyi kapsayan bu dönem içindeki çalışmalarımızın genel özetini Yüce Kurulun bilgi ve onayına sunuyoruz.

I. B Ö L Ü M

GENEL K O N U L A R

1. Yönetim Kurulunun genel ortamdaki gelişmeler karşısındaki tutum ve çalışmaları ;

1980 yılı başında yapılan Genel Kurul'da görev alan yeni üyelerle oluşan Birlik Yönetim Kurulu'nun çalışma dönemi yukarıda belirtilen bunalımlı ortamda başlamıştır. Bu dönemde Birlik Yönetim Kurulu tam bir uyum ve temelde anlayış birliği içinde gerçek bir sorumluluk duygusu ile çalışmıştır. Saldırıların yarıya ve özellikle savunmaya yönelen yoğunlaşması ise kaygıları arttıran bir olumsuz gelişmesidir. Bu konudaki ilk görüş açıklaması 9.2.1980 günlü bildiri ile yapılmıştır.

Bu bildiri şöyledir;

"Şiddet olayları ve terör, yurt ölçüsündeki tırmanışını sürdürmektedir.

Her kesimden yurttaşlarımız ardarda öldürülmektedir. Bir süreden beri şiddet eylemleri, asil katillerin yarı önünde hesap vermelerini önlemek amacıyla savunma görevi yapan avukatları da amaçlamaya başlamıştır.

Katillerin ve suçluların varı önünde hesap vermelerini önlemek için yapılan bu tür saldırılar gerçekte Devletin hukuk düzenine yöneliktir.

Son olarak içinde bulunduğumuz hafta Antalya Barosundan Avukat Adil OKUR ile Kahramanmaraş olaylarıyla ilgili davada suçtan zarar görenleri savunara gerçek suçluların ortaya çıkarılmasında görev yapan Adara Barosundan Avukat Halil Sıtkı GÜLLÜOĞLU yetkili mercilere çeşitli uyarı ve başvurularda bulunduğu halde sokak ortasındaki saldırılar sonucu öldürülmüştür.

Bu öldürme olaylarının yanısıra yine savunma görevlisi avukatlara mesleki çalışmalarını nedeniyle her türlü saldırılar da sürmektedir.

Bu yıldırma eylemleri sonucu yaratılan ortamdan, yetkili ve sorumlularca alınan önlemlerin yeterli olmadığını belli olmaktadır.

Gerekli önlemlerin alınmamış olmasının, kişisel sorumlulukların yanısıra tarihsel sorumluluk da doğuracağını kamuoyu önünde ilgililere hatırlatırız".

Kamuoyu önünde yapılan bu tür uyarıların bir yarar sağlamaz duruma gelmesi de demokratik rejime gerçekten inanan ve bağlı olanlar için üzücü olmuştur.

Bu bakımdan Birlik Yönetimi olarak bu doğrultudaki çabalarımızı sürdürerek görüşlerimizi Devletin en yüksek görev ve sorumluluk makamlarına iletmeyi kaçınılmaz bir ödev saydık. Hazırlanan bir rapor, Cumhurbaşkanı Vekili, Millet Meclisi Başkanı ve Genel Kurmay Başkanına makamlarında bizzat Birlik Başkanı eliyle sunulmuştur.

Başbakan'dan görüşme isteklerine olumlu sonuç alınamadığından aynı rapor Başbakanlığa da bir yazıyla gönderilmiştir.

Durum ayrıca bir basın toplantısıyla Kamuoyuna da sunulmuştur.

CUMHURBAŞKANLIĞI MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI BAŞBAKANLIK,
GENEL KURMAY BAŞKANLIĞINA SUNULAN RAPOR.

Türkiye Barolar Birliği, T.C. Anayasası'nın ve Anayasa düzeni ile anayasal hak ve özgürlüklerin savunucusudur. Çünkü ancak Anayasanın öngördüğü özgürlüğe demokratik düzen içinde savunma hakkının gerçek bir anlamı vardır. Ve çünkü ancak böyle bir çoğulcu demokratik düzen içinde barolar ve Türkiye Barolar Birliği yüceltici ve olumlu bir işleve kavşabilir. Her türlü kısıtlayıcı veya baskıcı rejimlerde barolar ancak bir çıkar topluluğunun dar ve kısır çıkarlarını savunma örgütü durumuna düşer.

Bu nedenledir ki, Türkiye Barolar Birliği ve barolar Anayasamızın güvencesi altında olan her türlü temel hak ve özgürlüklere yönelen tehditlere ve sınırlama girişimlerine karşı sayasmak zorundadırlar. Yoksa işlevlerini ve ödevlerini yapmamış olurlar.

Ülkemizde türlü toplumsal, ekonomik ve siyasal bozukluklardan kaynaklanan anarşi ve terör olaylarının tırmanmakta oluşu nedeniyle TBMM'ce yine anayasal bir düzenleme olan sıkıyönetim düzenine geçilmesi uygun görülmüştür.

Türkiye Barolar Birliği de savunma görevi yapan bütün avukatlar da anayasal tüm kurumlar gibi sıkıyönetimin kurallarına saygılıdır. Ancak unutulmamalıdır ki, sıkıyönetim de bir hukuki düzenlemedir. Hukuki ve yasal bir düzenleme olan sıkıyönetimde de Anayasa'nın 11. maddesinde yer alan "kanun, temel hak ve özgürlüklerin özüne dokunamaz" ilkesi ana ölçü olarak yürürlüktedir. Bu nedenle sıkıyönetim dönemi içinde de başta "savunma hakkı" ve "hak arama özgürlüğü" olmak üzere bütünhak ve özgürlüklerin tümüyle ortadan kalkmış sayılması kabul edilemez. Böyle bir uygulama Anayasa'nın dışında yeni bir düzen arama ve getirme çabasına dönüşebilir.

Bu nedenlerledir ki, Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulu 10 Mayıs 1980 günlü toplantısında son aylarda Birliğimize iletilen somut ve kanıtlı olaylara dayanarak başta mesleğimizin temel işlevi olan savunma hakkı'na ve insan hak ve özgürlüklerinin özüne yöneltilen her türlü kısıtlama ve ortadan kaldırma girişimlerini en yüksek sorumluluk ve görev mahamlarının bilgisine sunarak tarihsel görevini yapma zorunluluğunu duymuştur.

I- Doğrudan savunma hakkına yöneltilen kısıtlama ve yok etme girişimleri :

A) Avukatlara yönelen silâhli saldırıları

Meslektaşlarımız, salt gördükleri vekâlet görevi nedeniyle yağın halinde silâhli saldırıların hedefi olmuşlardır.

Son sekiz ay içinde saldırıya uğrayan avukat sayısı 45'tir. Bunlardan 14'ü bu saldırılar sonucu ölmüşlerdir. Bu korkunçtur.

Sorun temelde bir rejim sorunudur. Belli örgütlü güçlerce yöneltildiği anlaşılan bu saldırıların amacı "savunma hakkı"nı ve "hak arama özgürlüğü'nü" ortadan kaldırmaktır.

Esasen silâhli saldırıların yaygın olduğu ve birçok meslek mensuplarına da silâhli saldırılarda bulunduğu yolunda bir mazeret düşünülemez. Avukatlara yapılan silâhli saldırılar giderek "yargı"yı işletmemeye başlar. Savunmasız yargı olamayacağı için, amaç yargının işlemlerini durdurmaktır.

Yargı Devletin üç erkinden biridir. Yargı erkine yönelen saldırıların amacı Devlet'i sarsmak Anayasal demokratik düzeni yok etmektir. Sıkıyönetim bu amacı taşıyan anarşi ve terör olaylarıyla savaşmak için ilan edilmiştir. Öyleyse sıkıyönetim makamlarının savunma görevlileri avukatları da koruyup, gözetmesi zorunludur.

İşi ve görevi ne olursa olsun her yurttaşın öldürülmesi kamu düzeninde bir yara açar. Bir insanın ölümü, bütün öbür insanları üzer, korkuya düşürür, yakınlarını acıya boğar, yoksullukla, yalnızlıkla karşı karşıya getirir. Ama bir avukat'ın görevi nedeniyle öldürülmesi bu durumların yanısıra rejimle ilgili bir nitelik taşımaktadır. Bu açıdan da özel bir anlamı vardır.

Bu bakımdan, daha önce birçok kereler yaptığımız başvurularını yineliyor ve avukatların özel biçimde korunmasını diliyoruz. Korumanın Devlet eliyle yapılması esastır. Ancak bunun yanısıra benzer nitelikte hizmet gören kamu görevlilerine tanınan hakkın tanınmasını ve avukatlara silah taşıma izni verilmesini diliyoruz.

B) Hazırlık soruşturması ve gözaltı aşamasında avukatların karşılaştıkları engeller :

a) Adaletin gerçekleşmesinde yargı üçlü bir bütündür: İddia-Savunma-Yargı. Savunma olmaksızın varılacak yargı eksiktir, sakattır. Bu üçlü bütün içinde savunma yargı'nın vazgeçilmez ögesi-
dir. Tarih boyunca savunmasız yargı her zaman "mahkûm" edilmiştir.

Avukat'ı, sanıkla aynı safta görmek yanılıdır. Doğru değerlendirme avukat'ı savcı ve yargıçla aynı safta görmektir. Nitekim işlevleri dışında bu üç mesleğe girecek kişilerde aynı niteliklerin aranmasında bundandır.

Bugünkü Sıkıyönetim mahkemelerinde görev yapan savcı ve yargıçlar da -genel olarak- değerlendirmeyi böyle yapmaktadır. Geçmiş sıkıyönetim dönemlerinde bir kısım mahkemelerde rastlanan yanlış düşünce tarzına bugünkü sıkıyönetim mahkemelerinde pek rastlanmaktadır.

Ancak sıkıyönetim mahkemelerindeki inzibata ilişkin idari görevlilerle ceza ve tutukevi görevlilerinde çoklukla tam tersi bir düşünce bulunmaktadır. Bu düşünce bir kamu hizmetlisi olan avukat'ı sanıkla bir tutmaya kalkışmaktadır. Bu sapkın ve yanlış düşünceyle bir kısım görevliler avukatlara kaba, küçültücü ve genel görgü kurallarına aykırı davranışlarda bulunabilmekte ve savunma görevlilerini işlevlerinde büyük sıkıntı ve güçlüklerle karşı karşıya bırakmaktadır.

Bunları şöylece özetleyebiliriz :

C) Vekil-müvekkil ilişkilerinde çıkarılan güçlükler ve engellemeler :

a) Vekil, müvekkil ile her zaman görüşebilir. Görüşmek savunma işinin gereğidir. Bu nedenle de bir haktır.

Oysa sıkıyönetim makamlarınca bu görüşmeler için avukatlara son derece kısıtlı olanaklar verilmektedir. Örneğin Ankara'da bir avukat bir günde müvekkili ile ve ancak 15 dakika görüştürülmektedir. Bu sakıncalı uygulama yüzünden avukat esasen kent merkezinde ancak bir kişiyle ve çok sınırlı görüşebilmektedir. Bu uygulama günün belli saatleri ile de kısıtlanmış olduğundan bir günde ancak beş altı vekil-müvekkil görüşmesinin yapılabilirdi yaygın bir yakınma konusudur.

b) Avukat, vekâletnamesi olmasa da sanıkla görüşebilir. Çünkü avukat'ın vekâlet görevini kabul edebilmesi için sanıkla anlaşmaya varabilmesi ancak bu görüşmeyle olur.

Avukat, haklı olduğuna inanmadığı davayı reddetmek zorundadır. (Avukatlık Kanunu md.38/a). Müvekkil adayı olacak sanıkla görüşmeden bu kaniya varılamayacağına göre avukatın, sanıkla vekâletname olmadan da görüşmesi meslek çalışmasının bir gereğidir.

Oysa, sıkıyönetim ceza ve tutukevindeki tutuklularla avukatların böylece görüşmesi olanağı yoktur.

c) Vekâletname çıkartma göreve yasayla noterlere verilmiştir. Noter görevlilerinin, bu hizmeti yapmaları büyük güçlüklerle başlamıştır. Bu yüzden noterler, sıkıyönetim ceza ve tutukevlerine giderek vekâletname yapmaktan sakınmaktadırlar.

Örneğin Ankara'da sıkıyönetim ceza ve tutukevi kentin dışındadır. Buraya taşıtla girilememektedir. Disiplin görevlileri genellikle noter görevlilerine de güçlük çıkartmakta, incitici davranışlarda bulunmaktadırlar.

ç) Sıkıyönetim mahkemeleri genellikle askeri bölgelerdedir. Bu bölgelere giriş-çıkış son derece sıkı kısıtlamalara bağlıdır. Avukatlar duruşma günleri görev yerine giderken türlü iklim koşullarında yağmur, kar, güneş altında saatlerce bekletilmektedir. Bu sürede üstleri defalarca aranmaktadır. Bu sırada da, küçültücü sözler ve davranışlarla karşılaştıkları volundaki yakınmalar ise yaygındır. Buna ilişkin tutanaklar, kanıtlar, tanıklıklar ve yakınmalar ise dosyalarımızdadır, her türlü incelemeye açıktır.

d) Vekil, müvekkil ile görüşürken de türlü güçlüklerle karşı karşıyadır.

Avukatlar müvekkilleriyle görüşürken-sivil cezaevlerindeki uygulamadan çok farklı olarak- özel camlı-telli bölmelere alınmaktadırlar. Ayrıca her iki vanda genellikle-silahlı birkaç gözcü bulunmaktadır.

Bu da amacı aşan ve görevin gereğine aykırı bir önlemdir.

e) Yukarıda da belirttiğimiz üzere avukat yargının bir üyesidir: adaletin yardımcısıdır. Bu nedenle avukatlık yasalarında "kamu hizmeti" sayılmıştır. Sıkıyönetim görevlileri, sayıcı ve yargıçları koruyup, gözettiği gibi avukatları da koruyup gözetmekle görevlidirler. Oysa gerek ceza ve tutukevlerinde, gerekse duruşma salonlarında saldırıya uğrayan avukatlar vardır.

- Ankara Askeri Cezaevinde 1 Aralık 1979 günü dört avukat: bir kısım sanıkların saldırısına uğramışlar ve ölümden bir rastlantıyla kurtulmuşlardır.

- Denizli Barosu'na bağlı bir avukat Adana Sıkıyönetim Mahkemesinde duruşma salonunda bir kısım sanıkların saldırısına uğramıştır...Benzer olaylar çoğaltılabilir. Bu iki örneği yaygınlığı kanıtlamak amacıyla anıyoruz.

f) Yakalanan ve gözaltına alınan kişiler en geç onbeş gün içinde yargıç önüne çıkarılır. Yakalanan kişiye yakalama nedeninin açıklanması ve yakınlarına da durumunun bildirilmesi gerekmektedir. (Anayasa md.30).

Bu anayasal hüküm tümüyle uygulanmamaktadır. Öte yandan yakalanan ve gözaltına alınan kişi gözaltı süresinde avukatıyla görüştürülmemektedir. Oysa CYUY 144 ve Askeri Mahkemeler Kurulusu ve Yargılama Usulü Yasası'nın 91. maddesi gereğince tutuklu, avukatı ile her zaman görüşebilir.

Tutuklu kişi, suçluluğu hakkında inandırıcı belirtiler ve kanıtlar olan sanıktır. Yakalanan ve gözaltına alınan kişi hakkında ise böylesine bir yargıç değerlendirmesi de yoktur. Böyleyse gözaltına alınan kişinin durumu tutuklunun durumundan daha da hafiftir. Yorum yöntemi (evleviyet kuralı) uyarınca tutukluya tanınan hakkın da gözaltındaki kişiye tanınması evleviyetle istenir. Tersine tutum yasal değildir, yanlış bir uygulamadır.

Bugün sıkıyönetim ve kolluk güçlerince gözaltına alınanlara durumları, günlerce açıklanmamakta, yakınlarına bildirilmemekte ve avukatları ile görüşmelerine de izin verilmemektedir.

g) Bir hizmetin önemi ve değeri onun bütünüyle durması ve olmaması halinde daha iyi belli olur. Sıkıyönetim mahkemelerinde görev yapan avukatların karşılaştığı güçlükler ve kısıtlamalar savunmayı engelleme amacına yönelik olamaz. Böyleyse bu çok ağır bir vâ-nilgi olur. Tarih böyle bir yargılamayı hiçbir zaman kabul etmeyecektir.

Savunma görevi yapan arkadaşlarımız karşılaştıkları güçlük- lere karşın büyük bir özveriyle görevlerini yapmaktadırlar. Bunu şük- ranla karşılıyoruz: Çünkü onların bu çalışmalarını adaletin güvencesidir.

II- İşkence ve dayak olayları :

Son zamanlarda güvenlik ve kolluk kuvvetlerince yürütülen soruşturma ve sorgularda dayak ve işkence olayları ile ilgili yaygın şikâyetler yapılmaktadır. Birliğimize, meslektaşlarımızca iletilen ve somut kanıtlara ya da gözlemlere dayanan şikâyetler arasında ölümle biten dayak ve işkence olayları da vardır. Bu nedenle yeniden güncel hale gelen bu konu üzerinde de durmak zorunluluğunu duyuyoruz.

İşkence ve dayak suçtur. Anayasa'mızın 14. maddesi "kimseye eziyet ve işkence yapılamaz" diyor. Bu hukuk kuralı 1789 İnsan ve Yurttaş Hakları Evrensel Bildirgesinden bu yana bütün temel hukuk belgelerinde yer almıştır. Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Evrensel Bildirgesinin 5.maddesi de "hiç kimse işkenceye, zalimce, insanlığa aykırı, onur kırıcı cezalara veya davranışlara tabi tutulamaz" demektedir.

İşkence günümüzde bütün temel hukuk kurallarıyla hukuk dışı ve çağdışı sayılmıştır. Buna rağmen Birliğimize gelen işkence ve dayak şikâyetleri pek çoktur. Bunlar arasında ölümle sonuçlanan iki olayla ilgili adli tıp raporları da bulunmaktadır.

Suçluyu bulmak için hiç işlenmesi kabul olunamaz. Esasen hiçbir kamu makamı da işkenceyi savunmamaktadır. Buna karşın işkence ve dayak olayları da sürüp gitmektedir.

İşkence ve dayak, bir soruşturma ve sorgulama yöntemi olarak da zararlı ve tehlikelidir. Güvenlik ve kolluk görevlilerince yapılan hazırlık soruşturmasında bu yolla sağlanan "ikrar" güvenilmez bir delildir.

Bugünkü Usul Hukuku "ikrar"ın eski çağlarda olduğu kadar değer vermemektedir. Üstelik, işkence ve dayakla ikrar ettiğini ileri süren sanıkların çokluğu, yangıyı da son aşamasında büyük güçlüklerle karşı karşıya bırakmaktadır. Hazırlık soruşturmasından umulan yarar sağlanamadığı için son soruşturma uzamakta mahkemeler taşımakta güçlük çektikleri kadar ağır yük altında kalmaktadır.

III- Birliğimize intikal eden yaygın şikâyet ve başvurular arasında önemle üzerinde durulması gereken bir nokta da Anayasanın öngördüğü temel hak ve özgürlüklere ve insanlık kurallarına aykırı davranışlardır.

A) Ceza ve tutukevlerindeki tutukluların durumu:

Türkiye'nin de üyesi bulunduğu ve imzaladığı "Mahpusların Tabii Tutulacağı Asgari İnsani Muamele Hakkında Birleşmiş Milletlerce Tesbit Olunan Esaslar" belgesine aykırı olarak askeri ceza ve tutukevlerinde bulunan tutuklularla gözaltına alınanlar çok ağır koşullar altındadırlar. Bir vatafı üç-dört kişinin paylaştığı ya da bir bardak suyu bütün bir gün boyunca kullanmak zorunda bırakıldığı yolundaki yakınmalar yaygındır.

Beklenmedik biçimde artan ve örküntü verici boyutlara ulaşan anarşi ve terör olaylarının çok sanıklı davaları gözaltına alınanların ve tutukluların sayısını da birdenbire artırmıştır. Bunun sonucu olarak ceza ve tutukevi niteliği taşımayan bir takım yapılar bu iş için kullanılmaya başlanmıştır. Yakınmalara yol açan uygulamaların bir bölümünün bu nedenle doğduğu anlaşılmaktadır. Ancak yine de alınacak önlemlerle bu yakınmaların giderilmesi ya da en aza indirilmesi sağlanabilir.

Öte yandan bir kısım görevlilerin tutuklulara olağan disiplin önlemi sınırlarını çok aşan ve eziyet ve işkenceye varan tutum ve davranışlarda buldukları belirtilmektedir. Yakınmalardan tutuklu ve hükümlülerin vücut ve ruh sağlığını ortadan kaldıracak nitelikte davranış ve eylemlerin de yayıldığı anlaşılmaktadır:

Çağdaş infaz sistemine aykırı bu uygulamaların da son bulması gerekir. Bu konuda görevli ve ilgililerin uyarılması yerinde olacaktır.

Sonuç : Birliğimize ulaştırılan ve inandırıcı kanıtlara dayanan, Anayasa'ya, Yasalara ve B.M.İnsan Hakları Evrensel Bildirgesinde yer alan ilkelere aykırı uygulamalara son verilmesi umuduyla durumu bilgilerinize sunarım.

Saygılarımla,

Raşkan
Av. Atılâ SAV

2- Olağanüstü Genel Kurul Toplantısı :

Bu ortam içinde, barolardan da gelen istekleri gözönünde bulunduran Birlik Yönetim Kurulu, Genel Kurulun olağanüstü toplantıya çağrılmasını öngörmüştür. 28.Haziran 1980 günü Ankara'da toplanan Genel Kurulun kararları, bilginiz içindedir. Bu nedenle yineleme gereği görmüyoruz.

Olağanüstü Genel Kurul'da alınan kararlar doğrultusunda "Demokratik Hukuk Düzeninin savunulması, Yarı Organi ve Savunma Mesleği Görevlilerine Yapılan Silahlı Saldırıların Kınanması" amacıyla 7 Eylül 1980 günü yapılması öngörülen toplantı ve yürüyüşe Sıkıyönetim makamlarınca izin verilmemiştir. Durum 29.8.1980 günlü 26/1316 Sayılı genelgeyle Baroların ve delegelerin bilgisine sunulmuştur.

- Yine aynı Genel Kurul'da yapılması öngörülen bilimsel toplantı içinde çalışmalarına başlanmıştır. "Şiddet ve Terör olaylarının kaynakları, nedenleri ve çözüm yolları" konusunu kapsayacak olan toplantının Kasım ayı sonunda yapılması tasarlanmış iken 12 Eylül'de oluşan yeni durum nedeniyle toplantının ertelenmesi gerekmiştir.

3- 12 Eylül'den Sonraki Gelişmeler :

Ülkemizdeki siyasal bunalımın demokratik rejimin varlığını ve özünü zedeleyici boyutlara ulaşması ve ülke yönetiminde sorumluluk taşıyan yüksek görevlilerin siyasal, görüş ayrılıkları ve uzlaşmazlıkları ülkemizi yeni bir dönemin eşiğine getirmiştir.

Türk Silahlı Kuvvetleri 12 Eylül 1980 günü emir ve komuta zinciri içinde ve emirle ülke yönetimine elkoymuştur.

Devlet Başkanının 12 Eylül 1980 günü Türk Ulusuna açıklamasında belirtilen "Atatürk ilkelerine yeniden güç ve işlerlik kazandırmak; Demokrasiyi sağlam temeller üzerine oturtmak için yapılacak çalışmalardan sonra demokratik düzene dönülme" amacı benimsenmiştir. Bu açıklamada "...insan hak ve hürriyetlerine saygılı, millî dayanışmayı ön plâna alan, sosyal adaleti gerçekleştirecek, ferdin ve toplumun huzur, güven ve refahına önem veren, özerklikçü demokratik, laik ve sosyal hukuk kurallarına dayalı bir yönetime ülke idaresini devredecektir" deyişiyle açıklanan ve yükümlenilen bu amaç, demokrasiye inancılı bütün kişi ve kuruluşların da güvenini sağlamıştır.

Dileğimiz bu amaca en kısa zamanda erişilmesidir.

Bu amaçla Birlik Yönetim Kurulu hazırladığı bir görüş yazısını Devlet Başkanına sunmuştur.

Sayın Orgeneral Kenan Evren
Devlet Başkanı

Ankara:12 Aralık,1980
Sayı :1739

Ankara

Türkiye Barolar Birliği, 12 Eylül Harekâtı'nı koşulları içinde değerlendirmektedir.

Anayasal bir meslek kuruluşu olan Türkiye Barolar Birliği özgürlükçü demokrasinin en iyi yönetim düzeni olduğu inancındadır. Bu nedenle dileğimiz Milli Güvenlik Konseyince ulusumuza vaad edildiği gibi en kısa sürede özgürlükçü demokrasiye dönüşmesi; ve demokratik düzenin işlemesine engel olan nedenlerin ortadan kaldırılarak bütün kurumlarıyla işler hale getirilmesidir.

Bu dileğin gerçekleşmesine en uygun katkı ise geçici dönemin güçlüklerini artırıcı davranışlardan sakınmakla olur. Bu nedenle Birliğimiz Milli Güvenlik Konseyinin çalışmalarını güçleştirici müdahalelerden olduğu kadar, gereksiz destekleyici ve şaşırtıcı davranışlardan da kaçınma yolunda ilke kararı almış bulunmaktadır.

Böylece gerçek anlamda yurtseverliğin ve demokratik düzene bağlılığın gereğini yerine getirdiğimize inanmaktayız.

Böyle bir geçiş döneminde de olsa demokratik kuruluşların belli işlevleri olmalıdır. Bir hukuk ve meslek kuruluşu olan Türkiye Barolar Birliği de yasal sınırlar içinde yasanın kendisine yüklediği görevleri yapmalıdır. Avukatlık Yasasının 110/6 maddesi Birliğimize "yasaların memleket ihtiyaçlarına uygun olarak gelişmesi ve yürütülmesi yolunda dileklerde, yorumlarda bulunmak, gerekirse ön tasarılar hazırlamak" görevini vermektedir.

12 Eylül'den bu yana çeşitli alanlarda ülke yönetimiyle ilgili birçok yasalar çıkarıldı. Bakanlıklarca hazırlanan takvimlerden 100 kadar yasanın hazırlandığı da anlaşılmaktadır. Bunların 12 Eylül günü Devlet Başkanınca yapılan açıklamada yer alan "düzeni ve yasaların egemenliğini sağlayacak yasal ve idari önlemlerin alınması yolundaki" kararın uygulamaları olduğu kabul olunmaktadır. Ancak şunu belirtmek isteriz ki bir bölümü yürürlüğe giren yasalar, her türlü

engellemelerden uzak biçimde ve en rahat koşullarda hazırlandığı halde çocuklukla ve genellikle yaşama tekniği açısından olduğu kadar özü bakımından da isteneni sağlamaktan uzak kalmış görünmektedir. Kısa sürede aynı yasaların ardarda düzeltilmesine gereksinme duyulması da bunu göstermektedir.

Bu durum, yasama işleminin de özel uzmanlık gerektiren bir konu olduğunu hukuk kuruluşlarının ve hukukçuların bilgi ve uzmanlığının yararını belirlemektedir. Türkiye Barolar Birliği bu alanda kendisinden istenecek görevleri yapmak zorunda olduğunu düşünmektedir.

Türkiye Barolar Birliğinin 1972 yılında yaparak Hükümete sunduğu bir çalışmayı da takdirlerinize sunuyoruz.

Devlet yönetiminde, yönetenlerle yönetilenler arasında bütün ilişkileri hukuk kuralları düzenler. Geçici, olağanüstü dönemlerin de bir hukuk düzeni olmalıdır. Hukuka bağlılık yönetilenleri olduğu kadar yönetenleri de aydınlığa kavuşturur. Hukuk kuralına bağlı kalmayan bir yönetim "keyfi"lik tehlikesiyle sürekli karşı karşıyadır.

Bu da onarım ve geçiş döneminin uzamasına yol açabilecek ve demokratik rejime dönüşü güçleştirebilecektir.

Belirtilen nedenlerle Türk Silahlı Kuvvetlerinin güvencesi altında girilen bu geçici dönemde yurtseverliğin ve demokrasiye bağlılığın gereği olan bu hukuki uyarı ve bilgi sunumu çalışmalarını ile Türkiye Barolar Birliğinin yasal işlevini yapmaya hazır bulunduğunu Birlik Yönetim Kurulunun kararına dayanarak bilgi ve takdirlerinize sunarım.

Saygılarımla,

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Atilla SAV

4-Bildiriler Duyurular :

Türkiye Barolar Birliği ötedenberi toplumsal ve hukuki yaşamımızı ilgilendiren her sorunda tam bir duyarlılıkla ve sorumluluk bilinciyle görev yapmıştır. Savunma mesleğini, hukuk yaşamımızı ilgilendiren, kamuoyunun ilgisini çeken önemli konularda da bildiri-ler ve uyarılar yoluyla etkinliğini sürdürme çabasında bulunmuştur.

A)18 Mayıs Bildirisi :

Birlik Yönetim Kurulu 18 Mayıs 1980 günü yaptığı olağanüstü toplantıdan sonra yayımladığı bildirivle iki önemli konudaki görüşlerini ve kararını kamuoyuna iletmıştır. Yine 27 Mayıs 1980 günü Anayasa ve Özgürlük Bayramı nedeniyle bir açıklama yayımlanmıştır.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ YÖNETİM KURULU OLAĞANÜSTÜ TOPLANTISI SONUCUNDA YAPILAN AÇIKLAMA :

Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulu, son günlerdeki olayları ve özellikle avukatlara yapılan ve ölümle sonuçlanan saldırılar konusunu görüşmüş ve :

1- Son zamanlarda giderek yoğunlaşan Anayasal hak ve özgürlüklere-özellikle savunma hakkı ve hak arama özgürlüğüne-yönelen yok etme, kısıtlama ve engelleme girişimleri konusunda görüşme yapılması ve alınacak önlemler ile eylem türlerinin belirlenmesi için 28 Haziran 1980 günü Olağanüstü Genel Kurulun Ankara'da toplanmasına ,

2- Öte yandan Regaip Kandili recesi Fatih Camiinde yapılan Mevlid'in TRT Televizyonundaki yayımı sırasında ve dua bölümünde ruh ve kafa sapkınlığı içinde bulunan bir takım kendini bilmezlerin Atatürk'e yönelik iğrenç davranışlarının, büyük kurtarıcı ve devlet kurucusuna olduğu kadar Anayasa'nın lâik devlet ilkesine de bir saldırı niteliğinde olduğu açıktır. Bu nedenle anılan davranışın nefretle kınandısının kamuoyuna duyurulmasına,

karar verilmiştir.

27 MAYIS ANAYASA ve ÖZGÜRLÜK BAYRAMI KUTLAMA DEMEÇİ

27 Mayıs Anayasa ve Özgürlük Bayramı'nın bütün ulusumuza, tüm hukukçulara ve bu Bayramın yaratıcısı olan Silahlı Kuvvetlerimize kutlu olmasını dilerim.

Siyasal tarihimizin aşamalarından biri olan bu günü kutlarken son günlerde Anayasa'yı amaç edinen bir takım girişimler üzerinde durmayı da görev sayıyoruz.

Türkiye Barolar Birliği Anayasamızın oluşturduğu çoğulcu ve özgürlükçü demokrasi düzenine tam bir inançla bağlıdır. Çünkü ancak böyle bir siyasal rejim içinde savunma ve hak arama özgürlüğünün gerçek bir anlamı vardır. Bu nedenle Türkiye Barolar Birliği Anayasamızın öngördüğü siyasal ve hukuki düzeni savunmak ve korunmasına çalışmakla kendini görevli görmektedir. Ancak böyle bir düzen içinde Türkiye Barolar Birliği ve barolar gerçek ve olumlu bir işleve kavuşabilirler.

Anayasamızdaki temel hak ve özgürlükler çağdaş devlet anlayışı olan sosyal hukuk devletine uygun doğrultudadır. Cumhuriyetimizin temel niteliklerinden biri olan "Hukuk devleti"nin güvencesi olan yargının bağımsızlığına ve görev alanına el uzatma heveslerinin son günlerde su yüzüne çıkması kaygı vericidir.

Gerçek hukuk güvencesini yasama ve yürütme ile yargı arasındaki güç ve görev dengesi belirler. Yasama'nın ve Yürütme'nin "hukuka bağlılığı" ancak bağımsız ve güvenceli yargının denetimi ile sağlanabilir. Türkiyenin yakın geçmişinde bu hukukî denetimin eksikliğinin çok acı ve kötü örnekleri vardır. Bu nedenle, bu deneylerin unutulmuş görünmesi ve Yargı'ya yöneltilen bir takım haksız eleştirilerle baskıcı bir rejime dönüş özlemi taşıyan Anayasa değişikliği önerileri kabul olunamaz.

Gerek yasaların Anayasaya uygunluğunun, gerekse Yönetimin hukuka bağlılığının yargısal denetlenmesine yönelik vakımlar temelde haksız ve yersizdir. Bağımsız yargı organları görevlerini yaparken, Yasama ve Yürütme'den daha çok Anayasa'ya ve onun öngördüğü Devlet düzenine bağlılık bilincindedir. Hukuk Devleti içinde, işleyisten doğan aksaklıkları ise düzeltmek her zaman olağandır.

Bunların bir Anayasa değişikliği gerektirmediği de açıktır. Tersine tutum baskıcı rejim heveslerini gizlemek amacıyla yöneliktir. Türkiye Barolar Birliği, bu türlü gerive dönük değişiklik heves ve isteklerinin her zaman karşısında olacaktır.

B) Adalet Yılı'nın Sona Eriş ve Kuruluş Yıldönümü Bildirileri:

Adalet Yılı'nın sona erışı nedeniyle yapılan davuşuda iç barış çarısında bulunulmuş, kuruluş yıldönümü nedeniyle yapılan geleneksel basın toplantısında da lâiklik ilkesi üzerinde durulmuştur.

ADALET YILINI SONU NEDENİYLE YAPILAN AÇIKLAMA

" Yıllardır ülkemizin huzur ortamını bozmayı amaçlıyan terör ve şiddet olayları, son günlerdeki siyasal nitelikli bir dizi öldürme olayı ile bir doruğa daha tırmanmış gözükmektedir. Genç demokrasimizin geleceği için karamsarlık yaratan bu tırmanmanın gerçekte demokrasi rejimini yıkmayı amaçladığı artık açıkça bellidir. Bu nedenle başta ülkeyi yönetme sorumluluğu taşıyan yürütme organı olmak üzere bütün demokratik ve Anayasal kuruluşların Cumhuriyetimizin varlığını ve bütünlüğünü koruma ve kurtarma doğrultusunda birleşmesi zorunludur.

Türkiye Barolar Birliği bir hukuk ve meslek kuruluşu olarak bu aşamada görevlerini yapmaya hazır olduğunu komucyuna açıklamayı görev sayar."

KURULUŞUNUN ONBİRİNCİ YILDÖNÜMÜ NEDENİYLE
TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ YÖNETİM KURULU BİLDİRİSİ

9 Ağustos 1980 günü Türkiye Barolar Birliğinin kuruluşunun onbirinci yıldönümüdür. Böyle mutlu bir günde Türkiye Barolar Birliği bir meslek kuruluşu olarak öncelikle meslek ve hukuk sorunlarını ele alarak işlemek durumundadır.

Ancak bugün ülkemizin içinde bulunduğu özellikle ağır durum, böyle bir günde bile bizi öncelikle temel ülke sorunları üzerinde durmaya zorlamaktadır.

Kuskusuz bugün ülkemizin en önemli sorunu toplumumuzu baskı ve korku altında bulundurmaya çalışan terör ve şiddet olaylarının tırmanmasıdır. Bir hukuk devletinde yurttaşların her türlü baskı ve korkudan uzak yaşatılması Devletin temel işlevlerinden birisidir.

Türkiye Barolar Birliği, Anayasal hak ve özgürlüklerin savunucusudur. Bunlar arasında yer alan can güvenliği, kişi dokunulmazlığı gibi temel hakların içinde ancak savunma hakkının bir anlamı ve değeri olabilir. Ancak böylesi bir çoşulcu demokratik düzen içinde meslek kuruluşları, bu arada barolar ve Türkiye Barolar Birliği, bir işlev görebilir. Bunun için bütün sorumlu kişi ve kurumlar işlevlerini eksiksiz yapmak ve görevlerini yerine getirmek zorundadır.

Bir hukuk düzeni içinde her kamu kuruluşunun ve kamu görevlisinin görevini tam ve eksiksiz yapması zorunludur. Hiçbir mazeret bu alandaki savsamaları haklı gösteremez. Anarşi ve terörün anayasal özgürlüklerden yararlanarak tırmandığı yolundaki bir görüşe de katılma olanağı yoktur. Özgürlüklerle birlikte Anayasamız her türlü güvenceyi de içermektedir. Yeterki sorumlu kişiler ve kurumlar işlevlerini tam bir görev bilinci ile ve gerçek bir özveriyle yerine getirebilsinler.

Son zamanlarda anarşi ve terör tek tek kurbanlar yerine daha topluca ve kitlesel kıyımlara yönelik bir tutum içine girmiş gözükmektedir.

Toplumı bölerek, yığınları birbirleriyle çarpıştırmak için bölme ve ayırma nedenleri yaratmaktadır. Son günlerdeki tırmanma ile din ve mezhep sömürücülüğü de bu nedenlerden birisi olarak seçilmiş gözükmektedir.

Cumhuriyetimizin temel niteliklerinden birisi de "lâiklik" tir. Anayasamız lâiklişii "Devlet"i "din" esasına dayandırmamak biçiminde anladığı gibi: daha da ileri giderek "inanç özgürlüğü"nü en geniş biçimde düzenlenmiştir.

Cumhuriyetimizin kuruluşunda Atatürk özellikle "Devlet" in lâiklik temeline dayanmasına özen göstermiştir. Bu temel nitelik devletin çağdaşlığını sağlamıştır. Çağdaşlaşmanın bir gereği de "hoşgörü"dür. Düşüncelere ve inançlara yönelen hoşgörü.

Devletin dininin olmaması, "dinsel inançlar"a karşı hoşgürüsünü sağlamıştır. Böylece herkesin vicdan özgürlüğü içinde dinsel inançlarını ve kanılarını korumayı öngörmüştür.

Bu geniş ve hoşgörülü tutum, inanç ayrılıkları yüzünden bölünmelere ve parçalanmalara yol açılmasını engellemiş toplumun birlik ve bütünlüğünü sağlamıştır.

Anayasal demokratik rejimimizin bu temel ve çağdaş niteliğine karşın son zamanlarda çok kötü ve sakıncalı bir oluşum belirmiştir. İki yıl önce Kahramanmaraş'taki toplu kıyım olayının bir raslantı olmadığı, ülkenizin başka yerlerinde de benzeri olayların yaratılması için ortam hazırlanmasından anlaşılmaktadır.

Meslek örgütlerinden ve meslektaşlarımızdan Birliğimize ulaşan bilgileri değerlendiren Birlik Yönetim Kurulu bu konuyu kamu oyunun ve sorumlu yöneticilerin bilgilerine sunmayı görev saymaktadır.

Çorum'daki olaylar bütünüyle "alevi" inançlı yurttaşlarımıza yöneltilen ve Anayasanın güvencesi altında bulunan inanç ve din özgürlüğüne yönelik suçlardan oluşmaktadır.

Gözlemimiz şudur ki: siyasal oy kazanma kaygıları sonucunda dinsel mezhepler, siyasal mezhepler durumuna getirilmek istenmektedir. Bu da giderek bir bölücülük nedeni olmaktadır.

Bu oluşma son derece kaygı vericidir.

Anayasamız din ve inanç özgürlüğünü önce yurttaşların kamu düzenine, genel ahlâka aykırı olmamak koşuluyla dinsel inançlarını dışa vurmayı, dinsel törenler ve ayinler yapma özgürlüğü olarak tanımıştır. Bundan sonra bir adım daha ileri giderek kimsenin dinsel inançlarını ve kanılarını açıklamaya istemediği dinsel törenlere ve ayinlere katılmaya zorlanmayacağını belirtmiştir.

Anayasamızın 19. maddesinin 3. fıkrasında ise "kimsenin dinsel inanç ve kanılarından ötürü kınanamıyacağı" öngörülmektedir.

Böylece Anayasa din'in kişinin düşüncesi ve inancı ile daha geniş bir anlatımın-kişisel iç evreni ile ilgili bir kavram olduğunu belirtmiştir.

Bu tutum kuşkusuz din'e ve inanca, dolayısıyla insanın kişiliğine ve varlığına saygının bir belirtisidir.

Cumhuriyetimizin kuruluşundan bu yana özenle korunmasına çalışılan lâiklik ilkesi ne yazıkki ardarda gelen bu siyasal nitelikli kıyımlarla zedelenmiş ve bozulmuştur.

Cumhuriyetimiz kurulurken belirlenen bu temel ilke ile din işi Devlet işinden ayrılmış, bu ayrılmanın dine karşı baskıyla sonuçlanmaması özellikle gözâtılmıştır. Din kişisel inanç isidir. Toplum oluşturulan kişilerin, yurttaşların dinsel inançları olur. Devlet ise bu özgürlükleri koruyucu önlemleri de almakla yükümlü siyasal ve hukuksal örgüttür. Devletin lâikliğı bu anlamdadır. Devletin işi din kurallarına değil çağdaş hukuk, uygarlık ve bilim kurallarına göre yönetilir.

Bu temel ilke ve anlayışın sonucu olarak Anayasamız "Devletin toplumsal siyasal, ekonomik veya hukuki temel düzenini kısmen de olsa din kurallarına dayandırma veya kişisel ya da siyasal çıkar veya etkinlik sağlama amacıyla her ne biçimde olursa olsun din veya dinsel duyguları ya da dince kutsal savılan şeyleri sömüremez ve kötüve kullanamaz. Bu yasak dışına çıkan veya başkasını bu yolda kışkırtan gerçek ve tüzel kişiler hakkında kanunun gösterdiği hükümler uygulanır ve siyasal partiler Anayasa Mahkemesince temelli kapatılır" demektedir. (Anayasa Md.19/son fıkra)

Türkiye Barolar Birliğı çağdaş uygarlığın ve hukukun bir ürünü olan din ve inanç özgürlüğünün korunması için yapılacak her türlü çalışmaların izleyicisi ve savunucusu olacaktır. Çünkü toplumumuzu parçalamaya ve Anayasal özgürlükler düzenini yıkmaya yönelik bu tür gelişmelerin önlenmesi zorunluğuna inanmaktadır.

5- Anarşi ve terör olayları konusunda Millet Meclisi
Araştırma Komisyonuna sunulan Rapor :

Millet Meclisince "Büyüyen ve artan anarşinin gerçek kaynaklarına inilmesi için" kurulan 10/27 No.lu Araştırma Komisyonu'nun Birliğimize başvurarak görüş istemesi üzerine 14 Mart 1980 günlü 468 sayılı rapor sunulmuştur.

Sayın Korkut Özal
Erzurum Milletvekili
M.M.10/27 No.lu Araştırma Komisyonu Başkanı

14 Mart 1980
Sayı: 468

Ankara

İlgi : 18 Şubat 1980 günlü 10/27 sayılı yazınız.

Gün geçtikçe büyüyen ve gelişen anarşinin gerçek kaynaklarını ortaya koymak, olayların gerçekçi bir teşhisini yapmak; millet ve memleketin huzuru için gerekli kanuni ve idari tedbirleri belirlemek amacıyla kurulan komisyonun araştırmalarına katkıda bulunabilmek umuduyla saptanan sorularla ilgili görüşlerimi aynı sırayla sunuyorum.

1- Anarşi ve terör olayları bugün ülkemizi bunaltan, halkımızı tedirgin eden toplumsal olgulardan biri. Bütün toplumsal olgular gibi nedenleri de karmaşık. Tek yönlü nedensellik ilişkisi ile açıklanmak istenmesi yanlış olur. Ekonomik bunalımla terör olayları ve anarşi karşılıklı etkileşmektedir. Bilimsel olarakda toplumsal olgularda nedensellik ilkesi yerine çeşitli etkenlerin karşılıklı bağıllık (interdependence) içinde buldukları kabul olunmaktadır.

Bu nedenle toplumumuzu tedirgin eden, huzuru bozan, bunalım yaratan boyutlara ulaşan anarşi ve terör olaylarının nedenleri doğru yöntemlerle araştırılmalıdır. Aksi halde hastalığın nedenleri bulunmadan yapılan tedavi, yüzeyden ve belirtileri ortadan kaldırmaya yönelik bir tedavi olacaktır. Bu ise hastalığı iyileştiremeyecek, olsa olsa bir süre belirtileri bastırarak, toplumu rahatlatır gibi gözükcektir. Ancak bir süre sonra bozukluk konusu olgu yeniden ve belki de daha şiddetli biçimde başlayacaktır.

Bu yaklaşımla terör olavlarının da eklenmesiyle bütütün yoğunlaşmış gözükten anarşinin gerçek kaynaklarını su ana başlıklar altında belirleyebiliriz:

- a- Ekonomik nedenler
- b- Toplumsal nedenler
- c- Siyasal nedenler
- ç- Yönetmel nedenler

Bu kaynakların içeriğini de oldukça yüzeyden sergilediğimizde şu temel sorunlarla karşılılaşıyoruz.

a.a- Ekonomik açıdan bugün ülkemizde çok geniş boyutlu bir değişimin olduğunu gözden kacırmamalıyız. Toplumumuzun üretim ilişkileri ve ekonomik yapısı önemli ölçüde değişmektedir. Tarımın ulusal gelirdeki payı ile sanayiinki arasındaki oranlar değişmektedir. Bunun sonucu olarak örgütlenmiş işçi sınıfı yeni bir siyasal, toplumsal ve ekonomik ağırlık ögesi olarak güçlenmektedir.

a.b- Buna karşılık tarımın makineleşmesinin ve hızlı nüfus artışının da etkisiyle kırsal kesimde artan işsizlik aşırı ve hızlı kentleşmeyi bütütün kamçulamakta, toplumsal yapıyı değiştirmektedir.

a.c- Bu nüfus artışı ve kentleşme olgusu bir yandan da kalkınma hızını etkilemektedir; gerçekte üretime doğrudan katkıda bulunmayan hizmet kesimini ve gizli işsizliği artırmaktadır.

a.ç. Tüketim eğilimleri yapay biçimde beslenmiş ve iştahı artırılmış büyük yığınların yanısıra hızla gelişen enflasyonist baskı nedeniyle üretim-tüketim dengesi önemli biçimde bozulmaktadır.

a.d. Buna bir de gelir dağılımındaki eşitsizlik ve adaletsizliği eklersek anarşiye kaynaklık eden ekonomik yapıdaki temel bozuklukları belirtmiş sayılabiliriz.

b- Toplumsal nedenler denince daha çok insan kaynağı üzerinde durmak istiyoruz. Kabul etmek gerekir ki, bu açıdan bakınca ekonomik nedenlerle de hızla değişen toplum yapısının yanısıra insan kaynağımızın yetişmesini, biçimlenmesini sağlıyan eğitim sisteminin bozulmasını da ele almak gerekir.

Ülkemizin ekonomik, toplumsal gereksinimlerini karşılayacak bir insan gücü planlamasını karşılamadığı gibi "çağdas insan" anlayışına uygun bir eğitimi de sağlama amacını gözden kaçırarak bir eğitim hizmeti oluşmaktadır.

Hızla artan nüfusumuzun dinamik ögesi olan genç kuşağın öğrenci yığınlarına fırsat eşitliği sağlanamadığı gibi; yetişkin ve yetkin insan yetiştirme olanakları da yaratamayan bu eğitim sistemi ilk-orta-yüksek eğitim düzeylerinde ciddi bozukluklarla sakattır. Nitekim anarşik olayların önemli ölçüde eğitim kurumlarında başlaması da bir raslantı sayılamaz.

c- Yönetmel nedenler arasında ise kamu kurumlarının ve kamu görevlilerinin yeni gelişmelere uygun biçimde örgütlenmesini ve gelişmemesini göstermeliyiz. Başta kolluk ve güvenlik güçleri olmak üzere bütün kamu örgütlerinin toplumun gelişen gereksinimlerini ve ağırlaşan sorunlarını çözecek biçimde reorganizasyonu gerekirken bu düzeyin gerisinde kaldığı açıktır.

Çağdaş teknolojinin sağladığı araç-gereç ve donanımla güçlendirilmiş ve iyi eğitilmiş kadrolar yerine çağın da, toplumun da gerisinde kalmış bir kamu örgütü sorunları çözme yerine, sorunların görüntüleriyle boğuşmaktadır.

ç- Siyasal açıdan çok kritik bir noktada bulunan ülkemiz üzerinde birçok dış ve iç odaklar da devletimizin zayıflaması ve parçalanması hesapları yapmaktadır.

Anayasanın oluşturduğu çağdaş anlayışa uygun ulusal, laik, sosyal hukuk devletini toplumumuza çok gören bu güçlerin de siyasal yapıyı bozmakla amaçlarına erişme hesabı yaptıkları söylenebilir.

Örgütlenmiş terörizmin bugün birçok ülkede toplum düzenini bozmak, halkın devlete güvenini sarsmak için elverişli bir araç sayıldığı bilinmektedir. Bu aracın ülkemizde de giderek etkin bir biçimde kullanıldığını görüyoruz. Anarşinin bugünkü boyutlara erişmesinde örgütlenmiş terörizmin çok önemli payı vardır.

2- Kuşkusuz yukarıda belirtmeye çalıştığımız nedenlerin, anarşinin kaynağı olduğu tamsında (teşhisinde) birleşilirse yapısal hastalığın yaygınlığı ve derinliği de belirmiş olur.

3- Bu durumda, tanısını koyduğumuz temel ve yapısal bozuklukları gidermeden anarşinin ve terörizmin denetim altına alınması beklenemez. Salt bir takım hukuki önlemlerle, yasalarla, yapısal bozukluklar giderilemez. Toplumsal yapının ekonomik, toplumsal, kültürel bozukluklarının köktenci önlemlerle düzeltilmesi zorunludur. Bu alanda alınabilecek en kısa vadeli ve geçici rahatlık sağlayacak önlemler bir takım yönetsel nitelikli yasa değişiklikleridir. Son zamanlarda hazırlanarak TBMM'ne sunulan ve "paket" diye anılan yasama işlemleri bu nitelikte önlemlerdir. Ne yazık ki, yasama tekniği açısından son derece yanlış ve sakıncalı yöntemlerle "alelacele" hazırlanan bu yasalar uzun vadeli temel sorunlara çözüm getirici nitelikte değildir.

Devletin ekonomik ve toplumsal yapısını düzeltecek uzun vadeli önlemlerin yanısıra, yönetsel olarak devlet örgütü ve kamu görevlilerinin eğitimi çağdaş olanaklara ve gelişmelere göre düzenlenmelidir. Güvenlik ve kolluk güçleri hizmet içi eğitimle olgunlaştırılıp, geliştirilirken araç, gereç ve donanımları da çağdaş teknolojik yeniliklere göre düzenlenip, ayak uyduracak hale getirilmelidir.

Bilindiği üzere terörizm çağımızın bir ürünüdür. Kuşkusuz, olumsuz yönde bir ürün. Siyasal düzeni değiştirmek isteyen bir takım küçük örgütlenmelerin demokratik yollarla alamıyacakları sonuçları baskı, şiddet, kan dökme, yıldırma yöntemleriyle elde etme amacına yönelik bir yöntem sayılmaktadır. Hukuk düzenine insan hak ve özgürlüklerini ortadan kaldıran bu eylem ve davranışları yeni bir suç türü oluşturmaktadır. Suçun maddi ve manevi öğeleriyle bilinen suçlardan değişik olan bu suç türüyle savaşmak için uluslararası anlaşmalar da vardır. Kabul etmek gerekir ki, bizim yargılama yöntem yasalarımızda bu yeni suç türlerine elverişli hükümler eksiktir.

Anayasal hak ve özgürlükleri tehdit eden bu suçlarla savaşmak için anayasamızın temel hak ve özgürlüklerini kısmaya kalkışmak işi kolay yönden almaktır. Ancak bu yeni tür suçların yargılanması bakımından yargı organına yeni olanaklar sağlanması gerekir. Yargının doğrudan işbirliği yapacağı bir "adli zabıta"nın kurulması ve "idari zabıta"dan ayrı olarak örgütlenmesi gereklidir. Bugün, güvenlik ve kolluk güçleri yargının işini kolaylaştıracak biçimde hazırlık oluşturmasına olanak sağlamıyor. Suçun maddi kanıtlarını

hazırlama yerine sanığın ikrarını elde etmeyi yeterli sayıyor. Bu ise yalnız ikrara dayanan ya da çok eksik yürütülen bir soruşturma sonucu açılan davalarda yargının işini aşırı biçimde güçleştirmektedir.

Bir kısım çevrelerin sandığı gibi Devlet Güvenlik Mahkemeleri bu alanda bir gerçek çözüm değildir. Suçun niteliği ne olursa olsun, gerçekten bağımsız yargının ilkeleri içinde kalınması Anayasanın buyruğudur. Yargının ilkeleri suçluluğu kanıtlanmayan sanığa ceza verilmemesini zorunlu kılar. Öyle olunca yargıcın önüne ciddi soruşturma yapmadan sanığın çıkarılmaması gerekir. Bu nitelikte bir soruşturma sonucu yargılamayı hangi mahkeme yaparsa yapsın sonuç aynı olacaktır.

Yürütmenin, yargıyı suçlayarak sorumluluğu üzerinden atma çabası kabul edilemez, hoş görülemez. Yargıdan istediği kararı elde etmeye çalışan bir yürütme yerine, yargıya olgunlaşmış bir dosya getiren soruşturmayı yapacak örgütlenme sağlanmalıdır. Çağdaş teknoloji "kriminalistik"e büyük olanaklar sağlamaktadır, sanığın yakalanması, suçun ve suçlunun ortaya çıkarılmasında.

Cezaların ağırlaştırılmasını caydırıcı ve suçu önleyici sanaan bir düşünceyi de paylaşmıyoruz. Suçu önleyici olan cezaların ağırlığından çok "mutlak" oluşudur. Yani her suç işleyenin mutlaka ceza göreceği inancının topluma yerleştirilmesi gerekir. Ancak yakalanan suçlu ceza görünse, ceza görenlerin cezası tam çektirilirse suç işleme niyetinde olanları caydırmak ve suçluluk eğilimini önlemek olanacağı bulunur.

Gerçekten adaletin önemli sorunlarından biri de "infaz"dır. bugün. Cezaevleri ve tutukevleri çağdaş düzeyin çok gerisindedir. Hükümlü ve tutukluların cezasını çektirmek için kurulu bu yapıların çoğu eziyet ve çile yuvalarıdır. Üstelik de bunlardan kaçmak olanacağı pek çoktur. Son zamanlarda cezaevlerinden kaçan hükümlülerin-özellikle siyasal nitelikte suç işlemiş hükümlülerin sayılarının giderek artması da düşündürücü bir gelişmedir. Bu tür kaçışların önlenmesi zorunludur. Çünkü bu kaçış olayları, zaten terör olayları ve anarşi nedeniyle yığıllaşmaya başlayan kamuoyunu büsbütün kaydırmakta ve yıldırılmaktadır.

Sorunun bir başka boyutu da aşırı silahlanmadır. Ülkemizde silah yapımı tek elde bulunmaktadır. Bu silahlar ancak ruhsatla edinilebilmektedir. Oysa pek çok kişide ruhsatsız silah bulunduğu bilinmektedir. Bunların özellikle de teröristlerin kullandığı vuruş gücü yüksek silahların kaçak olarak yurdumuza girdiği ve el - değiştirdiği açıktır. Kaçakçılık esasen en geniş boyutlarıyla ekonomiyi kêmirmekte olan bir sorundur. Bu arada silah kaçakçılığının da terör eylemleri ve anarşiyi güçlendiren kaynaklardan biri olduğu anlaşılmaktadır. Kimi zaman devletin güvenlik ve kolluk güçlerinin- kinden de modern nitelikli silahlar, terörün sertliğini artırmaktadır. Kaçakçılıkla savaş da alınması gereken yönetsel önlemler arasında yer almaktadır.

Bilgi ve takdirlerinize sunarım.
Saygılarımla.

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Av. Atilla SAV

6- Türk Diplomatlarına ve Yurt Dışındaki Görevlilere Yönelen Saldırıları

Son beş yılda 17 Türk Diplomatı ve görevlisi buldukları ülkelerde silahlı saldırıya uğramıştır. Uluslararası Hukuk Kurallarına göre diplomatik dokunulmazlık güvencesi taşıyan diplomatların can güvencelerinin sağlanamaması, üstelik suçluların yakalanamaması son derece üzücü bir durumdur. Bu durumu değerlendiren Yönetim Kurulumuz 14 Mart 1981 günlü toplantısında çeşitli Uluslararası Hukuk ve Meslek kuruluşlarına başvurarak konuya ilgilerini çekme kararı almıştır.

Bu saldırıların bir insanlık suçu sayılarak suçluların yakalanmasında ve benzer girişimlerin önlenmesinde bütün uygar ulusların duyarlık gösterme bilincine erişmekte daha da geç kalmamalarını diliyoruz.

Uluslararası Barolar Birliği

IBA

Bir takım gizli Ermeni örgütlerinin Türk diplomatlarına son yıllarda yönelttikleri saldırılar giderek bir soykırıma dönüşmektedir. Hukuk kuruluşları Uluslararası terörizme ve her türlü insan hak ve özgürlüklerine yöneltmiş tehditlere karşıdır. Bu nedenle bu tür terör olaylarında, bir ülkenin diplomatik görevlilerine hiçbir haklı nedene dayanmaksızın yapılan saldırıları kınamaktadır.

Bir ülkenin bir başka ülkede görevli diplomatlarının can güvenliği uluslararası hukuk kuralları ile sağlandığı gibi, görev yapılan ülkenin güvenlik ve kolluk güçlerinin de güvencesi altındadır. Böyle iken çoğunluğu Fransa'da olmak üzere 17 Türk diplomatı ve görevlisi beş yıl içinde silahlı saldırı sonucu aynı odaklarca öldürülmüştür. Bugüne kadar da suçluları yakalanamamıştır.

Bir kişiye yönelen bir tehlike bütün tonlumu rencide eder. Bir ulusun diplomatlarına yönelen bu tür saldırıların da bütün insanlığa yönelen bir tehdit olduğu gözden kaçırılmamalıdır. Bu nedenlerle Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulu konunun kuruluşunuzca ele alınmasını ve ilgili makamlar nezdinde gerekli girişimlerde bulunulmasını istemeye karar vermiştir.

Başkan
Avukat Atilla SAV

Bu yazı Uluslararası Barolar Birliğinden başka, İngiltere ve Galler Hukukçular Birliği, Fransız Barolar Birliği, Alman Barolar Birliği, İsviçre Barolar Birliği, Roma Avukatlar Birliği, Uluslararası Paris için Hukuk Örgütü, İngiliz Barolar ve Yargıçlar Birliği, Kıbrıs Türk Baro Konseyi, Uluslararası Af Örgütü gibi kuruluşlara da yazılmıştır.

Bu girişim ayrıca kamuoyuna da bir basın bildirisiyle ulaştırılmıştır.

- Türk Diplomatlarına ve Yurt dışındaki Görevlilerimize

Yönelen Saldırıları:

Türkiye Barolar Birliği, son yıllarda Türk diplomatlarına ve yurt dışındaki görevlilerimize karşı yürütülen ve insanlık suçu niteliğinde bir soykırıma dönüşen sistemli saldırıların durdurulması yönünde önlemler alınmasını sağlamak amacıyla, uluslararası kuruluşlar nezdinde girişimlerde bulunma kararı almıştır.

Türkiye Barolar Birliği, Uluslararası Barolar Birliği ile ulusal barolara ve diğer uluslararası hukuk ve meslek kuruluşlarına yapacağı başvuruda son beş yıl içinde çoğunluğu Fransa'da olmak üzere 17 Türk diplomat ve görevlisinin gizli tethiş öreütleri tarafından hunharca öldürüldükleri, bir çoğunun da yaralandığı hatırlatılarak, can güvenlikleri ile görev yapma özgürlüklerinin ev sahibi ülkelerin güvencesi altında olması gerekirken, görevlilerimizin bu oldukları ülke makamlarınca yeterince korunmadıkları belirtilecektir.

Başvuruda, Türk diplomat ve görevlilerine karşı girişilen saldırıların faillerinin ortaya çıkarılamamasının saldırganları daha da yüreklendirdiği hatırlatılarak ve gerek görevlilerin korunması gerekse saldırganların yakalanarak layık oldukları cezalara çarptırılmaları için etkin önlemler alınması hususunda destek ve yardımları da istenecektir.

Türkiye Barolar Birliğinin Fransa Hukuk kuruluşları nezdindeki girişiminde de Türk görevlilere karşı yürütülen insanlık ve hukuk dışı saldırıların önlenmesi, saldırıların kınanması ve saldırganların yakalanması hususunda etkin önlemler alması için Fransız Hükümeti nezdinde nüfuzlarını kullanmaları istenecektir.

Türkiye Barolar Birliği

7- İşkence Savları Konusu:

Ötedenberi gözaltına alınan sanıkların sorgulaması sırasında işkence yapıldığı yolunda savlar bulunmaktadır. Bu savlar dönem dönem artmakta veya azalmaktadır.

Gözaltına alınan veya tutuklanan kişiler Devletin güvencesi altındadır. Eski ve en temel haklardan biri olan Habeas Corpus, hem Anayasamızın, hem de Cumhuriyetimizin imzacısı bulunduğu Uluslararası İnsan Hakları Belgelerininin bir bölümüdür. Özgürlükçü demokratik düzene bağlılığını her fırsatta yineleyen Türkiye Barolar Birliği işkence savlarını da dikkatle izlemeyi görev saymaktadır. Bu nedenle özellikle meslektaşlarımızdan ve Barolardan Birliğimize iletilen bu yoldaki somut ve kanıtlı olayları ciddi biçimde ele alarak değerlendirmeye çalışmaktayız. Bu konuyu içeren bir dosya derlenmiştir.

MGK. Yönetimince de işkence olaylarının ele alınarak soruşturma yoluna gidilmesini ve sorumluların yargı önüne çıkarılmasını memnunlukla karşılıyoruz. Bu işkencenin Yönetimin üst yetkililerince de onaylanmadığını göstermektedir. ^x Bu tutum iyi değerlendirilmelidir. Böyle olunca giderek olayların ve yakınmaların azalacağına inancımız vardır. Bu inancı artıran bir olay da konuyla ilgili duyuruların önemle ele alınması, soruşturma sonuçlarının ve açılan davaların ülke ve dünya kamuoyuna da duyurulmasında güdülen "açık" tutumdur.

Kuşkusuz bu tutum, işkenceyi geçerli ve yararlı bir yöntem sayanların da cesaretini kıracaktır. Demokratik düzene geçilmesi sürecinde giderek bu tür savların ve olayların tümüyle ortadan kalkması içten inancımız ve beklentimizdir.

^x Devlet Başkanı da bir konuşmasında bu konuya aynı açıklıkla değinmiştir.

II. B Ö L Ü M
M E S L E K S O R U N L A R I

1- Saldırıları-Cana Kıymalar:

Geçen dönemin belirgin özelliği olan siyasal bunalım sonucu tırmanan terör ve yığı olaylarının yargıya ve savunma mesleğine de yönelmesi kaygı verici bir boyuta ulaşmıştır. Eylül 1979-Aralık 1980 döneminde avukatlara 57 saldırı olmuştur. Bu saldırılar sonucu 19 meslektaşımız yaşamını yitirmiştir. Bu sayılar ortamın korkunçluğunu belirtmeye yeterlidir sanıyoruz.

Silahlı saldırılar sonucu yitirdiğimiz sevgili meslektaşlarımız:

Av. Ceyhun Can	(Adana)
Av. Halil Sıtka Güllüoğlu	(Adana)
Av. Ahmet Albay	(Adana)
Av. Fahri Gündoğdu	(Adana)
Av. Hüseyin Cahit Aküzüm	(Ankara)
Av. Adil Okur	(Antalya)
Av. M. Cengiz Göröl	(Bursa)
Av. M.Şakir Özelçi	(Diyarbakır)
Av. Erdan Arslan	(Elazığ)
Av. Yalçın Ünler	(Gaziantep)
Av. M.Cihan Erozan	(İstanbul)
Av. Ömer Yılmaz	(Kayseri)
Av. Mustafa Kulkuloğlu	(Kayseri)
Av. Yusuf Aslan	(Kayseri)
Av. Aytekin Olcay	(Konya)
Av. M.Zeki Tekiner	(Nevşehir)
Av. Mehmet Emin Eren	(Tekirdağ)
Av. Abidin Şendoğdu	(Tokat)
Av. Temel Aydınolu	(Trabzon)

nun aziz anıları önünde bir kez daha saygı ile eğiliriz.

Bu konularda sorumlu makamlar ve kişiler katında yaptığımız girişimleri ve çalışmalarını kamuoyuna da sunma kararıyla 26 Mart 1980 günü bir basın toplantısı yapılarak sorunlar ana çizgileriyle kamuoyunun da bilgisine sunuldu.

Sayın Basın Mensuroları ,

22 Mart 1980 günü Konya Barosu avukatlarından Mustafa Ufacık'ın bürosunda dört meslektaşımız Aytekin Olcay, Mustafa Ufacık, Ali Elibol, Sıtkı Şaplak, Hasan Ciftci adlı bir kişinin silahlı saldırısına uğramışlardır. Bu saldırı sonucu Aytekin Olcay ölmüş, Ali Elibol yaralanmıştır.

Sanık olaydan sonra kaçarken yakalanmış ve tutuklanmıştır. Aynı sanığın iki hafta önce de Av. Niyazi Uğur'a yazıhanesinde silahlı saldırıda bulunan ve yaralayan kişi olduğu saptanmıştır.

Bu silahlı saldırıları yapan kişinin gerek Av. Niyazi Uğur' u gerekse Mustafa Ufacık'ı tanımadığı, bürolarına girdiğinde adlarını sorarak aramasından anlaşılmaktadır. Bu da olayın önceden tasarlanmış olduğu, saldırıları yapan sanığın başkalarınınca öğretilip suça azmettirilerek gönderildiği, olayın örgütlü olduğu kanısını yaratmaktadır.

Konya'da olan bu birbirine bağlı saldırılar ne vazık ki ilk değildir.

Son altı ay içinde 35 meslektaşımız silahlı saldırıya uğramıştır. Bu saldırılar sonucu 11 avukat ölmüştür.

Ülkemizde anarşi ve terör olayları son zamanlarda toplumu bu- naltan bir düzeye ulaşmıştır. Her kesimden, çeşitli yaşta ve uğraş- ta kişileri de hedef almaktadır. Bunlar arasında avukatların da bu- lunması olağandır diye düşünülebilir. Ancak olayları biraz daha dik- katle inceleyince ve birbirine bağlayınca amacın Devletin temel öğe- lerinden biri olan yargı erkini parçalamak ve bu yolla Devlet ve ka- mu düzenini bozmak olduğu anlaşılmaktadır. Avukat'a yöneltilen sal- dırı gerçekte yurttaşların savunma ve hak arama özgürlüğüne yönel- tilmektedir.

Avukatlara yöneltilen bu saldırıların yanısıra bir kısım yargıç ve savcılara da silahlı saldırılar yapılmaktadır. Bu da terör olaylarının son zamanlarda tek tek kişileri değil, yargı erkini amaçladığını göstermektedir.

Yargı her türlü uyuşmazlığın hakça ve hukuk yöntemleri içinde çözümüyle görevlidir. Bu görevi tam ve eksiksiz yapabilmesi için yansız olmalıdır. Yan tutmaya itilmemelidir. Uyuşmazlıklarda yan olanlar yargının bu özelliğine saygı duymalıdır. Aksi halde korunmasını istedikleri çıkarlarının hak olup olmadığını bilinemez. Kaba kuvvet egemenlik kurar. Bundan da toplum zarar görür.

Bir uyuşmazlıkta haklılığına güvenemiyenler vargıyı kendi yanlarına çekmek için onu zorlamaya kalkışmaktalar. Bunun yöntemlerinden biri de yıldırım ve korkutmaya çalışmaktır. Bu bir sapık düşüncedir.

Yargının korkması, görevin gereklerini yerine getirmekten kaçınması düşündürülemez. Olsa olsa ülkedeki tedirginlik, huzursuzluk ortamı yoğunlaşır. Bu da Hukuka, Hukukun Üstünlüğüne olan inancı zedeler. Düzeni sarsar.

Hukuka yapılan saldırılar hakkın gerçekleşmesini geciktirir ama durduramaz. Çünkü ne avukatlar savunma görevini bırakırlar, ne de yargıç ve savcılar adaletle ilgili görevlerini.

Devlet, yargısına sahip çıkmak onu korumak zorundadır. Avukatlara, yargıç ve savcılara yönelen saldırılar kesinlikle önlenmelidir. Bu saldırganların ardındaki örgütler de belirlenmeli ve kökü kazınmalıdır. Bunun için gerekli bütün önlemler alınmalıdır.

Bu korunmanın Devlet eliyle ve Hukuk düzeni içinde olması esastır. Devletin bu işlevi yapacağına güvenimiz vardır.

Ancak avukatlara yapılan saldırıların yaygınlaşması kaygılarımızı artırmaktadır. Avukat işi gereği daha az güvenlik önlemi alabilir. Çünkü çalışması hareket gerektirir. Adalet yanlıları içinde de dışında da sürekli gezerek çalışır. Bürosundan adliyeye, hacze, keşfe gider. Bu çalışma biçimi, korunmasını güçleştirir. Bu da avukata kendini korumak için kişisel önlem alma hakkının tanınmasını gerekli kılmaktadır.

Yıllardır Türkiye Barolar Birliği ve Barolar avukatlara tabanca taşıma izni verilmesi isteğini dile getirir. Avukatlar görevi nedeniyle kendilerine tabanca izni verilen meslek topluluklarının hepsi kadar tehlike içinde çalışmaktadır.

Bir takım çevrelerin yasalara aykırı biçimde, Anayasa Düzünü yıkmak için silahlandıkları bir ortamda avukatların kendilerini korumak için tabanca taşıma izni istemeleri bir hak olarak kabul edilmelidir.

Değerli basın mensupları,

Savunma mesleği yargının bir parçasıdır. Vazgeçilmez bir ögesidir. Bilindiği gibi, yargı üçlü bir bütündür. Sav-savunma-yargı. Savunmasız yargı düşünülemez. Bir toplum adaletsiz ayakta duramaz.

Durum bu iken bir kısım resmi makam ve mercilerin savunmaya yönelttikleri haksızlıklara da anlam veremiyoruz.

Sıkıyönetim Yasasını değiştiren tasarının Millet Meclisi Adalet Komisyonunda görüşülmesi sırasında bir Bakanlık temsilcisince ileri sürülen ve bir kısım avukatları anarşik eylemler ve terör olaylarıyla bağıntılı gösteren görüş kabul edilemez. Birliğimize intikal etmiş böyle bir olay yoktur. Doğru olsa bile birkaç kişinin suç mesleğe ve onurla görev yapan bütün bir meslek topluluğuna yükletilemez. Bu tür açıklamalar avukatları hedef gösterme gibi anlaşılabilir.

Savunma görevinin önemi, onun yokluğu halinde daha iyi anlaşılır. Eğer avukatlar bir gün topluca davalara girmeme durumunda kalırlarsa yargının, o davalarda gerçek adaleti sağlayıp sağlamadığı kuşkuyla kalır. Tarih önünde, bu tür kuşkuvarı önlemek için avukatlar her türlü güçlölere, sıkıntıya ve tehditlere karşın görevlerini sürdürmektedirler.

Başkaca kamu hizmeti sayılan işlerde olduğu gibi Avukatlarla ilgili olan özel soruşturma hükmü Avukatlık Yasasının 58. maddesinde yer almaktadır. Avukatların görev sırasında ve görev nedeniyle suç işlemeleri sözkonusu ise özel soruşturma yöntemi işletilir.

Sıkıyönetim Yasasınının 21. maddesindeki hüküm yargıç ve savcılarını kapsamakta olup, yargının üçüncü ögesini kapsamamaktadır. Bu bir eksikliklerdir. Bu eksik giderilmelidir.

Yapılmak istenen savunma hakkının kullanılması bakımından öngörölmüş bir yöntemdir. Avukat için bir ayrıcalık değil, "savunma hakkı"nın güvenliği için bir düzenlemedir. Buna karşı çıkılmaz. Buna karşı çıkılması savunmaya karşı çıkmak anlamına gelir.

Kaldı ki bir özel soruşturma nedeniyle kovuşturmaların gecikeceği kaygısı da geçerli sayılamaz. Önemli olan Adaletin her türlü kuşkudan uzak biçimde gerçekleşmesidir. Bunun için kovuşturmanın güvenliği de en az çabukluğu kadar önemlidir.

Ceza yasaları suçlular içindir, ama usul yasaları suçlu olmayanları da korumak içindir. Yöntem getiren yasaları, soruşturmayı geciktirici ve yavaşlatıcı saymak suçlu olanla suçlu olmayana birbirine karıştırmak gibi bir tehlikeyi içerir.

Savunma ve hak arama görevi yapan avukatların çalışmalarının kimi zaman kamu görevlilerince güçleştirilmesi de yakınmalara yol açmaktadır.

Ölkemizin anarşi ve terör olayları nedeniyle bir bunalım içinde bulunduğu açıktır. Bu ortamda güvenlik güçlerinin görevlerinin ağırlaştığı da bir gerçektir. Bütün bu ağır koşullar içinde de güvenlik güçleri Hukuk Kuralları içinde görev yapmak durumundadır.

Sıkıyönetim de Anayasada yer alan bir hukuki düzenlemedir. Amacı anayasal çoçulcu demokratik düzeni, hukuk dışı eylemlere ve örgütlerin çalışmalarına karşı korumak olan Sıkıyönetim'in hak arama ve savunma özgürlüklerini de gözetmesi ve koruması bir zorunluktur. Bu bakımdan savunma mesleği yapan avukatların katkılarında sıkıyönetim mahkemeleri ve makamları da vazgeçemezler.

Meslektaşlarımız bu anayasal işlevlerini ve tarihsel görevlerini bildikleri için her türlü güçlüğü karşılık hizmetlerini sürdürmektedir. Ancak bir kısım sıkıyönetim bölgelerinde çalışan arkadaşlarımız büyük güçlüklerle karşılaşmaktadır.

Bu yakınma ve istekleri şöyle toplayabiliriz:

a) Kimi yerlerde avukatların müvekkileriyle görüşmeleri aşırı biçimde kısıtlanmakta, savunma olanakları sınırlanmakta, çalışmalarını güçleştirilmektedir.

b) Bir kısım yerlerde avukatların büroları güvenlik, ya da sıkıyönetim görevlilerince baskın biçiminde aranmaktadır. Bu aramalar, arama kararı olmaksızın, sorumlu ya da yetkili organların izni ve gözetimi olmaksızın yapılmaktadır.

- Savunma görevi yapan avukatın bürosunun aranması, dosyalarının karıştırılması, izlediği davalarla kolayca birleştirilebilir. Böylece savunma hakkının kısıtlanmak istendiği gibi bir izlenim doğabilir.

c) Yakalanan ve tutuklanan kimselerin Anayasanın 30. maddesinde öngörülen süreler içinde hakim önüne çıkarılmaları, yakalanan kişiye yakalama nedeninin açıklanması, yakınlarına durumlarının bildirilmesi gerekir.

Yakalanan veya gözaltına alınan kişi gözaltı süresinde avukatıyla görüştürülmektedir. Oysa CYUZ 144 ve Askeri Mahkemeler Kuruluşu ve Yargılama Usulü Yasasının 91. maddesi gereğince tutuklu, avukatı ile her zaman görüşebilmektedir.

Tutuklu kişi suçluluğu hakkında kuvvetli belirtiler olan sanıktır. Yakalanan ve gözaltına alınan kişi hakkında ise böyle bir yargıç değerlendirmesi bile yoktur. Öyleyse gözaltında olan kişinin durumu tutuklununkinden daha ağır olmayan bir durumdur.

Yeş tutma (evleviyet) kuralı uyarınca tutukluya tanınan hakkın gözaltındaki kişiye daha öncelikle tanınması gerekir. Tersine tutum yasal değildir, yanlış bir uygulamadır.

Sayın basın mensupları,

Dileğimiz Türkiye'de herkesin tam bir güven ortamı içinde yaşamasını sağlayacak gerçek bir hukuk, özgürlük ve huzur düzeninin sağlanmasıdır.

Türkiye Barolar Birliği anayasal bir kuruluş olarak bu güç dönemde de görevlerini eksiksiz olarak yapma çabasını sürdürecektir.

Geleceğin aydınlık günler getirmesi dileğiyle hepinizi saygı ile selamlarım.

2- Sıkıyönetim uygulamaları konusundaki girişimler ve çalışmalar:

Toplu bir kıyım girişimi olan Kahramanmaraş olayı nedeniyle bir kısım illere sıkıyönetim ilan edildiği bilinmektedir. Daha sonra sıkıyönetim, olayların da genişlediği gözönünde tutularak genişletilmiştir. Son olarak 12 Eylül'de sıkıyönetim bütün yurdu kapayacak biçimde genişletilmiştir.

Sıkıyönetim mahkemelerinde savunma görevi yapan meslektaşlarımız genellikle güç koşullar altında çalışmaktadırlar. Kuşkusuz bunda sıkıyönetim mahkemelerinin ağır koşullar altında, güçlerini de aşan bir yargısal yükü taşıması etkindir. Yargının çalıştığı ve işlerliğini koruduğu her yerde savunma da vardır. Savunmasız yargı eksiktir. TBB bu konudaki inancını varlığının temel nedeni saymaktadır. Bu nedenle savunmanın kısıtlandığı her yerde mesleğin ve meslektaşların sıkıntılarını dile getirmeye çalışmıştır. Bu konuda Birliğimize Barolardan iletilen vakınlmaları ve başvuruları her zaman yetkili ve sorumlulara iletme, çözümler arama yolunda görevimizi yaptık. Bu konulardaki girişimlerimizi kapsayan başvurular, raporlar ve çalışmalardan bir bölümü raporumuzun öbür bölümlerinde yer almaktadır. O bölümlere yollama yapmakla yetiniyoruz.

12 Eylül'den sonra yurt ölçüsünde sıkıyönetim uygulamasına geçildiğinde MGK'ce alınan ve siyasal partilerin, derneklerin, sendikaların kapatılmasını içeren 7 numaralı bildirinin kapsamındaki bazı yanlış anlamalar sonucunda iki baronun da kapatılması yolunda bir uygulama olmuştur. Baro yöneticilerinin yanısıra, Birlik olarak yaptığımız girişimlerle bu yanlış uygulama çok kısa sürelerde düzeltilmiş ve bütün barolar olağan çalışmalarını sürdürmüşlerdir.

Bu konuda Adalet Bakanlığı yetkililerini ve özellikle Sayın Bakan Cevdet Montes'in destek ve katkılarını teşekkürle belirtmeyi görev sayıyoruz.

Yine bu doğrultuda bir uygulamada Aydın, Muğla ve Denizli Barolarında oluşmuştur. Aydın Barosundan aldığımız vazi şudur:

Türkiye Barolar Birliği
Başkanlığı

A N K A R A

3.2.1981 günü Denizli, Aydın, Muğla baro başkanları sıkıyönetim komutanlığından gelen bir telefon emri ile Tugay komutanlığında bir toplantıya çağırılmışlardır. Verilen talimatta başkanların toplantıya gelmeden evvel,

- A-) Baroya kayıtlı avukatların isimleri
- B-) Avukatların çalışma süreleri
- C-) Avukatların tutum ve davranışları
- Ç-) Avukatlardan suçlu olanlar varsa ve haklarında tahkikat açılanlar var ise isimleri
- D-) Avukatlardan anarşist ve teröristlere maddi ve manevi destek sağlayanların mevcut olup olmadığı
- E-) Avukatların daha etkin ve yararlı çalışabilmesi için yasalar da yapılması gerekli teklif ve öneriler nelerdir?
- F-) Avukatların ve Baronun ihtiyaç ve problemleri nelerdir? şeklinde bir rapor hazırlamaları istenmiştir.

Baromuzca toplantıya katılarak komutanlık tarafından yukarıdaki hususlardan ayrı olarak aşağıdaki bilgilerinde 4.2.1981 günü saat 17.00'ye kadar komutanlığa bildirilmesi istenmiştir.

- 1-) Anarşist olaylara avukatların katılıp katılmadığı ve katılanlar var ise isimleri
- 2-) Avukatların kayıtlı oldukları dernekler (Bu hususta özellikle Töb-Der, Tüm-Der, Disk, ve Ülkü Ocakları gibi derneklerin amaçlandığı vurgulanmıştır.)
- 3-) Avukatların hangileri hangi anarşist veya teröristlerin davalarını savunmaktadırlar ?

Bu konuların istenilen nitelikte hazırlanmasının bir sıkıyönetim yasası gereği olduğu aksi tutum ve davranışın ise sıkıyönetim yasasına karşı bir davranış sayılacağı belirtilmiştir.

Oysa bilindiği gibi avukatlık kamu kurumu niteliğinde anayasal bir kamu kuruluşudur. 1136 sayılı yasa gereğince yukarıda ayrı bir fiş halinde her avukat için istenilen bilgilerin tamamı hemen hemen bu yasa gereğince düzenlenen baro levhalarında vardır. Buna rağmen aynı bilgilerin yeniden ve ayrı bir biçimde düzenlenmesi gereksiz bir çalışma olmaktan öteye geçmeyecektir.

Asıl önemli olan husus ise meslekdaşlarımızın kişisel düşünce ve kanaatlarının bizden istenilmesindeki zorluktur. Küçük barolar için şahsi ilişkilerin daha kolay sağlandığı yerlerde bu konularda bilgi toplamak mümkün olsa bile büyük barolarda bu fiilen imkansızdır. Kaldı ki meslekdaşlarımızın düşünceleri ile ilgili bir subjektif çalışma yapmak ve kanaat yürütmek insan hakları ile bağdaşır bir tutum olmasa gerekir.

Yine tartışması olan önemli bir gerçekte avukatın suçu değil, suçluyu savunduğudur. Bu ilke yıllarca ve her toplumda benimsenmiş bir gerçektir. Bu yaklaşım açısından avukatların takip etmekte olduğu dava türleri ve bilgi istemenin savunma mesleği ile bağdaşmayacağı açıktır.

Meslekdaşlarımız ve Baroları çok güç bir durumda bırakan belirttiğimiz uygulamanın yurt ölçüsünde olup olmadığını bilmiyoruz.

Birliğimizce konsey yetkilileri ve Adalet Bakanlığı nezdinde girişimde bulunularak bu uygulamanın yasal ve mesleki sakıncalarının belirtilmesini ve kanun gereğince düzenlenen Baro levhalarının yeterli bilgileri kapsadığının vurgulanmasını takdirlerinize saygıyla sunarız. 5.2.1981

Aydın Barosu Başkanı
Av. Yusuf Ziya UZMAN

Konuyu hemen Adalet Bakanlığına ilettik. Bakanla görüşerek bir de yazı sunduk: 9.2.1981 günlü 211 sayılı bu yazı şöyledir:

Sayın Cevdet Mentesh
Adalet Bakanı

Ankara

Aydın Barosu Başkanlığından aldığımız 5.2.1981 günlü 1981/35 sayılı yazıda Sıkıyönetim Yerel Komutanlığının bir uygulaması belirtilmektedir. Bu uygulamada Komutanlıkça, baro başkanlarından istenen bir kısım bilgilerin; yasayla barolarca tutulması zorunlu sicillerde bulunmayan bilgiler olması ve bu bilgilerin verilmesi halinde doğabilecek sonuçların baroları ve başkanları hukuken sorumlu kılabileceği anlaşılmaktadır.

Durumu bilgi ve takdirlerinize sunarım.

Saygılarımla,

Başkan
Y. Z. UZMAN

Bu girişim olumlu sonuç vermiş olup, olay o boyutta kalmıştır. Üste yandan bazı bölgelerde avukatların savunma görevleri nedeniyle güçlüklerle karşılaştıkları yolunda barolardan gelen ya da doğrudan bize ulaşan başvurular ve yakınmalar konusunda gerekli girişimlerde bulunulmuştur.

3- Sıkıyönetim Yasasındaki özel soruşturma yöntemi konusu:

1402 sayılı sıkıyönetim Yasası'nın özel soruşturma yöntemlerini belirten 21. maddesinde kamu görevi yapan kimseler hakkında özel yasalardaki soruşturma yöntemlerine yollama yapılmıştır. Erzurum Barosunca, Birliğe yapılan bir öneri Yönetim Kurulumuzca da benimsenmiş ve 21. maddenin (e) bendine "yargıçlar ve savcılar"ın yanına "avukatlar" sözcüğünün eklenmesi için girişimde bulunulmuştur.

Milli Savunma Komisyonunda destek bulmayan bu görüş, Adalet Komisyonunda kabul olunmuştur. Ancak komisyondaki tasarıda 21. maddede değişikliği olmadığından, konu 15. maddeyle düzenlenmiştir.

Daha sonra yasa tasarısının İçişleri Komisyonundaki görüşmelerinde bu hüküm yine metinden çıkarılmıştır. Bu görüşmeler sırasında bizi en çok üzen nokta MSB temsilcisinin açıklaması sırasında ileri sürdüğü bir takım savlar olmuştur. Suçlayıcı nitelik taşıyan bu konuşma karşısında Birlik adına gerekli açıklama yapılmıştır. 21 Mart 1980 günlü 505 sayılı bu açıklama şöyledir:

Sıkıyönetim Yasası'nı değiştiren tasarının Millet Meclisi Adalet Komisyonundaki görüşmeleri sırasında MSB temsilcisi olarak bulunan Hk. Gn1. Muzaffer Başkaynak'ın yanlış bilgi ve düşüncelerden kaynaklanan ve bu nedenle de haksız olan bir açıklaması savunma mesleği gören avukatlar topluluğunu incitmıştır.

1- Sayın temsilci sıkıyönetim kapsamına giren olaylarda bir kısım örgütler içinde bir kısım avukatların "beyin rolü" oynadığını, ya da militan gibi çalıştıklarının belirlendiğini ileri sürmüştür. Böyle bir olayın varlığını bir an için kabul etsek hile, bu 17.000 avukatın bulunduğu bir meslek topluluğunu bütünüyle suçlamak için geçerli neden olamaz. Suç işleyen hangi meslekten olursa olsun hakkında usulüne uygun biçimde görevli ve yetkili organlar kovuşturma yaparlar. Birkaç kişinin suçu mesleğe ve onurla görev yapan bütün bir meslek topluluğuna yikletilemez.

2- Sıkıyönetim Yasası'nın "kovuşturmada izin" başlığı taşıyan maddesinde getirilen sistem kamu görevi yapan bir kısım görevlileri ve onlarla ilgili özel yasalardaki soruşturma yöntemlerinin uygulanacağını öngörmektedir.

Bu maddede Yargı'nın üç ögesinden ikisi olan yargıçlar ile savcılar da bulunmaktadır. Yargı'nın üçüncü ögesi "savunma"dır. Savunmasız yargı düşünülemez. Böylesi yargı eksik olur. Tarih önünde de bu eksiklik hep düşünülür. Bu nedenle avukatların yaptıkları savunma görevi yargının her türlü kuşkudan kurtulmasını sağlayıcı bir işlev taşımaktadır. Meslektaşlarımız bu işlevi yapmak için her türlü sıkıntıyı göğüslemektedirler.

Avukatların kamu görevi yaptıkları da Avukatlık Kanununda belirtilmiştir. Öyleyse Sıkıyönetim Yasası'nda "kovuşturmada izin" le ilgili hüküm içinde avukatların bulunmaması bir eksikliktir. Bu tasarıdaki hüküm anılan eksiklik ve boşluğu doldurmak bakımından yerindedir.

3- Burada bir başka noktayı daha açıklamak gerekir. Kovuşturmada izin hükmüyle yollama yapılan Avukatlık Kanunu'ndaki 58 ve sonraki maddelerde yer alan kovuşturma yöntemi "görev sırasında ve görev nedeniyle" işlenen suçları kapsamaktadır. Bu bakımdan sanıldığı gibi genel hükümlere tabi eylemlerle ilgili değildir.

Yapılmak istenen, savunma hakkının kullanılması bakımından öngörülmüş bir yöntemdir. Avukat için bir ayrıcalık değil, "savunma görevi"nin güvenliği için bir düzenlemedir. Buna karşı çıkılamaz. Karşı çıkma savunmaya karşı çıkma anlamına gelir.

4- Kaldı ki, bir özel soruşturma yöntemi nedeniyle kovuşturmaların gecikeceği kaygısı da geçerli sayılamaz. Önemli olan adaletin her türlü kuşkudan uzak biçimde gerçekleşmesidir. Bunun için kovuşturmanın güvenliği de en az çabukluğu kadar önemlidir.

Sıkıyönetim Yasasınının 21. maddesinde yer alan soruşturması izine bağlı öbür meslek ve iş gruplarının durumu sakıncalı sayılmayıp da, avukatlarla ilgili hükmün sakıncalı gibi gösterilmek istenmesi de kabul olunamaz.

Ceza yasaları suçlular içindir. Ama usul yasaları suçlu olmayanları da korumak içindir. Yöntem getiren usul yasalarını, soruşturmayı geciktirici ve yavaşlatıcı saymak suçlu olanla suçlu olmayana birbirine karıştırmak gibi bir tehlikeyi kapsar. Bu bakımdan da savunma mesleği mensupları olarak bu türlü bir görüşü benimsememize ve içimize sindirmemize olanak bulunmadığını kamuoyunun bilgisine sunarız.

4- Silah Taşıma İzni Konusu:

Silah taşıma izni öteden beri meslektaşlarımızın ısrarla izledikleri bir konu olmuştur. Yönetim Kurulumuz geçen dönemde de konuyu önemle ele almış ve kovuşturmuştur. Özellikle yargıya ve avukatlara yönelik saldırılar karşısında bu konu daha da ağırlık ve önem kazanmıştır.

12 Mart 1980 günü bir yazıyla birlikte İçişleri Bakanına başvuran ve görüşen Birlik başkanına bu konuda ilk olumlu yanıt verilmiştir.

Bakanlığa yazılan yazı şöyledir:

Sayın Mustafa Gülcügil
İçişleri Bakanı

Ankara

Ülkemizin siyasal, toplumsal ve ekonomik açıdan bunalımlı bir döneminde savunma ve hak arama özgürlüklerinin kullanılmasında temsil ve vekalet görevi yapan meslektaşlarımızı yakından ilgilendiren bir konuda Bakanlığınızın ilgi ve katkısını beklemekteyiz.

Bu, öteden beri meslektaşlarımızın ısrarla izledikleri konulardan biri olan "tabanca taşıma izni" sorunudur.

Son zamanlarda terör olaylarını tırmanışıyla birlikte avukatlara yapılan saldırılar da artmıştır. Üstelik bunların çoklukla cana yönelik silahlı baskınlar biçiminde yapılması meslektaşlarımızı derin kaygı ve tasalara düşürmektedir.

Bir takım odaklardan yönetildiği anlaşılan bu saldırılarla avukatların yan tutmaya zorlandığı anlaşılmaktadır. Avukatlar, mesleki çalışmasında yan olmaya özen gösterir. Biz davayla değil savunmanın teknik yanıyla ilgiliyiz. Meslek Kuralları, avukatın dava-daki kişisel düşmanlıklardan kaçınmasını buyurmaktadır. Ancak böylece yargıya ışık tutmayı amaçlıyan ve anayasal temel haklar olan savunma ve hak arama özgürlüklerinin objektif biçimde gerçekleşeceğine inanmaktayız. Oysa anarşi ve terör olayları besliyen birtakım odakların avukat'ı da yan gibi gördüğü ve göstermeye çalıştığı belli olmaktadır. Bu tutum ve davranış elbette meslektaşlarımızın görev yapma gücünü ve azmini kıramıyacaktır. Ancak rahat çalışma ortamını zedelemekte olduğu da kuşkusuzdur.

Bu tür tedirginlik ve kaygıların giderilmesi avukatların korunması bakımından gereken önlemlerin Devlet'te alınması zorunluğuna bütün yetkili ve sorumluların inanmasını beklemekteyiz.

Bu korumanın Devlet ve Hukuk düzeni içinde olması asıldır. Ancak avukat, işi gereği güç korunur biçimde çalışan kimsedir. Her gün işyerinden, adliyeye, hacze, keşfe durmadan koşarak çalışmak zorundadır. Bu da tehlikeyi artıran, korunmasını güçleştiren bir etkidir. Bu bakımdan avukatlara kendilerini koruyabilmeleri için kişisel önlem alma hakkı da tanınmalıdır. Avukatlar işi gereği kendilerine silah taşıma izni verilen birçok meslek gruplarından daha çok tehlike içindedir.

Bazı bölgelerde sorumlu yöneticiler takdir yetkilerini kullanarak başvuran avukatlara tabanca taşıma izni vermektedir. Bu anlayışı şükranla karşılıyoruz. Bu yolla tabanca alan avukatların bu hakkı kötüye kullandığı yolunda da bir tek olay yoktur.

Bu nedenle ilgili hukuk düzenlemesine avukatlara da başvurduklarında tabanca taşıma izni verilmesi yolunda bir hüküm eklenmesini dilediğimizi bilgilerinize sunarım.

Saygılarımla,

Başkan
Av. Atilla SAV

Daha sonra sayın Gülcüoğlu'nun ayrılması üzerine İçişleri Bakanlığına atanan Sayın Orhan Eren'le de görüşmeler sürdürülmüştür. Bu arada bir hâlim parlamento üyesi avukatların da 6136 sayılı Ateşli Silahlar Yasası'nda değişiklik önerileri olmuştur. İçişleri Bakanlığı temsilcileri meclis komisyonunda yönetmelikte yapılacak değişikliklerle konuyu çözeceklerini belirtmişlerdir. Nitekim Başbakan TV ve Radyoda yaptığı bir açıklamayla bunu doğrulamıştır.

Bu çalışmalar sonucu 27 Haziran 1980 günlü Resmi Gazetede yayımlanan Yönetmeliğin 1/L maddesine "Baroya yazılı Avukatlar" da alınmıştır.

Bu iznin çıkışı ile birlikte M.K.E.K. Genel Müdürlüğüne yazılan 30.6.1980 günlü 1100 sayılı yazıyla avukatlarca yapılacak başvurulara öncelik tanınması isteğinde bulunulmuştur. Kurumca bu istek olumlu karşılanmış, ancak üretimin durdurulmuş bulunması nedeniyle isteklerin ancak üretime geçilmesinden sonra karşılanabileceği belirtilmiştir.

Konuyla ilgili olarak barolara 5 Temmuz 1980 günlü 22/1128 sayılı genelge yayımlanmıştır.

Genelge No.22/1128

Ankara 5 Temmuz
1980

Baro Başkanlığı

Bilindiği üzere, Birliğin sürekli çabaları ile çözüm aşamasına gelen avukatlara silah taşıma izni verilmesi konusu 27 Haziran 1980 günlü Resmi Gazete'de yayınlanan Yönetmeliğin 1/L maddesine "baroya kayıtlı avukatlar"ın alınması ile sonuçlanmıştır.

6136 sayılı Yasa'nın 7. maddesinin 3. bendine dayanılarak çıkarılan Yönetmeliğe göre silah taşıma izni almak isteyen avukatların buldukları yerlerdeki mülki amirliğe başvurularını gerekmektedir.

Bu arada Birlikçe M.K.E.Kurumu ile de temasa geçilmiştir. Kurumun elinde şu anda hazır tabanca bulunmamaktadır. Ancak Kurum Yöneticileri, avukatların özel durumunu değerlendireceklerini belirtmişlerdir. Halen üretimde bulunan tabancaların satışına başlandıında hemen başvurulara satış yapılabilecektir.

Kurum Yöneticilerinden alınan bilgiye göre ruhsat alanların MKEK Satış Müdürlüğüne hemen başvurmaları yerinde olacaktır. Bugünkü fiatla bir tabanca- mermilerivle birlikte 18.500.-TL.dir.

Durumu meslektaşlarımıza iletilmesi ricasıyla bilginize sunarım.

Saygılarımla ,

Başkan
Av. Atılâ SAV

12 Eylül'den sonra çıkarılan 2305 ve 2313 sayılı Yasalarla silah bulundurma ve taşıma konuları yeni bir düzenlemeye tabi tutulmuştur. Böylece yıllar süren bir çalışma sonunda ulaşılan aşamadan geri dönmüştür.

5- AVUKATLARIN SOSYAL GÜVENLİK SORUNU :

1136 sayılı Avukatlık Yasası sosyal güvenceden yoksun olarak serbest meslek çalışması yapan meslektaşlarımız için olumlu ve ileri bir aşama olmuştur. 1136 sayılı Yasanın oluşturduğu model giderek diğer bağımsız çalışanlar için de örnek alınmıştır. Bilindiği gibi 1479 sayılı Bağ-Kur yasası bir oranda 1136 sayılı Avukatlık Yasasından esinlenerek düzenlenmiştir.

Ne varki ülkemizde uygulanmakta olan Sosyal Güvenlik sisteminin bu gün ulaştığı düzeyde meslektaşlarımız Sosyal güvenlik haklarından yararlanmakta öbür sigortalılardan geride kalmaktadırlar. Barolar ile Sosyal Sigortalar Kurumu arasında başıtılan "Avukatlar için Malüllük, Yaşlılık ve Ölüm Topluluk Sigortası Sözleşmesi" ancak tarafların karşılıklı rızaları ile değiştirilebilmektedir. Sosyal güvenlik haklarını düzenleyen yasa ve diğer objektif kurullarda yapılan değişiklikler sözleşmeye kendiliğinden yansımamaktadır. Bu nedenle sigortalılara getirilen yeni haklardan meslektaşlarımızın kendiliğinden yararlanması olanağı henüz gerçekleşmemiştir. Sosyal güvenlik sisteminin eşitlik ilkesine açıkça aykırı bu uygulamanın düzeltilmesi bir yasa sorunudur ve ele alınmalıdır.

Sosyal Sigortalar Kurumunun yasa, tüzük, yönetmelik gibi normlar hiyerarşisinde önde gelen kuralların uygulanmasında dahi sözleşmeye öncelik tanınması büyük adaletsizliklerin kaynağını oluşturmaktadır. Meslektaşlarımızın sosyal güvenlik haklarından yararlanmasını çoğu kez Sosyal Sigortalar Kurumu Yönetim Kurulunun iradesine bağlı kılmaktadır. Yasanın geliştirdiği ilerici akım avukatların Sosyal güvenliğini yükümlenen S.S.K.ca çoğu zaman olumsuz yaklaşımlarla ele alınmaktadır.

Prim ödeme tavanının yükseltilmesi konusunda Kurumun yasalara aykırı tutumu, önce Birliğimizce dava konusu yapılmış, bazı Barolarımız da aynı konuda açtıkları davaları kazanmışlardır. Giderek bütün meslektaşlarımızın dava yolunu deneme girişimlerinin etkileri sonucu topluluk sigorta sözleşmesinin önemli ayrılık ve uyumsuzluk yaratan 4. maddesinin değiştirilmesi isteğimiz olumlu sonuçlara varmıştır. Sözkonusu maddenin değiştirilmesi ile prim ödeme tavanının yükseltilmesi halinde meslektaşlarımızın kendiliğinden bu arttırmadan yararlanmaları olanağı sağlanmıştır. Böylelikle Sosyal güvenlik haklarından yararlanmada ortaya çıkan önemli bir adaletsizlik ve eşitsizlik ortadan kalkmış bulunmaktadır.

Bu konuda Sosyal Güvenlik Bakanlığına yaptığımız başvuruyu bilgilerinize sunmaktayız.

Sosyal Güvenlik Bakanlığı
Ankara

Ankara, 18 Şubat 1980
Sayı : 292

Sosyal Güvenlik Kuruluşları Genel Müdürlüğü'nce yazılan 11 Şubat 1980 günlü 4.5.12/C-1076 sayılı yazınıza karşılıktır.

1136 sayılı Avukatlık Kanunu'nun 191 ve 506 sayılı Kanununun 86. maddeleri uyarınca Birliğimizle Bakanlığınız ve Sosyal Sigortalar Kurumu arasında düzenlenmiş olan topluluk sigortası tip sözleşmesinin 4. maddesinin ikinci fıkrasında yer alan hükmün uygulanması sırasında çıkan görüş ayrılığının yargı kararlarının da ışığı altında bir çözüme ulaştırılması önerisini memnunlukla karşılıyoruz.

Sosyal Sigortalar Kurumu'nun önerisinde belirtildiği üzere tip sözleşmenin yalnızca 4. maddesinin ikinci fıkrasının uygulanması bakımından malütlük, yaşlılık ve ölüm topluluk sigortasına devam eden bütün avukatların prime esas günlük kazançlarına :

a) 1.7.1978 gününden itibaren % 15 oranında,

b) 1.7.1979 gününden itibaren de % 25 oranında,

arttırılmasının uygun görülmekte olduğunu ve bu yoldaki önerinin kabul edildiğini Birlik adına bilginize sunarım.

Bu yoldaki uygulamanın epey gecikmiş olması nedeniyle hızla yürütülmesi yerinde olacaktır.

Öte Yandan anılan maddenin ilerideki tavan yükseltmelerinde, ya da asgari ücrete bağlı taban uygulamalarında yeni görüş ayrılıklarına düşülmemesi bakımından bir protokol düzenlenmesinin yerinde olacağını takdirlerinize sunarım.

Saygılarımla,
TBB Başkanı
Av.Atilla SAV

Sosyal Sigortalar Kurumu ile sürdürülen görüşmeler sonucunda alınan karar uyarınca avukatların prime esas kazançlarını yıllık %10'luk artırım hadleri dışında 1.7.1978 gününden başlayarak % 15 1.7.1979 gününden başlayarak %25 arttırabilecekleri yolunda genelge yayınlanmıştır.

Sosyal Sigortalar Kurumu'nun 30.4.1980 günlü bu genelgesini Birliğimiz 14.5.1980 günlü 14/783 genelgesi ile Barolara duyurmuştur.

Baro Başkanlığı

Ankara : 14.5.1980

Avukatlık Kanunu'nun 101. maddesi uyarınca bahitlanmış olan Topluluk Sigortası Tip Sözleşmesinin 4. maddesi uyarınca, prime esas alınan günlük kazançlardaki artışların topluluk sigortasına giren avukatlara da uygulanması gerekeceği yolunda SSK ile Birliğimiz arasında görüş ayrılıkları bir noktada çözümlenmiş bulunmaktadır. Bu hususu 1 Nisan 1980 günlü genelgemizle Başkanlığınıza duyurulmuştur.

SSK Genel Müdürlüğü de avni konunun uygulanması bakımından kendi örneğine 30 Nisan 1980 günlü 1980/2643 sayılı genelgeyi yayınlamıştır.

Barolardan gelen başvurulardan anlaşıldığına göre bu genelgenin ilgili şubelere zamanında ulaşmaması nedeniyle işlemler aksamaktadır. Bu bakımdan SSK'nın anılan genelgesinin bir örneği ilişik olarak sunulmaktadır.

Ayrıca 1980 yılındaki üst sınır artışı ile başkaca sorunlarında görüşme yoluyla giderilmesi çalışmalarını sürdürülmektedir. Bu çalışmaların sonucunun da ayrıca duyurulacağını bilginize sunarım.

Saygılarımla,

Başkan

SOSYAL SİGORTALAR KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Sube Sayı

IX 031/462997

Ankara, 30.4.1980

Özü : Malûllük, Yaşlılık ve Ölüm Topluluk Sigortasına devam eden Avukatların günlük kazançları

GENELGE : 1980/2643

Türkiye Barolar Birliği'nin Kurumumuz aleyhine açtığı dava sonunda, Ankara 3. İş Mahkemesince verilen 28.3.1979 tarihli, 1978/747 esas, 1979/130 Karar sayılı ilamda, (Prime esas tutulan günlük kazançların alt sınırında bir değişiklik olmaksızın üst sınırında, yani tavanda yapılan genel artışların SSK'ca belirlenecek nisbetler dahilinde, Topluluk Sigortasına tabi olan Avukatların günlük kazançlarına da yansıtılmasının gerektiğine) karar verilmiştir.

Kurumumuz Yönetim Kurulunca müttehaz 24.10.1979 gün ve 49/IX-5197 sayılı kararda da, Avukatlar için Malûllük, Yaşlılık ve Ölüm Topluluk Sigortası sözleşmesinin 4. maddesinin uygulanmasına devam edilmesi, ancak, mahkeme kararı getirmeleri halinde ilam gereği işlem yapılması uygun görülmüştür.

Ankara 3. İş Mahkemesinin ve Kurumumuz Yönetim Kurulunun yukarıda açıklanan kararları gereğince, Genel Müdürlüğümüz ile Malüllük, Yaşlılık ve Ölüm Topluluk Sigortası Sözleşmesi yapan Baro Başkanlıklarına kayıtlı olarak Topluluk Sigortasına devam eden tüm Avukatların dileklerine bakılmaksızın, prime esas günlük kazançlarının 1.7.1978 tarihinden itibaren %15 oranında, 1.7.1979 tarihinden itibaren %25 oranında arttırılması uygun görülmüş ve bu husus Türkiye Barolar Birliği Başkanlığının 18.2.1980 tarih ve 292 sayılı ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının 20.3.1980 tarihli, 2353 sayılı yazılılarıyla de tasvip olunmuştur.

Buna göre; Malüllük, Yaşlılık ve Ölüm Topluluk Sigortasına devam eden tüm Avukatların prime esas günlük kazançlarının dileklerine bakılmaksızın 1.7.1978 tarihinden itibaren % 15 oranında, 1.7.1979 tarihinten itibaren de %25 oranında arttırılması, bulunacak yeni günlük kazançlarda çıkacak olan elli kuruş ve daha az lira kesirlerinin atılması, elli kuruştan fazla lira kesirlerinin ise liraya tamamlanması ve tesbit olunan günlük kazancın tavan günlük kazancı geçmemesi gerekmektedir.

Ayrıca, 1.7.1978 tarihinden sonra, tahsis talebinde bulunmuş olan Avukatlar da istekde buldukları takdirde yukarıda belirtilen tarih ve oranlara göre prime esas günlük kazançları arttırılması icabetmektedir.

1.7.1978 tarihinden itibaren %15 oranında, 1.7.1979 tarihinden itibaren de %25 oranında yapılacak arttırmalarla bulunacak yeni günlük kazançlara göre ödenecek prim farklarının Baro Başkanlıklarına kurumumuzca yapılacak tebliğ tarihinden itibaren iki ay içinde faizsiz olarak Müdürlüğünüze ödenmesi ve buna ait bordroların da Kurumumuza verilmesi gerekmektedir.

Bilgi edinilmesini, gereğinin buna göre yapılmasını ve keyfiyetin Müdürlüğünüze ilgili Baro Başkanlıklarına yazılı olarak bildirilmesini rica ederiz.

GENEL MÜDÜRLÜK

I.Tali Dinçel Celal Sardan
Genel Müdür Genel Müdür Başyardımcısı
(imza) (imza)

TİP SÖZLEŞMENİN 4. MADDESİNİN YENİ BİÇİMİ

Daha sonra Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Sosyal Sigortalar Kurumu ve Türkiye Barolar Birliği temsilcileri yaptıkları görüşmeler sonucunda 25.6.1980 günü, sözleşmenin 4. maddesini değiştiren metin üzerinde taraflar anlaşmaya varmışlar ve sunduğumuz protokolü imzalamışlardır.

AVUKATLAR İÇİN MALÜLLÜK-YAŞLILIK ve ÖLÜM TOPLULUK SİGORTASI TİP SÖZLEŞMESİ DEĞİŞİKLİK PROTOKOLÜ

Türkiye Barolar Birliği Başkanlığı tarafından 3.4.1980 tarihli, 594 sayılı yazısı ile, (Avukatlar için Malüllük, Yaşlılık ve Ölüm Topluluk Sigortası Tip Sözleşmesi) uygulamasından doğan bazı aksaklıkların giderilmesi bakımından adı geçen Tip Sözleşmenin 4. maddesinin değiştirilmesi talen edilmiştir.

Keyfiyet, 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 191. ve bu maddenin atıfta bulunduğu 506 sayılı Kanunun 86. maddesi çerçevesinde Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Sosyal Sigortalar Kurumu ve Türkiye Barolar Birliği, temsilcilerinden tesekkül eden aşağıda adları, ünvanları ile imzaları bulunan heyetimiz 25.6.1980 günü saat 14.00'de Bakanlık Toplantı Salonunda biraraya gelerek 4. madde değişikliği metni üzerinde karşılıklı görüşmeler sonunda görüş birliğine varılmıştır.

MADDE -4

ESKİ ŞEKLİ

Topluluk Sigortasına girecek Avukatların münhasıran Sigorta primlerine esas olmak üzere bildirecekleri günlük kazanç miktarları, Sosyal Sigortalar Mevzuatında belirtilen alt sınırdan aşağı ve üst sınırlardan vukarı olamaz.

YENİ ŞEKLİ

Topluluk Sigortasına girecek Avukatların münhasıran sigorta primlerine esas olmak üzere bildirecekleri günlük kazanç miktarları, Sosyal Sigortalar mevzuatında belirtilen alt sınırdan aşağı ve üst sınırdan vukarı olamaz.

Prime esas tutulan günlük kazancın alt ve üst sınırında yapılacak arttırmalar bu sözleşmenin kapsamına giren avukatlar hakkında da aynen uygulanır.

Bu suretle belirlenecek günlük kazanç miktarları, Baro Başkanlıklarınca her yıl ilk dönem bordrolarında göstermek ve karşılığı ilgili Kurum Şubesine ödemiş olmak ve %10'u geçmemek üzere artırılabilir. Lira kesirleri tama iblağ edilir.

Prime esas tutulan günlük kazançların alt ve üst sınırında yapılan genel artmalar karşısında, bu kazançlar Baro Başkanlıklarının teklif yazısının alındığı tarihi takip eden dönem başından itibaren asgari ve azami günlük kazançlarda meydana gelen artış oranları arasında kalmak şartıyla Kurumca tesbit edilecek nisbet dahilinde arttırılır.

Herhangi bir nedenle Baro Levhasından ve dolayısıyla Topluluk Sigortasından kaydı silinen Avukat, bir daha tekrar Baro Levhasına kaydolamaz. Kurumca, fazla lira kesirleri liralık olarak Topluluk Sigortasına tabi tutulduğunda, bırakmış olduğu günlük ücret üzerinden prim ödemeğe devam eder. Evvelki günlük kazanç müracaat tarihindeki taban günlük kazançtan az ise, talep tarihindeki taban günlük kazanç nazara alınır.

Prime esas tutulan günlük kazancın alt ve üst sınırında yapılacak arttırmalar bu sözleşmenin kapsamına giren avukatlar hakkında da aynen uygulanır.

Prime esas tutulan günlük kazancın alt sınırında yapılan genel artmalarda, yeni alt sınır altında kalan günlük kazançlar artış tarihinden itibaren yeni alt sınır günlük kazançta yükseltilir. Bu artış yeni alt sınırın üstünde prim ödeyen avukatların günlük kazançlarına yansıtılmaz.

Prime esas günlük kazancın üst sınırında genel olarak artış yapıldığı takdirde, eski üst sınırdan prim ödeyen avukatlar da yeni üst sınır günlük kazanç üzerinden prim ödeyen avukatların günlük kazanç ile yeni üst sınır günlük kazanç arasındaki % artış oranında arttırılır.

Bulunacak yeni günlük kazançlarda çıkacak olan elli kuruş ve daha az lira kesirleri atılır, elli kuruştan fazla lira kesirleri liralık olarak tamamlanır. Bu uygulamalar yeni üst sınırın belirlenmesini izleyen ilk üç aylık dönemden başlar.

Ancak, Topluluk sigortasından ayrılıp, 506 sayılı Kanuna göre mecburi sigortalı işe giren veya kanunla kurulu Sosyal Güvenlik Müesseselerine tabi işlerde çalışan Avukatlar, tekrar Topluluk Sigortası kapsamına girmesi halinde sigorta primine esas günlük kazancı, Topluluk sigortasından ayrıldığı tarih ile Sosyal Sigortalar Kurumuna yeniden yazı ile başvurma tarihi arasında geçen her takvim yılı için üst sınırı geçmemek üzere Topluluk Sigortasından ayrıldığı tarihteki günlük kazancını %10 artırmak suretiyle tesbit olunur. Tam yıldan artan süreye nazara alınmaz.

Kurum Şubelerine yazılı bildirim ile günlük kazancını azaltan avukatın, o yılı takip eden takvim yılı başından itibaren azalttığı miktardan önceki günlük kazancı üzerinden Topluluk Sigortasına devamı mümkündür. Azaltma ve artırma talebi takvim yılı başından iki ay önce yapılır. Bu işlem her avukat için sadece bir defa yapılabilir ve ilgili Avukatın günlük kazancını azalttığı takvim yılına ait prim farklarının kanuni faiziyle birlikte ertesi yılın Ocak ve Temmuz aylarında esit iki taksitle Kurum Şubelerine ödemesi gerekir.

Günlük kazanç miktarları, Baro Başkanlıklarınca her yıl ilk dönem bordrolarında gösterilmek ve karşılığı ilgili Kurum Bölge veya Şube Müdürlüğüne ödenmiş olmak ve %10'u geçmemek üzere arttırılabilir. Bulunan yeni günlük kazançlarda elli kuruş ve daha az lira kesirleri atılır, elli kuruştan fazla lira kesirleri liraya tamamlanır.

Herhangi bir nedenle Baro Levhasından kaydı silinen ve bu nedenle Topluluk Sigortasından ayrılan Avukat yeniden Baro Levhasına yazılarak Topluluk Sigortasına katılırsa ayrılmış olduğu günlük kazanç üzerinden prim ödemeye devam eder. Ancak, Topluluk Sigortasından ayrıldığı tarih ile tekrar Topluluk Sigortasına başladığı tarih arasında geçen süre içinde prime esas günlük kazancın üst sınırında yapılan genel artmalar bu maddenin dördüncü fıkrasında belirtildiği şekilde bu avukatın günlük kazancına aynen yansıtılır.

Ayrıca, Avukatlık Topluluk Sigortasından ayrılıp, 506 sayılı Kanuna göre zorunlu sigortalı işe giren veya kanunla kurulu Sosyal Güvenlik Müesseselerine tabi işlerde çalışan avukatlar, tekrar Topluluk Sigortasına girdiklerinde eski prime esas günlük kazancı Topluluk Sigortasından ayrıldığı tarih ile Topluluk Sigortasına

Yeni den katılma tarihi arasında geçen her takvim yılı için % 10 artırılır. Bu uygulamada tam yıldan artan süreler dikkate alınmaz. Bu uygulamaya göre bulunacak günlük kazanç, Avukatın Topluluk Sigortasından ayrıldığı tarihi ile tekrar Topluluk Sigortasına başladığı tarih arasında geçen sürede prime esas günlük kazancın üst sınırında yapılan artmalar bu maddenin dördüncü fıkrasında belirtildiği şekilde yansıtılır.

Her halde bulunacak günlük kazanç yasal alt veya üst sınırı aşamaz.

Kurumun Bölge veya Şube Müdürlüğüne yazılı bildirim ile günlük kazancını azaltan avukatın o yılı takip eden takvim yılı başından itibaren azalttığı miktardan önceki günlük kazancı üzerinden Topluluk Sigortasına devamı mümkündür. Azaltma ve artırma talebi takvim yılı başından iki ay önce yapılır. Bu işlem her Avukat için sadece bir defa yapılabilir. Ve ilgili avukatın günlük kazancını azalttığı takvim yılında ait prim farklarını kanuni faiziyle birlikte ertesi yılın Ocak ve Temmuz aylarında eşit iki taksitle Kurum Bölge veya Şube Müdürlüğüne ödenmesi gerekir.

Bu maddede yapılan değişiklik, Sosyal Güvenlik Bakanlığının ve Sosyal Sigortalar Kurumu Yönetim Kurulunun onayından sonra kesinleşir.

İşbu sözleşmenin 4. maddesi değişikliği 26.6.1980 tarihinde taraflarca imzalanmıştır.

Ercüment Artun
Sosyal Güvenlik Bakanlığı
Sosyal Güvenlik Kuruluşları
Genel Müdürü
(imza)

Zahit Gönencan
Sosyal Güvenlik Bakanlığı
Sosyal Güvenlik Kuruluşları
Genel Müdür Başyardımcısı
(imza)

C.Fuat Aydemir
Sosyal Sigortalar Kurumu
Genel Müdür Yardımcısı
(imza)

Av. Atilâ Sav
Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
(imza)

Av. Toçman Evren
Türkiye Barolar Birliği
Genel Sekreteri
(imza)

Av. Neşet Öçün
Türkiye Barolar Birliği
Sayman Üyesi
(imza)

Kamuran Gürses
Sosyal Sigortalar Kurumu
İhtiyarlık Sigortası Daire
Başkan Yardımcısı
(imza)

Tahir Anayurt
Sosyal Sigortalar Kurumu
İhtiyarlık Sigortası Daire
Başkan Yardımcısı
(imza)

Bu protokolün uygulanmasından sonra prim ödeme tavanının arttırılmasının meslektaşlarımıza yansması otomatik hal almış ve sosyal güvenlik kurallarına uygunluk sağlanmıştır. Kuruluşlar arasında herhangi bir uyumsuzluk konusu kalmadığı gibi aynı konuda yeni bir uyumsuzluğun ortaya çıkması olanaksız hal almıştır. Nitekim 1980 yılında prim ödeme üst sınırının günlük 625 TL. çıkarılmasıyla günlük kazançlarda % 56,25 oranında bir attırım yapılmıştır. Bu husus da 18 Eylül 1980 gün 28/1385 sayılı genelge ile Barolara iletilmiş bulunmaktadır. Sosyal Sigortalar Kurumunun bazı bölge müdürlükleri konuyu kavrayamamış olmaktan dolayı uyumsuzluklara neden olan uygulamalara girişmekte iseler de Genel Müdürlüğün yerinde uyarıları ile bu yerel uyumsuzluklar da çözülmektedir.

Genelge No. 28/1385

Ankara 18 Eylül 1980

Baro Başkanlığı

Sosyal Güvenlik Bakanlığı ve Sosyal Sigortalar Kurumu ile birliğimiz arasında yürütülen görüşmeler sonucunda Topluluk Sigortası Tip Sözleşmesinin uyumsuzluklara yol açan 4. maddesi yeniden düzenlenmiş ve eski metin değiştirilmiştir. Bu konuyla ilgili protokol ilişik olarak sunulmaktadır.

Öte yandan, katsayı uygulamasına paralel olarak değişen tavan sigortalılar için 400 TL. den 625 TL. na çıkmıştır. Bu yükselme esas alınarak topluluk sigortasına tabi avukatların sigortaya esas kazanç bildirimlerine 1.4.1980-1.7.1980 döneminden başlayarak % 56,25 oranında zam yapılması kabul olunmuştur. Bu zamlı prim ödemesinin Temmuz 1980 başında ödenen üç aylık primlerden başlayarak uygulanması gerekmektedir.

Geçmiş dönem farklarının ödenebilmesi ve 1-10 Ekim 1980 de yapılacak ödemelerde bu miktarların esas alınması bakımından durumun sigortalı meslektaşlarımıza duyurulması ricasiyle bilgilerinize sunarım.

Saygılarımla,

Başkan

Bu protokolün uygulanmasından sonra da günlük kazançların üst sınırının yeniden belirlenmesinde artık kuruluşlar arasında uyumsuzluk konusu kalmamıştır. Nitekim 1980 yılında üst sınırın 625 TL.na çıkmasıyla günlük kazançlarda % 56,25 oranında artırım yapılmıştır. Bu husus da 18 Eylül 1980 günlü 28/1385 sayılı genelge ile Barolara iletilmiştir.

Son olarak 2422 sayılı yasayla 506 sayılı yasadaki yapılan değişiklik sonucu sigortalıların haklarında bir geriye gitme olmuştur. Bütün sigortalıları kapsayan bu oluşmayı uygun bulma olanağı yoktur. Ancak, uyanan tevkiler sonucu 506 sayılı yasanın tümüyle değiştirilerek ayrılıkların, gelişmelerin giderileceği ve eşitliğin sağlanacağı yolunda resmi ağızların yaptığı açıklamalar bir güvence sayarak, bekliyoruz.

6- Vergi itiraz ve temyiz komisyonlarında avukatlık ücreti takdiri konusu:

Yasada ve avukatlık ücret tarifesindeki hükümlere karşın bir bölüm vergi itiraz komisyonlarında avukat eliyle kovuşturulan işlerde avukatlık ücreti öngörülmediği yolunda İzmir Barosunun uyarısı üzerine Maliye Bakanlığına 20 Haziran 1980 günü 1002 sayılı yazıyla başvurulmuştur. Bakanlıkça konu olumlu yönde çözülmüş ve ilgililere de duyurulmuştur.

Maliye Bakanlığına
Ankara

20 Haziran 1980

İzmir Barosu Birliğimize başvurarak, vergi itiraz komisyonlarında avukat eliyle kovuşturulan işlerde Avukatlık Yasası ve Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi hükümlerinin uygulanmadığını ve avukatlara vekalet ücreti hükmedilmediğini belirtmiştir.

Avukatlık Yasası'nın 170. maddesi hükmü açıktır. Avukatla kovuşturulan bütün işlerde olduğu gibi Vergiler İtiraz ve Temyiz Komisyonlarında görülen işlerde de Avukatlık ücretine hükmedilmesi zorunludur. Avukatlık ücret tarifesinde ise bu ücret belirlenmiştir.

Danıştay 7. Dairesi 3.1.1980 günlü E.1979/1504-K.1980 sayılı kararında bu hükmün uygulanması gerektiğini belirterek İzmir 4. No.lu İtiraz Komisyonu'nun bir kararını bozmuştur. Bu kararın bir örneği ilişik olarak sunulmaktadır.

Bu yasal durum karşısında bir kısım Komisyonların yine de vekalet ücretine karar vermediği yolunda yakınmalar ve başvurular yapılmaktadır. Böylesi bir uygulama açıkça yasaya aykırı olduğu gibi gereksiz yazışmalar, yasal yollara başvurular nedeniyle işlerin artmasına da yol açmaktadır. Bu da iş yoğunlaşmasına neden olmaktadır.

Belirtilen gerekçelerle hem komisyonların işinin artmasını önlemek hem de bir örnek uygulamayı sağlamak bakımından durumun bir kez de Bakanlıkça incelettirilmesini ve bütün Komisyonlara bir genelge ile duyurulmasını takdirlerinize sunarım.

Saygılarımla.

Ek:1 Danıştay Karar Örneği

Başkan

T.C.
MALİYE BAKANLIĞI
ANKARA

Acele

BAHUM : 42542/104994
KONU :
EK :

Türkiye Barolar Birliği
Başkanlığına

İLGİ: 20.6.130 gün ve 1002 sayılı yazıları.

İlgide gün ve sayısı belirtilen yazınızda, Avukatlık Yasasının 170. maddesi ile Avukatlık Ücret Tarifesine rasmen, avukatla takibedilen işlerde İtiraz ve Temyiz Komisyonlarında vekalet ücretine hükmedilmediği ve bu durumun il Barolarınca şikayet konusu yapıldığına değinilerek, konunun bir kez de Bakanlığımızca incelenmesi ve sonucun ilgili komisyonlara bir genelge ile duyurulmasının istenildiği anlaşılmaktadır.

Olaya ilişkin 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 170. maddesinde, Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi'nin Danıştay, Vergi İtiraz ve Temyiz Komisyonları gibi mercilerde görülen dava ve işlerde de uygulanacağı ifade edilmiş, 14 Mayıs 1979 tarih ve 16637 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan bu tarifenin ikinci kısmının birinci bölümünde ise İtiraz ve Temyiz Komisyonlarında vekil vasıtasıyla takip edilen işler için belirli miktarlarda vekalet ücretine hükmedileceği öngörülmüş bulunmaktadır.

Bu durum karşısında İtiraz ve Temyiz Komisyonlarıncı vekil ile takibedilen işlerde avukatlık ücretine hükmedilmesi yasa hükmü gereğidir.

Bu yolda olan görüşümüz ilgili mercilere duyurulmak üzere Bakanlığımız Gelirler Genel Müdürlüğüne bildirilmektedir.

Bilgi edinilmesi arz ve rica olunur.

Maliye Bakanı Y.
Sahir DİNÇMAN
Baş Hukuk Müşaviri ve
Muhakemat Genel Müdürü

7- Adli Araverme sırasında avukatlara gönderilen tebliğatlarla ilgili genelge:

PTT Genel Müdürlüğü Posta Dairesi Başkanlığınca hazırlanan 25.6.1980 günlü 10795/D.32532 sayılı bir genelgeyle avukatlarla ilgili adli tebliğatların adli araverme sırasında tatile çıkmaları halinde geri çevrilmeyip, tüzüğün 30 ve 31. maddelerine göre işlem yapılmasının öngörüldüğü öğrenilmiştir. Yasaya uygun olmayan bu uygulamanın çok sakıncalı sonuçlar doğuracağı düşünüldüğünden genel müdürlüğe 15 Temmuz 1980 günü 1176 sayılı bir yazı yazılmıştır.

15 Temmuz 1980

PTT Genel Müdürlüğü

ANKARA

Genel Müdürlüğünüz Posta Dairesi Başkanlığının 25 Haziran 1980 günlü 10795/D.32532 sayılı genelgesiyle adli araverme sırasında, adreslerinde bulunamayan avukatlarla ilgili adli tebligatların geri çevrilmeyip, tebliğat Tüzüğü'nün 30 ve 31. maddelerine göre işlem yapılması, Muhtar veya İhtiyar Heyeti veya Meclis azasından birine veyahut zabıta amir veya memuruna imza karşılığı teslim edilmesini tebliğat görevlilerine duyurduğu Birliğimize gelen bilgilerden anlaşılmaktadır.

Bu uygulama Tebliğat Yasası ve Tüzüğüne aykırı olduğu gibi Avukatlık Yasası ve Hukuk Yargılama Usulü Yasasına da aykırıdır. Bugüne kadarki uygulama da bu yolda değildir.

1- Bilindiği üzere HYUY 175-177. maddelerine göre bütün mahkemeler 20 Temmuz 5 Eylül günleri arasında olağan işlerine ara vermektedir.

Vekalet yoluyla adalet ve yargı organları önünde iş kovuşturmayı meslek edinen avukatlar da çoklukla dinlenme ve işe araverme dönemlerini bu süreye rastlatmaktadır. Bu nedenle birçok avukat adli aravermede işyerlerinde bulunmamaktadır.

Bu durumdaki avukatlar için uygulanacak hükmün Tebliğat Yasasının 20 Tebliğat Tüzüğü'nün 26. maddesi hükmü olmak gerekir.

2- İşyerinin büsbütün kapalı olması halinde de uygulanacak hüküm Tebliğat Tüzüğü'nün 30 ve 31. maddeleri değil, 28. maddesidir. Gerçekten 28. maddenin birinci ve ikinci fıkraları şöyledir. "Madde 28" Tebliğ İmkansızlığı: Kendisine tebliğ yapılacak kimse ve yukarıdaki maddeler mucibince muhatap namına tebliğat yapılabilecek kimselerden hiç biri österilen adreste bulunmama sebebini bilmesi muhtemel olan komşu, kapıcı gibi kimselerden veya o yerin muhtar veya hutta ihtiyar heyeti veya meclisi azalarından veyahut zabıta amiri veya memurlarından tahkik ederek, vaki olacak beyan tebliğ mazbeta-sına yazıp altını imzalaması, beyan yapan imzadan imtina ederse bu ciheti serh ile kendi imzası ile tasdik etmesi lazımdır.

"Yukarıdaki fıkra da tebligat yapılabileceği gösterilen kimselerden hiçbirinin adreste bulunmaması muvakkaten başka bir adrese gitmelerinden veya daimi olarak o adresi terketmelerinden ileri gelmiş ve yeni adres tebliğ memuru tarafından tesbit edilememiş veya muhatap ölmüş ise tebliğ evrakı çıkarılan merci'e iade olunur"

Avukatların adli araverme nedeniyle başka yere gitmelerinin "geçici" (muvakkat) nitelik taşıdığı açıktır. Öyleyse 28. maddenin birinci fıkrasına göre durumu soruşturup- belirleyen tebliğ memuru aynı maddenin ikinci fıkrasındaki" ...tebliğat yapılabileceği gösterilen kimselerden hiçbirinin adreste bulunmaması, muvakkaten başka bir adrese gitmelerinden ileri gelmiş ise tebliğ evrakı çıkarılan merci'e iade olunur" hükmü uygulanacaktır.

Tebliğat Tüzüğü'nün 30. maddesi 28. maddesinin son fıkrasını kapsar. Kendisine tebliğ yapılacak kimseler, tebliğin yapılacağı sırada orada mevcut değilse 30. maddeye göre evrak muhtar'a veya zabıta amir veya memuruna teslim olunur.

Burada yer alan "tebliğin yapılacağı sırada" terimi açıkca muhatabın aynı kentte bulunduğu halde, tebliğ için gidildiği sırada adresinde bulunmaması durumunu kapsar.

Bir tebligatın muhtara veya zabıta amir veya memuruna teslim edilmesi, tebliğin teslim anında yapılması sonucunu doğurur. Yani tebliğin başlatacağı süreler teslim anında işlemeye başlar. Adli araverme nedeniyle geçici olarak çalışma yerini ve kenti terkeden bir avukata, sanki o gün işinin başında imişçesine tebligat yapılması bir takım hakların düşmesi sürelerin yürümesi gibi çok sakıncalı ve tehlikeli sonuçlar doğuracaktır.

Öte yandan, tebliğ görevlilerinin adli araverme nedeniyle başka bir yere gittiğini bildiği bir avukatın bu durumunu Tüzüğü'nün 28. maddesinin birinci ve ikinci fıkralarına göre soruşturup, saptama yerine olaya ve gerçek duruma aykırı bir işlem yaparak 28. maddenin son fıkrası yoluyla 30. maddesini uygulaması yanlış işlem olur.

Bu tür yanlış işlemlerin iptali ise her zaman mümkündür. Ancak bu iptal hem yargı organlarını gereksiz biçimde uğraştıracaktır hem de avukatları, Ancak kamu hizmetinin aralıksız ve hukuk kurallarına uygun yürütülerek, itirazlara ve iptallere yol açılmaması kuşkusuz en iyi yoldur.

S o n u ç : Belirtilen nedenlerle Posta Dairesi Başkanlığı'nın adli aravermeden yararlanarak işyerini geçici bir süre kapatarak dinlenme için başka bir yere giden avukatlar hakkında Tebliğat Tüzüğü'nün 30 ve 31. maddelerinin uygulanmasına ilişkin genelgesinin düzeltilmesini; geçen dönemlerde olduğu gibi Yasanın 20. maddesi ve Tüzüğü'nün 26 ve 28. maddelerinin (birinci ve ikinci fıkralarının) uygulanması yoluna gidilmesini dilerim.

Saygılarımla ,

Başkan

Bu yazımız üzerine anılan genelge iptal edilerek kaldırılmıştır. Buna ilişkin yazı , barolara da genelgeyle duyurulmuştur.

PTT İŞLETME GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
Posta Dairesi Başkanlığı

Ankara: 27.11.1980
S.1-k.1 No: D:32532
Konu: Avukatlar adına gelen
tebliğ evrakı hakkında

Türkiye Barolar Birliği
Başkanlığına ,

İlgi : 20.11.1980 gün ve 1630 sayılı yazınız.

Avukatlar adına gelen , ancak seyahatte oldukları için alıcısı bulunamayan ve kendisi ile birlikte çalışan veya oturan herhangi bir kimse bulunmadığı için de teslim edilemeyen tebliğ evrakı hakkında Teşkilata yapılan 19.11.1980 gün ve 18659,D:32532 sayılı tebliğin bir örneği ilişikte gönderilmiştir.

Bilgi alınmasını rica ederiz.

PTT GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
Gn.Md.Yrd. Başkan Yrd.
(İmza) (imza)

Eki : 1

PTT İŞLETME GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
Posta Dairesi Başkanlığı

Ankara: 19.11.1980
S.1-K.1 No:18650 D:32532

.....Başkanlığına,
.....Başmüdürlüğüne,
.....Müdürlüğüne

İlgi : 25.6.1980 gün ve 10795/D: 32532 sayılı tebliğ.

Avukatlar adına düzenlenen ancak seyahatte olduğu için alıcısı bulunamayan ve kendisi ile birlikte çalışan veya oturan herhangi bir kimse bulunmadığı için de teslim edilemeyen tebliğ evrakının gerekli meşruhat verilmek suretiyle o yerin muhtar veya ihtiyar heyeti veya meclisi üyesinden birine ya da zabıta amir veya memuruna teslim edilmesi hususu ilgil tebliğle istenilmiş, ancak bu durum uygulamada bazı sakıncalar yarattığından konunun yeniden incelenmesine gerek duyulmuştur. Bu nedenle : 1- İlgil tebliğ hükümleri iptal edilmiştir. 2- Adli işlemlerin aksamadan yürütülmesini teminen, teslim edilemeyen tebliğ evrakı gerekli meşruhat verilmek suretiyle ve zaman kaybedilmeksizin çıkararak mercie iade edilecektir.

Bilgi alınmasını ve gereğinin buna göre sağlanarak bir aksaklığa meydan verilmemesini rica ederiz.

GENEL MÜDÜRLÜK

Gn.Md.Yrd. Başkan Yrd.

(imza) . (imza)

Dağıtım

5 No.lu plan

8- Adliye veznelerinde alınan harç konusu:

Bilindiği üzere Maliye Bakanlığınca yapılan bir genelgeyle 1000.-TL.sını aşan harçların pulla değil, Defterdarlıkça tahsili öngörülmüştür. Son olarak 2345 sayılı yasayla yapılan değişiklik üzerine hemen bütün yarı harçları 1000.-TL.sının üstünde kalmıştır. Bu konuda beliren yakınmaları gözönünde tutarak 10.Aralık.1980 günü 1735 sayıyla Maliye Bakanlığına şu başvuruda bulduk :

Maliye Bakanlığı
ANKARA

10 Aralık 1980
Sayı : 1735

492 sayılı Harçlar Yasası'nın 2345 sayılı Yasayla değiştirilmesinden sonra harçlarda büyük artışlar olmuş; davalardan ve icra kavuşturmalarından alınan harçların alt sınırı 1000.-Tl.sının üstüne çıkmıştır. Bu durumda eski uygulama uyarınca 1000 Tl.nin üstündeki harçların Defterdarlıklara yatırılması zorunluğu karşısında bütün davalar için iş sahipleri veya vekilleri ciddi güçlüklerle karşılaşmaktadır.

Değişen durumun dikkate alınmasını ve eski uygulamanın değiştirilmesini takdirlerinize sunarım.

Saygılarımla,

Başkan

Sonra Bakanlık yetkilileriyle yaptığımız görüşme ve değerlendirmelerde de yinelediğimiz bu görüş Bakanlıkça da benimsenerek yeni bir genelge yayımlandı. 1000.-Tl.sının 10.000.-Tl.na çıkarıldı. Bununla meslektaşlarımız ve işsahibi yurttaşlarımızın karşılaştığı güçlüklerin bir bölümünün giderildiğini sanmaktayız.

9- Örneklerin Harçlandırılması Konusu :

Yeni Harçlar Yasasında "dosyadan alınan örneklerin harcı"nın 75.-Tl.na çıkarılmasına ilişkin kuralın yanlış yorum ve uygulamalara yol açtığını belirten yakınmalar üzerine Adalet Bakanlığı ile yaptığımız yazışma sonucu konuya aydınlık geldiğini sanıyoruz. Bu yazışmayı aşağıda sunuyoruz.

Adalet Bakanlığına
Ankara

Birliğimize tarafından'na göre 492 sayılı Harçlar Yasası'nda 2345 sayılı Yasa ile yapılan değişiklikten sonra, bir kısım mahkeme kalemleri ve icra memurluklarının, avukatların dosyalardan kendi dosyaları için çıkardıkları örneklerin beher sayfasının 75.-Tl. maktu harca tabi tutulması gerekeceği yolunda bir uygulama yapılmaktadır. Bu uygulamaya dayanak olarak da 2345

sayılı yasanın 2. maddesiyle düzenlenen 1-9 sayılı Tarifeler arasında bulunan (1) sayılı Yargı Harçlarını düzenleyen Tarife'nin (D) Diğer Yargı Harçları başlıklı Bölümünün I-b maddesidir.

Bilindiği üzere madde, Harçlar Yasasında ötedenberi varolan bir hükümdür. 2345 Sayılı Yasa ile konulmuş değildir. 2345 Sayılı Yasa ile ancak alınan harç (75.-TL) olarak yeniden düzenlenmiştir.

Bu bakımdan, anılan hükme dayanılarak bugüne kadarki uygulamada bir değişiklik yapılması sözkonusu olmamalıdır.

Öte yandan Avukatlık Yasası'nın 46. maddesi avukatların gördükleri kanun hizmetinin bir gereği olarak dosya inceleme ve örnek çıkarma yetkisini düzenlemektedir. Bu maddede yer alan "Adalet dairesi içinde imkan bulunduğu ve gerekli giderler de ödendiği takdirde, fotokopi yoluyla örnek çıkartılabilir" hükmünde yer alan "gerekli gider" deyimini fotokopi giderini kapsamaktadır.

Yasa koyucunun amacı avukatın dosyasının, Mahkemedeki dosyaya uygunluğunu sağlamaktır. Böylece avukatın savunma sırasında dosyasındaki eksiklikler yüzünden yanılgiya düşmemesi ve adaletin en iyi biçimde gerçekleşmesine katkıda bulunması öngörülmüştür. Savunma yargının vazgeçilemez bir bölümüdür. Savunma yetkinliği yargının doğru ve adil olmasının güvencesidir. Mahkeme dosyasındaki belgelerin ve tutanakların kalemde avukatca elle yazılması halinde öngörülme-
meyen bir harcın aynı belgenin fotokopi ile çıkarılmış örneğinden alınması düşünülemez. Fotokopi giderinin Devlet'ce değil iş sahibince ödenmesi bakımından Avukatlık Yasasının 36. maddesinde "gider"den söz edilmiştir. Yasa hükmündeki amaç teknolojinin sağladığı kolaylıklardan savunma mesleğini de yararlandırmaktır. Bu yararlandırma yukarıda da belirtmeye çalıştığımız gibi savunmaya sağlanmış bir olanaaktır. Böyle bir olanağın harçla engellendiğini düşünmek Yasa Koyucunun amacına aykırı düşer. Bilindiği gibi bazı Ülkelerde avukatlara, Mahkeme dosyalarını alıp Bürolarında inceleme olanağı da sağlanmıştır. Yasa Koyucumuz ülkemizde ancak mahkeme kaleminde yapılacak bir incelemede kolaylık sağlamakla yetinmiştir. Bunun harçla kısıtlanması düşünülemez. Böyle bir düşünce savunma hakkının özünü zedeleyicidir.

Yukarıda belirtilen nedenlerle Harçlar Yasası'nın anılan hükmü öteden beri varolan ve uygulanması belirlenmiş bir kuralı öngörmektedir. Bir an için iki yasa hükmü çakışıyor gibi görünse bile öncelikle uygulanması gereken hüküm Avukatlık Yasası hükmüdür. Avukatlık Yasası özel bir yasadır. Yasa Koyucu açıkça bir hükümlerle anılan hükmü kaldırmamıştır. Bu nedenle Avukatlık Yasasınının 46. maddesindeki hükmün yürürlükte bulunduğu ve eskisi gibi uygulanması gerekeceği açıktır.

Sonuç: Avukatlık Yasası'nın 56. maddesi uyarınca Avukatların ilgilendikleri işlerin dosyalarından fotokopi yoluyla örnek almaları halinde yalnızca fotokopi gideri ödemeleri gerekir, bunun dışında anılan örneklerin harca tabi tutulmaması yolundaki eski uygulamanın sürdürülmesi hususunun ilgili mercilere duyurulmasına buyruk ve izin verilmesini takdirlerinize sunarım.

Saygılarımla ,

Başkan

ADALET BAKANLIĞI
Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü

Sayı: 145

5 Ocak 1981

Konu: Başvurunuz Hk:

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: 26. Aralık 1980 gün, 1809 sayılı yazınız.

492.Sayıllı Harçlar Kanununda değişiklik yapan 2345 sayılı Kanunun yürürlüğünden sonra, bir kısım mahkeme kalemleri ve icra memurluklarınca, örnek harçları konusunda yapılan uygulamalara değinen yazınız ve konu incelendi.

Yazınızda işaret edildiği gibi, 2345 sayılı Kanun, özellikle örnek harçlarıyla ilgili hükümler yönünden herhangi bir değişiklik getirmemiş, sadece harç miktarlarını yükseltmiş, bunun yanıbaşında, parantez içerisinde "fotokopiler dahil" deyimini yerleştirmek suretiyle, işlemler bakımından açıklık getirmeyi amaçlamıştır.

Bu bakımdan, kanun değişikliği nedeniyle, ötedenberi yapılan uygulamanın değiştirilmesi de sözkonusu olamaz.

1136 sayılı Avukatlık Kanununun 46. maddesi uyarınca, avukatların, ilgili iş ve dava dosyalarındaki kağıtların örneğini, fotokopi yoluyla da olsa, almak istemeleri halinde, bunların olağan gideri dışında herhangi bir harca tabi tutulacağı konusunda yasal bir hüküm yoktur. Tarifenin örnek harçlarını düzenleyen (D) bölümünde yalnız "Avukatların tasdik ettiği vekaletname suretlerinden (fotokopiler dahil)" harç alınacağı belirtilmiştir.

Bu nedenle, Avukatlık Kanununun 46. maddesi uyarınca avukatlar tarafından çıkarılacak örnek ve gideri verilmek suretiyle çıkartılacak fotokopilerin alınmasında herhangi bir harç uygulamasına gidilmesine gerek olmadığı, ancak ilgili dairece çıkarılan örneklerle fotokopilerin o merci tarafından onaylanması halinde örnek harcına tabi tutulması gerekeceği düşünülmektedir.

Bu görüşe uygun olmayan bir uygulama saptanmış ise, yargı yerleri dışında olmak üzere, yer, tarih ve sayı belirtilmek suretiyle bilgi verilmesini rica ederim.

Fevzi UYGUNER
Adalet Bakanı Y.
Hukuk İşleri Genel Müdürü

10- Avukatların Tapu Kayıtlarını İncelemesi Sorunu:

Medeni Kanunun 928. maddesinde düzenlenen Tapu Kütüklerinin aleniliği ilkesi uygulamada "ilgililer" deyiminin yorumu nedeniyle zaman zaman uyumsuzlıklara ve çekişmelere yol açmaktadır. Birliğimize iletilen yakınmalardan bazı yerlerde Avukatların vekaletname göstermeden tapu kütüğünü incelemesine izin verilmediği anlaşılmıştır. Önceki yıllarda da benzer durumlarla karşılaşıldığından Tapu Kadastro Genel Müdürlüğüne bir yazı yazarak, tartışmalı duruma olumlu yönde ışık tutulmasını istedik.

Genel Müdürlüğe yazdığımız 23 Mart 1981 günlü 488 sayılı yazımızla bu yazı üzerine Genel Müdürlükçe örgüte yapılan 3.4.1981 günlü 4-1-9-7/1746-1753 sayılı genelveyi bilgimize sunuyoruz.

23 Mart 1981

Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü
Ankara

Çeşitli Barolardan Birliğimize gelen başvurulardan anlaşıl-
dığına göre tapu sicilinin açıklık ilkesine ve avukatlığın kamu gö-
revi niteliğine karşın bazı tapu sicil muhafızlıklarınca vekalet gö-
revi yapan avukatlara tapu kütüğünün ve dayanağı belgelerin incelen-
mesinde güçlük çıkarıldığı özellikle vekaletname gösterilmesi koşu-
lunun arandığı anlaşılmaktadır.

Birlik Yönetim Kurulu konuyu inceleyerek, durumun Genel Mü-
dürlüğümüze iletilmesine karar verilmiştir.

1- Konuya değinen hükümler, Avukatlık Kanunu, Medeni Kanun,
Tapu Kadastro Genel Müdürlüğü'nün uygulamaları ve tapu sicilinin
açıklık ilkesine ilişkin "doktrin"deki başlıca düşünceler araştırı-
lıp incelenmiştir.

Avukatlık Kanunu Madde 1- Avukatlık, kamu hizmeti ve serbest
bir meslektir. Avukat, görevini yerine getirmede bağımsızdır.

Avukatlık Kanunu Madde 2- Avukatlığın amacı, hukuki münase-
betlerin düzenlenmesine, her türlü hukuki mesele ve anlaşmazlıkların
adalet ve hakkaniyete uygun olarak çözümlenmesine ve genellikle
hukuk kurallarının tüm olarak uygulanması hususunda yargı organları
ve hakemlerle resmi ve özel kurul ve kurumlara yardım etmektir.

Avukat bu amaçla hukukî bilgi ve tecrübelerini adalet hiz-
metine ve kişilerin yararlanmasına tahsis eder.

Adli merciler ve diğer resmî daireler, avukatlara görevle-
rinin yerine getirilmesinde yardımcı olmakla yükümlüdürler.

Avukatlık Kanunu Madde 34- Avukatlar, yüklendikleri görev-
leri bu görevin kutsallığına yakışır bir şekilde özen, doğruluk ve
onur içinde yerine getirmek ve avukatlık ünvanının gerektirdiği say-
gı ve güvene yakışır bir şekilde hareket etmekle yükümlüdürler.

2- Medeni Kanun Madde 928- Tapu sicili alenidir. Alâkası olduğunu ispat eden herkes, kendisince ehemmiyeti olan başlıca sahifelerin evrakı müsbitesiyle birlikte tapu sicil memurlarından biri huzurunda kendisine irae edilmesini yahut bunların birer suretlerinin verilmesini isteyebilir. Kimse, tapu sicilinde mukayyet olan bir keyfiyetin kendisine meçhul olduğu yolunda bir iddia dermeyan edemez.

Medeni Kanununun 928.nci maddesi tapu sicilinin açıklık ilkesini düzenlemektedir. Tapu sicilinin tetkikini isteyen bir kimşenin açıklık ilkesinden yararlanabilmesi için; aşağıdaki koşulları yerine getirmiş olması gerekmektedir.

- 1) Konuyla ilgisi olmalıdır,
- 2) İlgisini ispat etmiş olmalıdır,
- 3) İnceleme tapu memuru huzurunda yapılmalıdır,
- 4) İnceleme ya da örnek isteme hakkı ilgilinin sınırlarını aşmamalıdır.

3- Tapu sicilinin tetkiki için aranan ilginin bulunup bulunmadığı tapu sicil memurunun takdirine bırakılmıştır. Bu takdir dar anlamda yorumlanamaz ve değerlendirilemez. Taşınmaz üzerinde mutlak bir hak, bir menfaat sahibi olmak gerekli değildir. Örneğin malsahibinin vekili, kendisine satış yapılacağı vaad edilen kimse, ipotek alacaklısı, irtifak hakkı sahibi, kiralanmış taşınmazın başkasına satışı durumunda kiracı, sicil üzerinde araştırma yapan hukukçu, bazı durumlarda bina yapımcısı mühendis, ya da mimar, kanuni ipotek hakkı sahipleri, ilgili kavramı içinde yer alırlar. Başka anlatımla ilgilinin ispatına gelince: İlgiliyi gösteren ve bunun için düzenlenen belgelerle örneğin vekâletnameyle kira sözleşmesi, kimlik belgesi ile ilgi ispatlanabilir. Malsahibiyle alım-satım ya da başka sözleşme için yazışmalar yapıldığını gösteren mektubun, hatta yerine göre ilgiyi anlatan kişinin güven verici sözleri ilgiyi takdirde yeterli görülebilmektedir.

Tetkikin tapu memuru huzurunda yapılması yasa hükmü gereğince zorunludur. Açıklık ilkesi ve ilgisi olanın sicili tetkik etmesi sicildeki hak sahiplerinin haklarının ve ilgisi olanların da yine haklarının korunması amacıyla koyulmuştur. Takdir yetkisinin bu sınırlar içinde karşılıklı yararlar gözetilerek iyi değerlendirilmesi gereklidir. (Türk Eşya Hukuku, Dr.Ferit H.Saymen-

Dr.Halit K.Elbir, İst.1954, Sah: 133, Gayrimenkul Tasarrufları ve Tapu Sicili Tatbikatı. Dr.H.V. Velidedeoğlu- G.Esmer, İst.1956, Sah: 164)

İsviçre Medeni Kanunu'nun Türk Medeni Kanunu'na karşılık olan 970 inci maddesinin yorumu Dr.C.W.Wieland'ın "Kanunu Medenide aynı haklar" adıyla İsmail Hakkı Karafakih'in çevirisinde (Adalet Bakanlığı Yayınları Ankara, 1946, Sah:911) aşağıya alınmıştır:

"Tapu sicilini görmek hakkı, talibin şükimselere aittir.

a) Tapu sicilinden haksahibi olduğu anlaşılan kimselerin Malik, Rehlinli, alacaklı, temin edilmiş bir alacak üzerinde rehin hakkı sahipleri, Bundan başka, bir gayrimenkulün satın almak, onun rehin olarak kabul etmek; yahut onun üzerinde bir hak ihdas etmek isteyen kimseye; sicildeki bir kayıt sahibi aleyhinde bir hak iddiasında bulunmak isteyen kimseye; hususiyle meselâ takipte bulunan alacaklılara, müvekkilinin leh ve aleyhindeki delaili öğrenmek isteyen avukatlara, sanatkâr ve müteahhitlere, hasılat müstecirlerine ve adi müstecirlere, ilmi veya iktisadi bir alâka yeterlidir. (Mesela arazinin borçlanma kabiliyetinin tespiti, gayrimenkul sahiplerinin istatistiği)

b) Talibin alâkası kendisi tarafından ispat edilmelidir. Burada da Tapu Sicil Muhafızı'nın salim takdiri alâkayı tayin edecektir. Alâkayı ispat hususunda sicil muhafızı çok müşkilpesent davranmamalıdır. Meselâ, talibin bir istikrar münasebetiyle malik ile müzakere halinde olduğunu gösteren bir mektubun ibrazı alâkayı ispat için kâfidir. Hattâ çok defa bir alâkanın mevcut olduğuna dair şifahen teminet verilmesi kâfi gelobilir, elverirki talip, sözüne inanılabilir bir adam olduğu intibahını versin. Noterler ve senet tanzimine yeterli diğer şahıslar, memurlar doğrudan doğruya bilgi alabilirler. "

"2- Talibin tapu sicilini görmek hakkının şumulü her hususi halin tabi olduğu kayıt ve şartlara göre tayin olunur. Talibin menfaati icap ediyorsa o tapu kütüğündeki sicilleri olduğu kadar evrakı müsbitteyi, hususiyle plânları da tetkik edebilir. "

"3- Talip tapu sicilini görmek hakkına haiz olunca not almak yahut sicil muhafızından suret istemek yetkisine de malik olur. Buna mukabil kendisine ilgi verilmesini isteyemez. Eğer kâfi derecede alâkası olduğunu ispat etmesine rağmen, kendisine tapu sicili gösterilmemiş ise, talip şikâyet de edebilir."

"4- Hiç kimse tapu siciline geçirilmiş bir kayıttan bilgisi olmadığını iddia edemez. Bu hüküm genel itimat prensibinin bir neticesidir. Bu cihetten gayrimenkulü hüsünüyetle iktisap eden kimse, tapu siciline geçirilmiş olan kayıtların doğruluğuna inanmakta haklı olduğuna göre diğer cihetten ondan lâzım geldiği veçhile incelemede bulunmasını ve tapu sicilinin aleniyyetinden istifade etmesini istemekte hakkı olur."

"5- Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü'nün 3/11/1932 tarih ve 655 sayılı genelgesinde" sicil kayıt ve vesaikinin ne suretle görülebileceği hakkında" Tapu Müdürlüklerine talimat verilirken konuya genelge metninde doğrudan değinilmeksizin 11/12/1930 gün ve 541 sayılı genel yazıya göre uygulama yapılmasına işaret edilmektedir.

Anılan genel yazıda ise, "kayıd veya evrakı müsbiteyi görmek veya birer suretlerini çıkartmak isteyen bu husustaki alâkası muhtelif nev'i ve şekillerde vüku bulabileceğine nazaran mücarnet şifahî iddialarla iktifa edilmeyip bu bapta alâkasını ispata medar olan vesaiki uzulen irae ve ibraz eylemleri mecburi bulunduğu.." belirtilmektedir.

Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü'nün, vekâletnamesiz tapu sicilini tetkik etmesine izin verilmeyen Akhisar Avukatlarından Mehmet Erzan'a verdiği 29/1/1980 gün ve Tasarruf İş.D.Bşk. 4-1-9-7/140 sayılı cevap yazımızda"müvekkiliniz tarafından verilen vekâletnamenin bir örneğinin ibrazı zorunlu bulunmaktadır". denildiğine göre; yukarıda tarih ve sayıları belirtilen genelgeler doğrultusunda uygulama yapılmakta olduğu görülmektedir.

6- Düşüncemize göre, Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü'nün yol göstermesi ile Tapu Sicil Muhafızlıkları'nın avukat olmayan kişilerin tapu sicilini incelemesinde ilginin bulunup bulunmadığını takdir yetkilerini daha dar anlamda değerlendirmelerinin her olayda olayın özelliğine göre davranma zorunluğu gözetilerek-Avukatlar için de uygulanması Avukatlık mesleğinin kamu görevi olma niteliği

ve onuru ile bağdaştırılamaz. Avukatın ilgisi, mesleğinin gereğidir, kamu hizmeti olan avukata mesleki çalışmasında bütün resmi kuruluş ve kişilerin yardımcı olmalarıda yasa ile zorunludur.

Tapu Sicil Muhafızları tapu sicilinin ve "evrakı müsbite- nin" tetkikini isteyen kişi avukat ise, ilginin derecesini takdir ederken avukatı Avukatlık Kanununun 34 ncü maddesinde, avukatlar, yüklendikleri görevleri bu görevin kutsallığına yakışır bir şekilde özen, doğruluk ve onur içinde yerine getirmek ve avukatlık ünvanının gerektirdiği saygı ve güvene yakışır bir şekilde hareket etmekle yükümlüdürler. Diye anlatılan onurlu kişi olarak kabul etmek, yukarıda Medeni Kanunun 928 inci maddesini yorumlayanların geniş olarak tercihen anlatımları içinde ilginin sözlü olarak temin edilmesini yeterli görmek, yine avukatı sözüne inanılır kişi saymak mevkiinde olmalıdırlar. Bu türlü değerlendirme avukata da, tapu sicil muhafızına da onur verici olur.

İncelemenin tapu memuru huzurunda yapılması kanunun açık hükmü gereği olduğundan, mesleğin onuruna yakışmayan davranışların bulunabileceği ihtimalleri ilgili memur tarafından saptanabileceğine göre; meslek onuruna aykırı davranışlar görüldüğünde Avukatlık Kanunu'nun yol gösterdiği ağır yaptırımların avukat hakkında uygulanması yolunun açık bulunduğu unutulmamalıdır.

S O N U Ç : Belirtilen nedenlerle uygulanacak tapu kayıtlarını incelemek isteyen avukatlardan vekâletname istenmeksizin tapu sicilinin incelenmesine tapu sicil muhafızlıklarınca kolaylık gösterilmesi için konunun incelettirilerek ilgililere duyurulmasının uygun olacağını bilgi ve takdirlerinize sunarım.

Saygılarımla.

Başkan

T.C.
BAŞBAKANLIK
TAPU VE KADASTRO GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
Tasarruf İşleri Dairesi Başkanlığı

Ankara, 3/4/1981

SAYI: 4-1-9-7/

Konu: Avukatların tapu sicilini
inceleyebilmeleri hk.

İSTANBUL
İZMİR
ANKARA
BURSA
DİYARBAKIR
ANTALYA
HATAY
KAYSERİ
KOZYAY
SAMSUN
ERZURUM
TRABZON

GRUP TAPU SİCİL MÜDÜRLÜĞÜNE

Türkiye Barolar Birliği Başkanlığından alınan 23.33.1981 gün ve 438 sayılı yazıda, görevlerinin ifası için tapu kütüğü ve dayanağı belgelerin incelenmesine ihtiyaç duyan ve çeşitli yasalarla ibir kamu görevi icra ettiği belirlenen avukatların vekaletname ibraz etmedikçe tapu sicilini inceleme taleplerinin bazı Tapu Sicil Muhafızlıklarınca karşılanmadığına değinilerek, avukatlara, vekaletname istenmeksizin tapu sicilini inceleyebilmeleri için kolaylık gösterilmesinin temini istenilmektedir.

Medeni Yasanın 928 inci maddesinin düzenlediği aleniyat prensibi, bir ilginin varlığı ile sınırlandırılmış ve bu ilginin hukuken korunmaya değer bir menfaate dayalı olması da kazai içtihat konusu olmuştur.

Avukatlar, yüklendikleri görevleri bu görevin kutsallığına yakışır bir şekilde özen, doğruluk ve onur içinde yerine getirmek ve avukatlık ünvanının gerektirdiği saygı ve güvene yakışır bir şekilde hareket etmekle yükümlüdürler. (Avukatlık Kanunu Md:34)

Medeni Kanununun 928 inci maddesinin dar anlamda yorumlanması dolayısıyla avukatlardan tapu sicilini inceleyebilmeleri için mutlaka vekaletname göstermelerini istemek, avukatlık mesleğinin kamu görevi oma niteliği ile bağdaşmaz. Kaldı ki avukatların tapu sicilini incelemesi için ilgisinin varlığı mesleklerinin gereğidir.

Bununla beraber, tapu sicilini incelemek için verilen bu müsaadenin kötüye kullanıldığı sezilmesi halinde ise, haklarında gerekli işlemin yapılabilmesi bakımından avukatların bağlı buldukları baro başkanlığına ve Cumhuriyet Savcılığına gerekli bildirimde bulunabilmesi de her zaman mümkün bulunmaktadır.

1136 Sayılı Kananın 46 ıncı maddesinin avukatlara, vekaletname göstermeksizin dava ve takip dosyalarını inceleme imkânını sağlayan hükmü, tapu sicili ve evrakı müsbiteleri memur huzurunda inceleyebilmeleri açısından da anlayışla uygulanmalıdır. Ancak, tapu sicilinden örnek istenilmesi halinde ise, avukatlardan vekaletname ibraz etmeleri istenilmelidir.

Bilgilerinizi ve uygulamanın buna göre yapılmasının müdürlüğünüze bağlı tüm tapu sicil muhafızlıklarına duyurulmasını rica ederim.

Genel Müdür
Halim Çorbacı

11-Avukatlık Ücret Tarifesi :

1136 Sayılı Avukatlık Yasasının 168 ve 169. maddelerini değiştiren 2329 sayılı Yasayla Avukatlık Ücret Tarifelerinin iki yılda bir yapılması öngörülmüştür. Yürürlükteki eski tarifenin 10 Mayıs 1979 günü yürürlüğe girdiği gözönünde tutularak yeni dönem için tarife hazırlıklarına başladık. Öncelikle barolara bir genelge yapılarak görüş ve önerileri istendi. Gelen öneriler de gözönünde tutularak Birlik Yönetim Kurulunca 11 Nisan 1981 günkü toplantıda günün koşullarına göre hazırlanan yeni tarife Adalet Bakanlığına sunulmuştur. Çalışma Raporumuz basıma hazırlandığında bu aşamada olan tarifenin genel Kurul toplantısına kadar son biçimi alacağını ummaktayız.

III. B Ö L Ü M

BAROLARLA VE AVUKATLARLA İLGİLİ KONULARI- Bazı Baroların Sıkıyönetimce Çalışmalarının Durdurulması İşlemleri :

MKG.nun 7 nolu bildirisi ile bir çok kuruluşların çalışmalarının durdurulduğu bilinmektedir. Bu bildiri bir bölüm yerlerdeki Sıkıyönetim makamlarının Barolarla ilgili yanlış uygulamalarına da yol açmıştır. Bu tür uygulamalarda Birlik olarak yerinde ve zamanında yapılan başvurularla bulunarak yanlışlıkları giderdik.

Sıkıyönetim ilanını izleyen hafta içinde iki baronun çalışmalarının durdurulması yoluna gidilmişse de ilgili makam ve mercilerle ilişki kurularak, bu iki baronun çalışmalarının sürdürülmesi kısa sürelerde sağlanmıştır.

Aynı yolda bir uygulamaya da Mart ayı içinde Çorum ve Sinop barolarında rastlanmıştır. Her iki baro ile ilgili girişimlerimiz de olumlu sonuç vermiştir.

Yine MGK.nun 7 numaralı bildirisi nedeniyle bazı bölgelerde hem Sıkıyönetim makamları, hem de Baro yöneticisi meslektaşlarımız baroların olağan çalışmalarının sürdürülmesi konusunda tereddüde düşmüşlerdir.

Bu cümleden olarak baroların olağan genel kurullarının yasal zamanında yapılıp yapılamıyacağı konusunda Birliğimize başvurular olmuştur.

Barolarla yapılan yazışmalar sonucu barolar genel kurulları zamanında toplanmıştır. Ancak bu arada I. Ordu ve Sıkıyönetim komutanlığının bölgesindeki baroların genel kurul toplantılarına izin verilmediği yolunda Birliğimize yapılan başvurular üzerine Komutanlığa 20 Kasım 1980 günlü 1626 sayılı yazıyla başvurduk.

20 Kasım 1980

Sayı : 1626

Sıkıyönetim Komutanlığı

İSTANBUL

1136 Sayılı Avukatlık Kanunu'nun 82. maddesine göre baro genel kurullarının Aralık ayının ilk haftası içinde toplanması gerekmektedir. Yasayla kurulmuş kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşları olan baroların genel kurulları en yüksek organıdır. Bu organın gelir-gider hesaplarını incelemek, bütçe yapmak, kesenekleri belirlemek, başkanı ve yönetim kurulu üyeleri ile başkaca organları seçmek gibi çok önemli görevleri vardır. Bu nedenle genel kurul toplantılarının yasal sürede yapılmaması çok önemli aksamalara yol açabilmektedir.

İstanbul Barosu'nun Komutanlığınıza yaptığı başvuruya karşılık olarak genel kurul toplantısına Sıkıyönetim Yasası hükümlerine göre izin verilemeyeceğinin bildirildiği Baroca Birliğimize iletmiştir.

Yukarıda belirtilen görevlerin önemi nedeniyle anılan toplantının yasada belirtilen tarihlerde yapılmasına izin verilmesini emir ve takdirlerinize sunarım.

Saygılarımla,

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı

Bu başvuruya aldığımız 4 Aralık 1980 günlü 2291 sayılı yazıyla bu tereddüt de giderilmiştir.

T.C.
GENELKURMAY BAŞKANLIĞI
1. NCI ORDU VE SIKIYÖNETİM KOMUTANLIĞI
S E L İ M İ Y E

Bas.ve Halk.İlş.S.7130-2291

4 Aralık 1980

Konu : Baro Genel Kurul
Toplantıları.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ BAŞKANLIĞI NA

İlgi : (a) Türkiye Barolar Birliği Başkanlığının 20 Kasım 1980 gün ve 1626 sayılı yazısı.

(b) Kırklareli Baro Başkanlığının 24 Kasım 1980 gün ve 86 sayılı yazısı.

(c) Edirne Barosu Başkanlığının bila tarih ve 33 sayılı yazısı.

1. 1136 Sayılı Avukatlık Kanununun 82.ci maddesine göre Baro genel kurullarının Aralık ayının ilk haftası içinde toplanmaları gerektiği; Edirne Baro Başkanlığının 6 Aralık (erteleme halinde 13 Aralık) 1980'de; Kırklareli Baro Başkanlığının 10 ARALIK (erteleme halinde 13 ARALIK) 1980 günleri genel kurul toplantılarını yapmak istedikleri ilgi yazılardan anlaşılmaktadır.

2. 1.nci Ordu ve Sıkıyönetim bölgesinde Baroların Aralık ayı içinde yapacakları genel kurul toplantılarına, Milli Güvenlik Konseyi ve Sıkıyönetim bildirimleriyle duyurulan yasaklama ve sınırlamalara uyulması, toplantılarda siyasi konuşma ve beyanda bulunulmaması, münhasıran Baro Başkanı, Yönetim Kurulu üyeleri ve organların seçimi ile mali konuların dışına çıkılmaması için TOPLANTI tertipleycilerince özel önlemler alınması KOSULLARIYLA İZİN VERİLMİŞTİR.

3. Toplantılarda, 1402 sayılı yasaya değişiklik getiren 2301 sayılı kanunun 3 (g) maddesi gereğince, ilgili Valilerce tayin edilecek bir yetkili bulundurulacak ve faaliyetler Emniyet Müdürlüklerinin gözetimi ve kontrolü altında sürdürülecektir.

Toplantıların emre göre yapılmasının sağlanmasını rica ederim.

1 NCI ÖRDU VE SYM. KOMUTANI EMRİYLE/ NAMEDA

Sabahattin AKILCI
Tuğgeneral
SYM. Kurmay Yarbaşkanı

DAĞITIM

GEREĞİ

İstanbul Valiliğine
Çanakkale Valiliğine
Edirne Valiliğine
Kırklareli Valiliğine
Tekirdağ Valiliğine
Türkiye Barolar Birliği Bşk.lığına
Edirne Barosu Başkanlığına
Kırklareli Barosu Başkanlığına

BİLGİ

Batı Garnizon Komutanlığına
2.Kor.K.lığına Gelibolu/Çanakkale
5.Kor.K.lığına Corlu/Tekirdağ
SYM. Haraket Sube Müdürlüğüne
SYM. İstihbarat Sube Müdürlüğüne
SYM. Adli Müşavirliğine

2- Sendika Avukatlarının Bürolarının Kapalı Kalması Sorunu:

Milli Güvenlik Kurulunun 7 numaralı bildiriyle kapatılan Sendikaların Hukuk Danışmanı ya da danışman avukatı olarak çalışan ve büroları sendika yapıları içinde bulunan avukatlar güç durumda kalmışlardır. İstanbul Barosu'nun uyarısı üzerine yaptığımız 5 Aralık 1980 günlü başvurular sonucu konu Başbakanlıkça ele alınmış ve sonuca bağlanmıştır. Aynı konu Genelkurmay Başkanlığınca da ele alınarak genelge konusu yapılmıştır. Şöyleki;

Milli Güvenlik Kurulu kararı uyarınca çalışmalarını durdurulan sendikaların avukatı olarak görev yapan meslektaşlarımızın bürolarının da aynı yapılarda olması nedeniyle büroları da kapanmış olmaktadır.

Yasal bir kamu hizmeti gören avukatların çalışmalarının aksaması kendileri kadar iş sahiplerini de ilgilendirdiğinden ilgililerce bu durumda bulunan avukatlara anlayış gösterilmesi konusunda ilgi ve tavassutunuzu takdirlerinize sunarım.

Saygılarımla,

Başkan

T.C.
BAŞBAKANLIK

(Omt-80-90)

Sayı: 10/00204

7 Ocak 1981

Konu: T.Barolar Başkanlığının

İstemi Hk.

ADALET BAKANLIĞINA

İlgi : Adalet Bakanlığının 24.12.1980 gün ve Hukuk İşleri
Gen.Müdürlüğü'nün 25744 sayılı yazısı.

1- İlgi yazısı ile, Milli Güvenlik Konseyi kararı uyarınca çalışmalarını durdurulan Sendikalara ait binaların içinde bulunan bürolarının kapanma sorunu ile ilgili isteminiz incelenmiştir.

2- Kapatılan Sendikaların Binalarında veya dairelerinde oturan avukatların çalışmalarını dışarıda açacakları büro veya yazıhanelerde sürdürmelerine bir engel mevcut bulunmamaktadır. Gerektiğinde bu zorunluluğu belirterek kapalı tutulan binalardaki dosya ve belgelerini de ilgililere müracaatla alabilirler.

Gereğini ve bilgilerinizi rica ederim.

BÜLEND ULUSU
BAŞBAKAN

T.C.
GENELKURMAY BAŞKANLIĞI
ANKARA

AD.Müş. 7501-630-80

16 OCAK 1981

Konu : Başvuru

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ BAŞKANLIĞINA
ANKARA

İLGİ : Türkiye Barolar Birliği Bşk.lığının 5.12.1980 gün ve 1713 sayılı yazısı.

1. Milli Güvenlik Konseyi Kararı gereğince çalışmaları durdurulan sendikaların, avukatlarının bürolarının da sendika binalarında olması nedeniyle çalışmalarının aksadığı ilgi yazı ile bildirilmektedir.

2- Faaliyetleri durdurulan sendika, federasyon ve konfederasyonlara kayyum tayini hakkındaki 2316 sayılı Kanun ile ilgili olarak, Genel Kurmay Başkanlığınca sıkıyönetim komutanlıklarına bir genelge gönderilmiştir.

3. Bu genelgede ;

a. Sendika binalarından yararlanmanın, malların idaresine ve menfaatlerin korunmasına yetecek düzeyde bir oda veya kat gibi asgari ölçüde faydalanma şeklinde olacaktır,

b. Sendika, federasyon ve konfederasyon mallarının idaresi ve menfaatlerinin korunması için çalıştırılması zorunlu personel hariç hiçbir hizmetlinin çalıştırılmıyacağı, bunların hizmet akitlerinin fesh edileceği,

Bildirilmiştir.

4. Anılan genelgeye uygun olarak, sendika, federasyon ve konfederasyon mallarının idaresi ve menfaatlerinin korunması için, sendika binalarında, sendika avukatlarının çalışmalarına gerek duyulması halinde, çalışmalarına izin verilebileceği, bunun haricinde avukatların sendika binalarında çalışmayacakları düşünülmektedir.

5. Bu duruma göre, müracaatların kayyumlar ve bölgedeki sıkıyönetim komutanlıklarınca karşılanması gerekmektedir. Başvurunun bu çerçevede içinde yapılmasına bilgilerini rica ederim.

GENELKURMAY BAŞKANI İMİNİ/EMRİYLE

Necdet ÖZTORUN
Orgeneral
II nci Başkan

DAĞITIM

Gereği

Bilgi

Türkiye Barolar Birliği Eşk. Synt. As. Hiz. Koör. Bşk.lığına
Jığına

Sıkıyönetim Komutanlıklarına

3- Kamu Avukatlarının Sorunları :

Bilindiği gibi bir bölüm meslektaşlarımız, çalışmalarını kamu kurumlarına adanmışlardır. Devletin ve kamu kuruluşlarının savunmasında büyük bir özveriyle ve dürüstlikle çalışan bu meslektaşlarımızın da sorunları bulunmaktadır. Birliğimiz kuruluşundan beri temel niteliği avukatlık olan bu meslektaşlarımızın sorunlarının çözümü ve giderilmesi konusunda çaba ve özen göstermiştir. Bu konuda oluşturulmuş bir yarkurul sürekli çalışmaktadır.

Dönem içinde yapılan bu çalışmalar şöylece özetlenebilir.

a) Kamu avukatlarına, Yargıç ve Savcılara verilen ödeneğin verilmesi girişimi 1980 yılı içinde oluşturulan yarkurul, ilk dönemdeki çalışmaları sonucunda kamu avukatlarına da Yargıç ve Savcılara verilen ödeneğin verilmesi görüşünde birleşmişlerdir. Bu konuda yapılan çalışmalar sonucu hazırlanan yasa taslağı benimsenmesi dileğiyle TBMM üyesi avukatlara sunulmuştur.

1136 Sayılı Avukatlık Kanunu'nun 199 ncu Maddesine
Ek Bir Madde Eklenmesi Suretiyle 657 Sayılı Devlet
Memurları Kanunu'na Eklenen Geçici Madde Hakkında

K a n u n

Madde 1- 1136 sayılı Avukatlık Kanunu'nun 199 ncu maddesine aşağıdaki Ek madde eklenmiştir.

Ek Madde: 14.7.1965 tarih ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na aşağıdaki Geçici Madde eklenmiştir.

Geçici Madde : 26-657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 1 nci maddesi ile Ek geçici 9 ncu maddesinde sayılan kuruluşlarda aynı yasanın 36 ncı maddesinde belirtilen Avukatlık Hizmetleri sınıfında çalışanlar ve Hukuk Müşavirleri, Hukuk İşleri Müdürleri, Muhakemat Müdürleri ile bu görevlerden emekliye ayrılanlar; ilgili Yasalarda gerekli değişiklik yapılınca kadar Yargıçlık ve Savcılık mesleğinde olanlara yasalarla tanınan ek gösterge, ödenek ve diğer mali haklardan aynen yararlanırlar. Ayrıca, kadro varlığı aranmaksızın her yıl bir kademe ve iki yılda bir derece yükseltirler. Bu esasa göre derece ve kademelere intibakları yeniden değerlendirilir.

Madde 2- Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 3- Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

- G E R E K Ç E -

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na tabi Avukatlık Hizmetleri sınıfında bulunanların etkin ve sağlıklı çalışmasını öngören yöntem ve koşullara kavuşturulması hususu, 4.5 Yıllık Planın 8. Bölüm 484 sahifesinde yer almış bulunmaktadır.

Gerçekten, Adalet Hizmetlerinin ilkeler ve Politikalar kısmının 20. bendinde, Uyuşmazlıkları Mâhkeme önüne gelmeden çözümlenecek yetkilerle donatılacak bir "Devlet Avukatlığı Kurumu" oluşturularak, Kurum etkinliğini ve sağlıklı çalışmasını öngören yöntem ve koşullara kavuşturulması gerektiği belirtilmektedir.

Ancak, anılan planda öngörülen biçimde örgütlenmenin çok uzun zaman alacağı düşünülmektedir.

1136 Sayılı Avukatlık Kanunu'nun 199 ncu Maddesine
Ek Bir Madde Eklenmesi Suretiyle 657 Sayılı Devlet
Memurları Kanunu'na Eklenen Geçici Madde Hakkında

K a n u n

Madde 1- 1136 sayılı Avukatlık Kanunu'nun 199 ncu maddesine aşağıdaki Ek madde eklenmiştir.

Ek Madde: 14.7.1965 tarih ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na aşağıdaki Geçici Madde eklenmiştir.

Geçici Madde : 26-657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 1 nci maddesi ile Ek geçici 9 ncu maddesinde sayılan kuruluşlarda aynı yasanın 36 ncı maddesinde belirtilen Avukatlık Hizmetleri sınıfında çalışanlar ve Hukuk Müşavirleri, Hukuk İşleri Müdürleri, Muhakemat Müdürleri ile bu görevlerden emekliye ayrılanlar; ilgili Yasalarda gerekli değişiklik yapılınca kadar Yargıçlık ve Savcılık mesleğinde olanlara yasalarla tanınan ek gösterge, ödenek ve diğer mali haklardan aynen yararlanırlar. Ayrıca, kadro varlığı aranmaksızın her yıl bir kademe ve iki yılda bir derece yükseltirler. Bu esasa göre derece ve kademelere intibakları yeniden değerlendirilir.

Madde 2- Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 3- Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

- G E R E K Ç E -

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na tabi Avukatlık Hizmetleri sınıfında bulunanların etkin ve sağlıklı çalışmasını öngören yöntem ve koşullara kavuşturulması hususu, 4.5 Yıllık Planın 8. Bölüm 484 sahifesinde yer almış bulunmaktadır.

Gerçekten, Adalet Hizmetlerinin ilkeler ve Politikalar kısmının 20. bendinde, Uyumazlıkları Mahkeme önüne gelmeden çözümlenecek yetkilerle donatılacak bir "Devlet Avukatlığı Kurumu" oluşturularak, Kurum etkinliğini ve sağlıklı çalışmasını öngören yöntem ve koşullara kavuşturulması gerektiği belirtilmektedir.

Ancak, anılan planda öngörülen biçimde örgütlenmenin çok uzun zaman alacağı düşünülmektedir.

Malumları olduğu üzere, Kamu Avukatı hizmetini görürken büyük zorluklar ve sorumluluklarla karşı karşıya bulunmaktadır. Süreli işlerde hakkın düşmesini önleyecek tedbirleri almayan Avukatlardan, zararın hükmen ödenmesi istenebilmektedir. Kamu yararını korumakla yükümlü bulunan avukatların, karşı tarafın daima husumetine muhatap oldukları görülmektedir.

Diğer taraftan, Bakanlıkların, Katma Bütçeli İdarelerin, İktidasi Devlet Kuruluşlarının, İl Özel İdarelerinin, Belediyelerin ve Devlet Sermayesinin iştiraki ile kurulmuş Müesseselerin, sayılmayacak kadar fazla ve çeşitli işlerinin tüm hukuki sorunları kamu avukatlarıncaya yürütülmektedir.

Buna karşılık, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun kapsamındaki muhtelif meslek gruplarının mali durumları, değişik düzenlemelerle günün ekonomik koşullarına uyumluluğu sağlandığı halde, Avukatlık hizmetleri sınıfında çalışanların böyle bir olanağa kavuşturulmadıkları bilinmektedir.

Kamu Kuruluşlarında görevli olan ve halen sayısı 1500 dolayında bulunan avukatların, tüm yurt düzeyine dağılmış bu davaları gereği gibi takip edebilmesi mümkün değildir. Halen sadece Hazine'nin 500 civarında avukat açığı bulunmaktadır.

Hazine ve diğer Kamu Kurumlarının avukat sağlamak için giriştikleri yoğun çabalar sonuç vermemektedir.

Bu sınıfta çalışan Avukatlar görevden ayrılarak daha iyi olanaklar sağlayan Yargıcılık ve Savcılık gibi görevler yanında serbest çalışma yolunu tercih etmektedirler. Bu nedenle de açık giderek artmaktadır.

Günümüzde kamu kurumlarında çalıştırılması en zor olan meslek sınıfı avukatlıktır. Bu nedenle, hazine ve kamu kurumlarının ivedilikle Avukat gereksiniminin karşılanması için gerekli önlemlerin geciktirilmeksizin alınması zorunlu görülmektedir.

Avukatların, öğrenim durumları, stajları ve görevleri itibariyle yargı erkinin bir unsuru olarak Yargıç ve Savcılarının düzeyine getirilmesi gerekmektedir.

Yargı erkinin bir unsuru ve savunma hakkının temsilcisi olan giderek kamu kesiminin bir sıfatı dikkate alınır, özel hukuk dalında bir çeşit savcılık görevi yerine getiren kamu kesimi avukatının Danıştay ve Sayıştay gibi Kuruluşlarda, hukuk formasyonu kazanmamış kişilerin dışında sayılarak, Yargıç ve Savcılık ödeneğinden (tazminatından) yoksun bırakılmasının izahı çok güç bulunmaktadır.

Avukatlık, kamu hizmetidir. Avukat stajyerlerinin Mahkemeler nezdinde yaptıkları stajlar, hakim adaylığında geçmiş sayıldığı gibi, Avukatlık Yasasının 4. ve 184. maddelerinde de hâkimlikte geçen hizmetler avukatlığa sayılmaktadır.

Ceza davalarında savcılarının görevi ile hukuk davalarında kamu avukatlarının görevi aynıdır. Savcılar ceza davalarında kamu hukukunu savunurken, kamu avukatları da hukuk ve ceza davalarında kamu hak ve hukukunu savunmaktadır.

Bu nedenle, kamu kesimi avukatlarının içinde buldukları sıkıntılı durumdan kurtulmalarını sağlamak amacıyla, onların biran önce yeni mali olanaklara kavuşturulması; Devletin hak ve hukukunun zaafa uğramaması yönünden, zorunlu görülmektedir.

Yasa tekniği açısından sorunun, Avukatlık hizmetlerini ilgilendirmesi nedeniyle Avukatlık yasasında düzenlenmesi daha doğru olacaktır düşünülmektedir. Daha önce 1136 sayılı Yasada değişiklikler getirilerek, 657 sayılı Yasada yeni düzenlemeler yapılmıştır. 1136 sayılı yasanın 195. ve 196. maddeleriyle 657 sayılı Devlet Memurları Yasasında yapılan değişiklikleri örnek göstermek olanaklı bulunmaktadır.

Esasen, böyle bir düzenlemenin Bütçelere toplam yansımaları brüt yüzelli-ikiyüz milyon lirayı geçmemektedir. Tam gün yasası ile sağlık hizmetlerinde çalışanlara ödenen miktarın on beş milyar liranın üzerinde bulunduğu düşünülürse, yukarıda açıklanan miktarın pek düşük seviyede olduğu ve hiç bir külfet teşkil etmediği kolaylıkla kabul edilir.

Bu konudaki girişimler 12 Eylül'de TBMM'nin feshedilmesi ile sonuçsuz kalmıştır.

1) Devlet Memurları Yasasında değişiklik :

Hükümetçe Devlet Personel Dairesinden Devlet Memurları Yasası'nın değiştirilmesi istendiğinin öğrenilmesi üzerine bu çalışmalar arasında Kamu avukatlarının durumunu da düzenleyecek bir çalışma yapılması için yarkurulca bir hazırlık yapılmıştır.

Bu konuda , Başbakanlık Devlet Personel Dairesi Başkanlığına yazılan yazı şöyledir.

Devlet Personel Dairesi
Başkanlığı
Ankara

16 Şubat 1981
Sayı : 253

Başkanlığınızca Devlet Memurları Kanunu üzerinde çalışmalar yapıldığı ve kamu görevlilerinin hukuki durumlarının yeniden düzenlendiği öğrenilmiştir. Kamu kesiminde hukuk müşaviri, müşavir avukat ve avukat olarak mesleki çalışma ve Devlet davalarında savunma görevi yapan meslektaşlarımızın durumlarının da gözden geçirilmesini; bu arada Birliğimiz ilgili komisyonunun ilişik olarak sunduğumuz görüşünün yasa değişikliği sırasında dikkate alınmasını takdirlerinize sunarım.

Saygılarımla.

Başkan

657 Sayılı Devlet Memurları Kanununun Ek Geçici
8 nci Maddesine Aşağıdaki Fıkra Eklenmiştir.

657 Sayılı Devlet Memurları Kanununun 1 nci maddesi ile ek geçici 9 uncu maddesinde sayılan Kuruluşlarda aynı kanunun 36 ncı maddesinde belirtilen Avukatlık Hizmetleri Sınıfında çalışanlardan Başhukuk Müşaviri veya Hukuk İşleri Müdürü olarak görev yapanların aylık ödemeleri, buldukları derecenin kademesine ilave edilecek 600; Hukuk Müşaviri, Hukuk İşleri Müdür Yardımcısı, Bölge Muhakemat Müdürü, Muhakemat Müdürü olarak görev yapanlarla birinci derecede bulunan Müşavir Avukatlar ile Avukatların aylık ödemeleri, buldukları derecenin kademesine 500; diğer müşavir avukat veya Avukatların aylık ödemeleri 2 ve 3 ncü derecelerin kademelerinde

bulunanlara, o derece ve kademelerin gösterge rakamlarına eklenecek 400; 4 ve 5 nci derecelerin kademelerinde bulunanlara 300; 6 ve 7 nci derecelerin kademelerinde bulunanlara 200; 8 ve 9 ncu derecelerin kademelerinde bulunanlara 150 rakamından sonra bulunacak sayının belli katsayı ile çarpılması sonunda elde edilecek miktar esas alınarak yapılır.

657 Sayılı Devlet Memurları Kanununun 146 ncı Maddesinin 3 ncü Fıkrasının Son Cümlesi Aşağıdaki Şekilde Değiştirilmiştir.

Madde 146: Su kadar ki, ödenecek vekalet ücretinin yıllık tutarı, birinci derecenin son kademe aylığının yıllık tutarının % 30 unu geçemez.

657 Sayılı Devlet Memurları Kanununun 36 ncı Maddesinin Ortak Hükümler Başlıklı A bendinin 1 nci Fıkrası Aşağıdaki Şekilde Değiştirilmiştir.

1- Avukatlık sıfatını almış olanlar, öğrenimlerine göre tesbit edilen giriş derece ve kademelerine bir derece,

- G E R E K Ç E -

657 Sayılı Devlet Memurları Kanununa tabi avukatlık hizmetleri sınıfında bulunanların etkin ve sağlıklı çalışmasını öngören yöntem ve koşullara kavuşturulması hususu, 4. Beş Yıllık Planın 8. Bölüm 484 sahifesinde yer almış bulunmaktadır.

Gerçekten, Adalet Hizmetlerinin ilkeler ve politikalar kısmının 29. bendinde, uyuşmazlıkları mahkeme önüne gelmeden çözümlenecek yetkilerle donatılacak bir "Devlet Avukatlığı Kurumu" oluşturularak kurum etkinliğini ve sağlıklı çalışmasını öngören yöntem ve koşullara kavuşturulması gerektiği belirtilmektedir.

Ancak, anılan planda öngörülen biçimde örgütlenmenin çok uzun zaman alacağı düşünülmektedir.

Malumları olduğu üzere , kamu avukatı hizmetini görürken büyük zorluklar ve sorumluluklarla karşı karşıya bulunmaktadır. Süreli işlerde hakkın düşmesini önleyecek tedbirleri almayan avukatlardan, zararın hükmen ödenmesi istenebilmektedir. Kamu yararını korumakla yükümlü bulunan avukatların, karşı tarafın daima husumetine muhatap oldukları görülmektedir.

Diğer taraftan, Bakanlıkların , Katma bütçeli idarelerin , iktisadi Devlet Kuruluşlarının, İl Özel İdarelerinin, Belediyelerin ve Devlet Sermayesinin iştiraki ile kurulan Müesseselerin, Sayılmıyacak kadar fazla ve çeşitli işlerinin tüm hukuki sorunları Kamu Avukatlarınca yürütülmektedir.

Buna karşılık , 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun kapsamındaki muhtelif meslek gruplarının mali durumları, değişik düzenlemelerle günün ekonomik koşullarına uyumluluğu sağlandığı halde, Avukatlık Hizmetleri Sınıfında çalışanların böyle bir olanağa kavuşturulmadıkları bilinmektedir.

Kamu kuruluşlarında görevli olan ve halen sayısı 1500 dolayında bulunan avukatların, tüm yurt düzeyine dağılmış bu davalarını gereği gibi takip edebilmesi mümkün değildir. Halen sadece hazinenin 350 civarında Avukat açışı bulunmaktadır.

Hazine ve diğer Kamu kurumlarının avukat sağlamak için giriştikleri yoğun çabalar sonuç vermemektedir.

Bu sınıfta çalışan avukatlar görevden ayrılarak daha iyi olanaklar sağlayan Yargıçlık ve Savcılık gibi görevler yanında serbest çalışma yolunu tercih etmektedirler. Bu nedenle de açık giderek artmaktadır.

Günümüzde kamu kurumlarında çalıştırılması en zor olan meslek sınıfı avukatlıktır. Bu nedenle , Hazine ve Kamu kurumlarının ivedilikle Avukat gereksiniminin karşılanması için gerekli önlemlerin geciktirilmeksizin alınması zorunlu görülmektedir.

Avukatların , öğrenim durumları ,stajları ve görevleri itibariyle yarış erkinin bir unsuru olarak Yargıç ve Savcılarının düzeyine getirilmesi gerekmektedir.

Yargı erkinin bir unsuru ve savunma hakkının temsilcisi olan giderek kamu kesiminin bir savunucusu sıfatı dikkate alınırsa, özel hukuk dalında bir çeşit savcılık görevi yerine getiren kamu kesimi avukatının Danıstay ve Sayıstay gibi Kuruluşlarda, hukuk formasyonu kazanmamış kişilerin dışında sayılarak, Yargıç ve Savcılık ödeneğinden (tazminatından) yoksun bırakılmasının izahı çok güç bulunmaktadır.

Avukatlık, Kamu hizmetidir. Avukat Stajiyerlerinin Mahkemeler nezdinde yaptıkları stajlar, hakim adaylığına geçmiş sayıldığı gibi, Avukatlık Yasasının 4. ve 184. maddelerinde de hakimlikte geçen hizmetler avukatlığına sayılmaktadır.

Ceza davalarında savcılarının görevi ile Hukuk davalarında kamu avukatlarının görevi aynıdır. Savcılar ceza davalarında kamu hukukunu savunurken, kamu avukatları da hukuk ve ceza davalarında kamu hak ve hukukunu savunmaktadır.

Bu nedenle, kamu kesimi avukatlarının içinde buldukları sıkıntılı durumdan kurtulmalarını sağlamak amacıyla, onların biran önce yeni mali olanaklara kavuşturulması; Devletin hak ve hukukunun zaafa uğramaması yönünden, zorunlu görülmektedir.

Avukatların başlangıç dereceleri düşük tutulmuştur. 4 yıllık yüksek tahsili olan orman mühendisleri, Ziraat mühendisleri, teknik öğretmen okulu mezunları ki bunlar -5 yıllık sanat okulundan (orta öğretim) sonra 4 senelik tahsil yapmaktadır- memuriyette 8/1 dereceden girdikleri halde- 4 yıllık yüksek tahsilden sonra hiç bir yerden maddi olanak sağlamadan, aşgari bir yıl staj gören avukatlar bunların gerisinde 9/3 dereceden göreve başlamaktadırlar.

4- Devlet Avukatlığı Kurumu Konusu :

Birliğimizce 1971 yılı çalışma raporunda benimsenen ve kurulması önerilerin Devlet Avukatlığı Kurumu düşüncesi IV. Kalkınma Planında yer almıştır.

Konuyu, yeni hükümetin ilgi ve bilgisine sunan bir yazı gönderilmiştir.

Sayın Bülend Ulusu
Başbakan
Ankara

Ankara,30.12.1980
Sayı : 1821

Hükümet programında, idarede yapılacak düzenlemelere geniş yer verildiği görülmektedir. Bu konuda IV. Beş Yıllık Kalkınma Planının "Adalet Hizmetleri Bölümü"nde yer alan, 1980 yılı icra Programında da bulunan "uyuşmazlıkları yargı mercilerinde veya öncesinde çözümleyecek yetkililerle donatılacak bir (Devlet Avukatlığı Kurumu) oluşturulması ve Kurumun etkinliğini, sağlıklı çalışmasını öngören yöntem ve şartlara kavuşturulması amacına yönelik çalışmalar yapılacaktır." maddesine işlerlik kazandırılmasını; ve belirtilen ilkelere uygun bir "Devlet Avukatları Kurumu" kurulmasını; bu konuda yapılacak çalışmalara Birliğimizin katkıda bulunmaya hazır olduğunu takdirlerinize sunarım.

Saygılarımla ,

Başkan

Türkiye Barolar Birliği
Başkanlığına

Konu: Kamu Avukatları Yarkurulu'nun
Önerisi Hk.

18.4.1980 gün ve 685 sayılı yazınızla ilgilidir.

Birlik bünyesinde oluşturulan Kamu Avukatları Yarkurulu 19.11.1980 günü İlhan Kutay, Gül Özoğul, Bari Akkoç, Abdullah Ardahan, Murat Aslan ve Tanju Uygur'un katılmaları ile toplanmış yapılan görüşme sonunda aşağıdaki önerinin Başkanlığınıza sunulmasına karar verilmiştir.

Bilgilerinize sunulur.

Saygılarımla,
Yarkurul A.
Av.İlhan Kutay

ÖNERİ :

Hükümet programında idarede yapılacak düzenlemelere geniş yer verildiği görüldüğünden, yürürlükte bulunan Dördüncü Beş Yıllık Kalkınma Planının Adalet Hizmetleri Bölümünde yer alan ve 1980 İcra Programında da yer verilen "uyuşmazlıkları yargı mercilerinde veya öncesinde çözümleyecek yetkilerle donatılacak bir (Devlet Avukatlığı Kurumu) oluşturulması ve Kurumun etkinliğini, sağlıklı çalışmasını öngören yöntem ve şartlara kavuşturulması amacına yönelik çalışmalar yapılacaktır." maddesine işlerlik kazandırılması için Başbakanlığa Birlikçe öneride bulunulması yararlı olacaktır.

5- Kamu Kuruluşlarına alınacak avukatlar Sorunu :

Bir kısım kamu kuruluşlarının avukatlık ve hukuk müşavirliği kadrolarına atama yaparken Baro levhasına yazılı olup olmadığının araştırılmadığı anlaşılmıştır. Bu konuyu inceleyen Yönetim Kurulumuz konuyu bir yazıyla Başbakanlığa ve Devlet Personel Dairesi Başkanlığına duyurmuştur.

Başbakanlık Makamına
Ankara

26 Haziran 1980
Sayı: 1041

Barolardan Birliğimize gelen başvurulardan anlaşıldığına göre bir kısım kamu kuruluşları, avukatlık ve hukuk müşavirliği kadrolarına atama yaparken, atanacak kişinin avukatlık ruhsatnamesi olup olmadığını aramakla yetinmekte; baroya yazılı olup olmadıklarını araştırmamaktadırlar.

1136 sayılı Avukatlık Yasasının 63 ve 66. maddeleri ile 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 36. maddesine göre avukatlık veya hukuk müşavirliği yapabilmenin temel koşulu baroya yazılı olmaktır.

Avukatlık Yasasının 63. maddesi baro levhasında yazılı olmayanların avukatlara tanınan hak ve yetkilerini kullanamayacakları gibi "avukatlık" sanını da taşıyamayacaklarını öngörmektedir. Bu hüküm Devlet Memurları Yasasının 36. maddesiyle de aynı doğrultudadır.

Anılan hükümler kamu düzeniyle ilgili olup, tersine hiç bir yorum ve uygulama hoşgörülmesi; ceza ve disiplin kovuşturmasını gerektirir. Bu durumda olan kimseleri avukatlık kadrolarına atanmamaları için ilgili kuruluşlara uyarıda bulunulmasını arz ve rica ederim.

Saygılarımla,

Başkan

Bu konuda Yönetim Kurulunun İlke Kararı Barolara da 24 Haziran 1980 günlü 20/1030 sayılı genelgeyle iletilmiştir. Genelge de aynı doğrultudadır.

IV. B Ö L Ü M

BİLİMSEL KURULTAY VE MESLEKİ TOPLANTILAR1- III. Türk Hukuk Kurultayı :

Birliğimiz Yönetim Kurulu Atatürk Yılı olarak kutlanacak olan 1981 yılında yapılacak III. Hukuk Kurultayını "Türk Hukuk Devrimi" konusuna adayarak 16-17 Ekim 1981 günlerinde gerçekleştirme-yi uygun görmüş idi. Böylece Büyük Atatürk'ün en önemli devrimle-rinden biri olduğu kuşkusuz bulunan Türk Hukukundaki ve temel yasa-lardaki devrimin bilimsel bir yaklaşımla incelenmesi ve işlenmesi düşünülmüştür. Bu kongreye yabancı ve Türk Hukukçularının ve bilim adamlarının katılması , akademik kuruluşların katkıda bulunmaları için girişimler yapılmış , kongrenin daha verimli ve anlamlı olaca-ğı düşüncesi ile, 2302 sayılı yasa uyarınca düzenlenen "Atatürk Yılı'nı Kutlama Programı" içinde yer alması için de konu ile görevli Devlet Bakanlığına bilgi verilmiştir. Kurultay'ın gerçekleştiril-mesi için bir "Yönetim", bir de "Danışma" kurulu oluşturularak ça-lışmalara başlanmıştır. Bu aşamada, 2302 sayılı Yasa ile oluşturulan Kutlama Koordinasyon Kurulu, Adalet Bakanlığının 12-13 Ekim 1981 günlerinde yapacağı "Atatürk ve Hukuk Devrimi Kongresi" ile Birliğimizin yapacağı kurultayın "III. Türk Hukuk Kurultayı" ola-rak Adalet Bakanlığının Koordinatörlüğünde Türkiye Barolar Birliği ile ortaklaşa gerçekleştirilmesini uygun görmüş ve böylece programa alınmıştır. Bunun üzerine çalışmalarını Adalet Bakanlığı ile birlikte yürütmek üzere tarafımızdan oluşturulan bir kurul Bakanlık'ta or-taklaşa yapılan toplantılar ile işi yürütmeye başlamıştır. Bu ortak toplantılarda Kurultay'ın 19,20,21, Ekim tarihlerinde Ankara'da yeri sonra tesbit edilmek üzere- yapılmasına, Kurultaya sunulacak tebliğlerin Türk Hukuk Devrimini içermesine , hukuk devriminin Türk Hukuku'na getirdiği yenilikleri , konu edinmesine , tebliğ istekleri-nin barolara anayasal kuruluşlar ile tüm Bakanlıklara iletilmesine , tebliğlerin en geç 1 Temmuz 1981 tarihine kadar gönderilmesine , teb-liğ istenen kuruluşların dışında hukuk ve bilim adamlarından da istekte bulunulmasına karar verilmiştir. Bu kararların gerekleri yapılmıştır.

Bu konudaki çalışmalar sürdürülmektedir. Bu konuda gerekli destek ve yardımın barolarca da esirgenmeyeceğini umuyor ve isti-yoruz.

17.1.1981 tarihinde Ankara'da yapılan Başkanlar toplantısında Kurultay için Baroların her üyeden 100.- Tl. tahsil ederek Türkiye Barolar Birliğine göndermesi yolunda alınan karar uyarınca bugüne kadar Birliğimizdeki özel hesaba gönderilen paraların toplamı 106.000.- Tl.sına ancak ulaşmıştır. Bu rakam umut verici olmaktan uzak olup çalışmalarını kısıtlayıcı olmaktadır.

2- Tıp-Hukuk Kurultayı

Birliğimizin Türk Tabipleri Birliği ile ortaklaşa düzenlediği Hukuk Kurultayı 25,26,27 Mayıs 1980 günleri İstanbul'da toplandı. Tepebaşındaki Union Française Salonunda yapılan ve üç gün süren Bilimsel Kurultaya birçok değerli bilim ve meslek adamı katıldı ve büyük ilgi uyandırdı.

Kurultayda birinci gün "Tıp ve Hukuk açısından insanın özgür düşüncesi", ikinci gün "Tıp ve Hukuk açısından Çocuk Düşürme ve Kürtaj", Üçüncü gün ise "Tıp Hukuk açısından Çocuk Suçluluğu" konulu paneller yapılmıştır. Sabahları yapılan panel toplantılar dışındaki sürelerde de 5 rapor ve 28 bildiri sunulmuş ve tartışılmıştır.

3- Türk Denetim Kurultayı

Devlet Denetleme Organları Federasyonu -DENETFE'nun 17-18 Nisan 1981 günleri Ankara'da düzenlediği Türk Denetim Kurultayı konulu bilimsel toplantıya Birliğimizin de katılması yolundaki öneri Yönetim Kurulunca incelenerek kabul olunmuştur. Kurultay'da Birlik adına değerli meslektaşımız Avukat Hamdi Şehirlioğlu " Vergi Yasası" konulu bir bildiri sunmuştur.

4- Çocuk Suçluluğu Konulu Sertifika programı

2253 sayılı Çocuk Mahkemeleri hakkında yasanın yürürlüğe girmesi üzerine hukukçuların özellikle avukatların bu alanda eğitilmesi için bir çalışma öngörülmüştür. Bu konuda Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi ile yapılan işbirliği olumlu sonuç vermiş ve anılan Fakültede bu konuda bir sertifika programı düzenlenmiştir. İki sönestr süren bu program olumlu sonuç vermiştir.

Eğitim Fakültesi Dekanlığı
Ankara

19 Mart 1980
Sayı: 482

Bilindiği üzere 2253 sayılı "Çocuk Mahkemelerinin kuruluşu, görev ve yargılama usulleri hakkında kanun" 21 Kasım 1979 günlü Resmi Gazetede yayınlanmıştır. Yasanın 46. maddesine göre yasa 21 Kasım 1980'de yürürlüğe girecektir. Geçici 1. maddeye göre ise beş yıl içinde yürürlükten başlayarak beşyıl içinde bütün yurttanılan mahkemelerin kuruluşu tamamlanacaktır.

Çocuk suçluluğu konusunda özel önemi nedeniyle yıllardır kuruluşu özlenen ve istenen bu mahkemelerde görev yapacak yargı elemanlarının da hukuk kültürü ve eğitimi yanında özel bilgilerle donatılmış olması zorunluğu vardır. Çocuk psikolojisi, pedagoji gibi özel bilgilerle donatılmış avukatların bu mahkemelerde daha verimli ve başarılı hizmet yapacağı da kabul edilmektedir.

Bu nedenle, anılan mahkemelerin kuruluşunun yakınlığı bu dönemde meslek kuruluşumuzla, Fakülteniz arasında bir işbirliğinin sağlanmasının yararlı olacağı görüşünde bulunduğumuzu, bu alanda yapılabilecek bir eğitsel çalışma düşünülmekte ise bildirilmesini takdirlerinize sunarım.

Saygılarımla,

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı

T.C.
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM FAKÜLTESİ
DEKANLIĞI

Kayıt No.80/3726

Ankara, 20 Haziran 1980

Sayın, Atila SAV.
Barolar Birliği Başkanı
Anafartalar Cad. Adliye Binası Kat.3
ANKARA

İlgi : 19.3.1980 gün ve 482 sayılı yazınız.

Çocuk Mahkemelerinde görev alacak avukatların suçlu çocuklarla ilgili konularda özel bilgi sahibi olabilmeleri amacıyla

yapılmasına ilişkin Fakültemiz görüşü ilişikte gönderilmiştir.

Bilginizi râca ederim.

Saygılarımla
Prof.Dr.Ziya BORSALIOĞLU
DEKAN

A.Ş.

EĞİTİM FAKÜLTESİ

Eğitim Yönetimi Teftişi Planlaması

Ankara 19.6.1980

Eğitim Fakültesi Dekanlığına,

19.3.1980 gün ve 482 sayılı yazılarında Çocuk Mahkemelerinde görev alacak avukatların suçlu çocuklarla ilgili konularda özel bilgilerle donatılması amacıyla Barolar Birliğinin işbirliği yapma dileği memnunlukla karşılanmıştır.

Çocuk Mahkemelerinde görev alacak personelin uzmanlaşmasına yardımcı olmak amacıyla ilgili bölümlerle de işbirliği yapılarak bir sertifika programı düzenlenmesi mümkündür. Bu programı bitirenlere (Çocuk suçluluğu alanında) Özel Eğitim Sertifikası verilecektir. Bu yılki, "Çocuk Suçluluğu Sertifika Programı", 6 Ekim 1980-20 Ocak 1981 tarihleri arasında yapılacaktır. Programdaki 9 ders, günde 4 saat olmak üzere 72 işgününde işlenebilecektir.

Yukarıda genel olarak açıklanan sertifika programı Fakültemiz yetkili kurul ve makamlarınca da uygun görüldüğünde, katılmak isteyenlerin, 25 Eylül 1980 Perşembe günü akşamına kadar Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dekanlığına başvurmaları gerekmektedir.

Bilgilerinize sunarım.

Saygılarımla
Prof.Dr.Ziya Borsalioğlu
Pöslüm Başkanı

Genelge No.21/1116

Ankara, 4 Temmuz 1980

Baro Başkanlığı

Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesince "Çocuk Suçluluğu" konusunda bir sertifika programı düzenlenmiştir. 6 Ekim 1980 -

20 Ocak 1981 günleri arasında düzenlenecek ~~bu~~ programla ilgili Eğitim Fakültesinin yazısının Bir örneği ilişikte sunulmaktadır.

İlgilenen meslektaşlarımıza duyuru yapılmasını rica ederim.

5- Başka Toplantılar

- Üyesi Bulduğumuz Uluslararası Barolar Birliği (IBA)'nın Ağustos 1980 ayında Berlin'de yapılan toplantısına üye arkadaşımız Turgut Rulut katılmıştır.

- 10 Aralık 1980 İnsan Hakları Günü Menediyle Birleşmiş Milletler Temsilciliği salonunda düzenlenen anma toplantısına Birleşmiş Milletler Temsilciliği, Siyasal Bilgiler Fakültesi İnsan Hakları Merkezi, Birleşmiş Milletler Türk Derneği ile birlikte Birliğimiz'de katılmıştır. Birlik Başkanı "Savunma Hakkı" konulu bir bildiri sunmuştur.

YASAMA İLE İLGİLİ ÇALIŞMALAR

Geçtiğimiz dönem yasama çalışmaları açısından birbirinden çok değişik özellik ve nitelikler gösteren iki bölümde değerlendirilebilir. 12 Eylül öncesinde TBMM'nin çalışmalarının, ülke yönetiminde görev ve sorumluluk taşıyan gruplarca yeterli işlerliğe kavuşturulamadığı bilinmektedir. Ülke yönetimi açısından çok önemli bir takım yasaların kısır çekişmeler yüzünden bir türlü gerçekleşmemesi üzücü olmuştur.

12 Eylül'den sonra yasama işlevini üstlenen Milli Güvenlik Konseyi döneminde ise TBMM'den çıkamayan birçok yasalar ardarda çıkarılmıştır. Bu yasaların içinde öncelikle ekonomik darboğazı aşma amacına yönelik yasalar geldiği gibi; anarşi ve terör olayları ile savaşı kolaylaştıracağına inanılan birtakım yasalar da büyük yer tutmaktadır.

Bunlar arasında göze çarpan bir yasa 1971 tarihli 1402 sayılı Sıkıyönetim yasası'dır. Bu yasa

- 19.9.1980 günlü 2301 sayılı yasa
 - 8.10.1980 günlü 2310 sayılı yasa
 - 7.11.1980 günlü 2337 sayılı yasa
 - 14.11.1980 günlü 2342 sayılı yasa
 - 8.12.1980 günlü 2354 sayılı yasa
 - 13.1.1981 günlü 2371 sayılı yasa
 - 24.3.1981 günlü 2439 sayılı yasa
- ile yedi kez değişiklik görmüştür.

- Gözaltı süresinin 90 gün olarak belirlenmesi;
 - Üç yıla kadar hürriyeti bağlayıcı cezaların temyiz edilme-
- mesi;

- Bu yasaya göre yargılama yapan mahkemelerce verilen hürriyeti bağlayıcı cezaların para cezasına çevrilmemesi ve ertelenememesi; gibi öze ve yönetime ilişkin çok önemli kuralların da bulunduğu bilinmektedir. Bütün bu yasa değişikliklerinin olağanüstü dönemin gereği sayılan olağanüstü kurallar olduğu tartışmasızdır. Bu nedenle temel ilke olarak, Demokrasiye dönme amacını benimseyen bir yönetimin bu olağanüstü dönem için öngördüğü yasalar ve yasa değişiklikleri de bu anlayışla değerlendirilmiş bulunmaktadır.

O bakımdan, bu bölümde daha çok Avukatlık Yasası, gelir Vergisi ve Vergi Usul Yasaları, Harçlar Yasası, Mali Müşavirlik Yasası, Vergi Yargısı Yasası, Hukuk Yargılama Usulü Yasası gibi doğrudan doğruya savunma mesleğini ve meslektaşlarımızı ilgilendiren yasalar konusunda yapılan çalışmalara yer verilmektedir.

1- Avukatlık Yasası Üzerinde Çalışmalar :

1136 sayılı Yasa, ülkenizde Avukatlık mesleğinin gelişimi açısından olumlu bir aşamadır. Ancak Baroların ve TBB'nin bağımsızlığını kısıtlayıcı kuralları ile bir bölüm hükümlerini uygulamada gösterdiği aksaklıklar nedeniyle Yasanın bir takım hükümlerinin değiştirilmesi yolunda çalışmalar bu dönemde de sürdürülmüştür.

TBMM'de bir bölüm parlamenterlerin yaptıkları öneriler Adalet Komisyonunca ele alındığında Birliğimiz de toplantıya çağırılmıştır. Bu toplantıda, Parlamento üyesi değerli meslektaşlarımızın da yönlendirmesi ile tüm yasa önerileri topluca üç üyeli bir alt komisyonun çalışmasına verilmiştir. Birlik adına çalışmalarına katıldığımız bu alt komisyonun çalışması ne yazık ki, sonuçlanamamıştır.

Avukatlık Yasasında Değişiklik :

2329 sayılı yasa ile Avukatlık Yasasının 168 ve 169. maddeleri değiştirilmiştir. Bu değişiklik ücret tarifelerini ve karşı tarafa yükletilecek avukatlık ücretinin miktarını kapsayan bölümlerde yapılmış olup; Birliğimizin bilgisi dışında oluşmuştur. Yöntem açısından üzücü olmakla birlikte içerik ve öz bakımından mesleğe yararlı sayılabilecek bir sonuç sağlanmıştır. O da tarifelerin üç yıl yerine iki yılda bir hazırlanması kuralıdır.

Yasa değişikliğinin böylesine büyük bir hızla yapılmasındaki amaç ise bilindiği üzere İstanbul'da, Boğaz girişinde çarpışan iki gemi, özellikle romen tankeri ile ilgili davada söz konusu olan vekalet ücretidir.

Böylesi bir yasama işlemi; yasaların genelliği kuralına pek uygun düşmemektedir. Tek olay için yasanın genel kuralını bu biçimde düzenleme yerine daha özel bir kural düzenlemesi yoluna gidilebilirdi.

Sonuç olarak anılan değişiklik çok ivedi yapıldığından aynı değişiklik içinde başka değişiklik bekleyen hükümlerin düzeltilmesi olanağı sağlanamamıştır.

Keseneklerle İlgili Yasa Hükümü Değişikliği

Keseneklerin belirlenmesine ilişkin ~~51/2~~ maddenin Anayasa Mahkemesince iptali üzerine ortaya çıkan yasa boşluğunun giderilmesi amacı ile çıkarılan 2174 sayılı yasa ile giriş kesenekleri ve yıllık keseneklerin üst sınırının dondurulduğu bilinmektedir. Yasa 1978 yılında çıkmış olmakla birlikte aşırı hızla tırmanan enflasyonun da etkisi ile kesenekler baroların giderlerini karşılamaz duruma girmiştir. Bu durum, giderek hem baroları hem de Birliği son derece büyük bir akçalı bunalımla karşı karşıya getirmiştir. Raporumuzun ilgili bölümünde de açıklandığı üzere özellikle Birlik için sorun giderek bir var olma ya da var olmama seçeneğine dönüşmüştür.

Bu durumda anılan hükmün ivedilikle değiştirilmesi için yapılan çalışma sonucu Zonguldak Milletvekili Sayın Burhan Karaçelik ve arkadaşlarınınca benimsenerek sunulan yasa değişikliği önerisi Adalet Komisyonunda 5 Haziran 1980 günü görüşülüp karara bağlanmış ve Millet Meclisi gündemine girmiştir. Ancak bu öneri yasalaşmamıştır.

12 Eylül'den sonra aynı doğrultuda bir değişikliğin sağlanması için yapılan ilk görüşmeler olumlu sonuç vermiştir. Adalet Bakanı sayın Cevdet Mentesh böyle bir değişikliği Bakanlık olarak benimseyerek izleyicisi olma sözü verdiği için konuya daha geniş açıdan yaklaşmayı düşünen yönetim kurulu, aynı doğrultudaki başka önerileri de dikkate alarak iki maddeyi kapsayan bir öneri taslağı hazırlamıştır.

13 Kasım 1980 günü Adalet Bakanlığı'na sunulan bu taslak ve gerekçesi şöyledir :

Avukatlık Kanununun 65.maddesi ile 81.maddesinin (2)nci Bendinin değiştirilmesi hakkında yasa tasarısı

GEREKÇE

Genel Gerekçe :

Barolar Avukatlık Yasasında yazılı ilkeler uyarınca meslek hizmetlerini görmek, mesleki ahlak ve dayanışmayı korumak, avukatlığın genel yararlarına uygun olarak gelişmesini sağlamak amacıyla kurulmuş, tüzel kişiliği olan kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşlarıdır. Bir başka anlatımla Barolar, Anayasanın "İdare" bölümünde yer alan kamu hukuku alanında görev ve hizmet yapan kuruluşlardır.

Barolar ve Türkiye Barolar Birliği yalnızca , üyelerden alınan giriş keseneği ve yıllık keseneklerle yaşamaya çalışmaktadır. Anayasa Mahkemesinin kesenekler ve giriş paraları ile ilgili kararından sonra getirilen bağlayıcı sınır, Barolar ve T.Barolar Birliğini çok güç durumda bırakmıştır. Yasada kendilerine verilen görevler ve memleketin hukuk sorunlarını ilgilendiren çalışmalar için yeterince mali kaynak bulmak şöyle dursun; su anda, çalışan personelin ücretlerini dahi ödeyememektedirler.

Oysa benzeri kuruluşlar için böyle bir çaresizlik ve zorluk söz konusu değildir. Çünkü; Noterler Birliği, Odalar Birliği Mühendislik ve Mimarlık gibi benzer teknik kuruluş birlikleri, üyelerinden çalışmalarının karşılığı kazandıkları gelirin belirli bir bölümden pay alabilmektedirler. Bu mesleklerde çalışanlar, söz konusu payı birliklerine göndermezlerse, çalışmalarını sürdürmelerine olanak bulunmamaktadır. Özel yasalarındaki yaptırım, bunu gerektirmektedir. Bunun içindir ki, bu kuruluşların hiç birisi Türkiye Barolar Birliğinin içine düştüğü akçalı zorlukla karşı karşıya kalmamıştır.

Anayasal bir meslek kuruluşu olan Barolar ve T.Barolar Birliğinin akçalı olanaksızlık nedeniyle işlevlerini yitirmiş duruma gelmiş olmaları ise, kuşkusuz, temelde bir kamu sorunudur.

Barolar ve Türkiye Barolar Birliğinin bu durumdan kurtarmak için yasada yapılması önerilen değişiklik, devlete her hangi bir yük getirmemektedir. Düşünülen ve getirilen yenilik, bu kuruluşların kendi üyelerinin mesleki kazançlarından pay almalarını ve avukatların çalışmalarından az da olsa Hazinesinin yararlanması amaçlamaktadır.

Maddelerin Gerekçesi :

Madde 65-

1139 Sayılı Yasada akçalı konulara doğrudan yer verilmediğinden, gelirler ve gelirlerin türü ile ilgili olarak ayrı bir madde düzenlenmemiştir. Keseneklerin miktarını saptama yetkisinin tanındığı Genel Kurulların görevleri sıralanırken, akçalı konulara dolaylı olarak değinilmiştir. Avukatlar ile barolar arasındaki akçalı ilişkiler ise, yalnızca 65. maddede doğrudan ele alınmıştır.

Bu nedenle, Barolar ve T.Barolar Birliği gelirlerini ödemekte direnmenin sonuçlarını gösteren ve ayrı bir madde durumunda olan 65.maddenin kapsamını genişleterek tüm akçalı sorunları bu madde içine almak, yasanın bütünlüğünü korumak bakımından uygun görülmüştür.

Madde 81-

Öteyandan barolar, işlevlerini sürdürmek için yapacakları harcamaları kendi üyelerinden alacakları keseneklerle de karşılayabilirler. 1136 sayılı Yasa her Baronun en yüksek organı olan Genel Kurulunun yapılacak hizmete uygun bir bütçe yapmasını ve bütçenin kaynağı olan gelirlerin üyeler arasında hakça alınacak keseneklerle sağlanmasını öngörmüştür ve bu keseneklere bir sınırlama konmamış; sınırlamayı giderlerin ve ihtiyaçların ölçüsüne bırakmıştı. Ancak Anayasa Mahkemesi 3.2.1977 günlü 1976/54-1977/8 sayılı kararıyla bu düzenlemenin, Anayasanın 81. maddesine aykırılığından bahisle iptalini; ve iptal kararının bir yıl sonra yürümesini öngörmüştür.

Bu iptal kararıyla ortaya çıkan boşluk 2174 sayılı Yasayla doldurulmuştur. Bu yasa giriş kesenekleriyle, yıllık keseneklerin alt ve üst sınırlarını saptayarak iptal kararına uygun bir düzenleme getirmiştir.

Ancak sınırları belirlenmiş bu keseneklerden olan Baro gelirleri kısa sürede gelişmelerin gerisinde kalmıştır. Barolar üst sınırdan kesenek aldıkları halde, çalıştırdıkları elemanların ücretlerini ödeyememekte olup, bütçelerin gider bölümündeki harcamalara kaynak sağlayamaz duruma düşmüşlerdir.

Üye sayısı az olan Barolarda da, üye sayısı çok olup hizmet nedeniyle çok eleman çalıştıran ve daha geniş bir hizmet üreten barolarda da toplanan kesenekler yetersiz kalmaktadır. Gerek Barolarda çalışanlara ödenen ücretler, gerekse öbür hizmetler için zorunlu giderler büyük bir hızla artarken keseneklerin donmuş olması baroları bir çıkmaza sokmuştur. Bu durumda kamusal nitelikli meslek hizmeti üreten baroların bir süredir meslek hizmetlerini göremez, çalışanlarına ücret ödeyemez duruma düşmüş bulunmaktadır.

Bu tasarıyla 1136 sayılı yasanın 81. maddesinin 2174 sayılı yasa ile değişik (2) numaralı bendinin günün koşullarına uygun biçime getirilmesi öngörülmektedir.

1136 sayılı Avukatlık Kanununun 65.maddesi ile 81.maddesinin (2) beddinin değiştirilmesi hakkında Kanun

Madde 1-

Avukatlık Kanununun 65.maddesi aşağıdaki gibi değiştirilmiştir.

Baroların ve Türkiye Barolar Birliğinin gelirleri Barolar Türkiye Barolar Birliği kesenekleri ile yardımlaşma paralarını ödememekte direnme:

Madde 65-

Barolar ve T.Barolar Birliğinin gelirleri, 8/12 ve 117/8. maddelere göre saptanacak kesenekler ile yayın ve mesleki gereç gelirleri, başışlar ve 3. fıkrada belirtilen icra dairelerince gönderilecek vekâlet ücreti paylarıdır.

Barolar ve T.Barolar Birliği kesenekleri ile Birlik Genel Kurulunca barolara kayıtlı avukatlardan alınması kararlaştırılan yardım ve dayanışma paralarını yapılan tebligata rağmen ödememekte direnenlerin adları, baro yönetim kurulu kararıyla levhadan silinir.

İcra dairelerinde avukatlar aracılığıyla yapılan takipler nedeniyle icra dairelerinin avukatlar yararına takdir ettiği nisbi ve maktu vekâlet ücretinin %10'u icra dairesince kesilir.

Takibin yapıldığı icra daireleri kesilen bu %10 vekâlet ücreti paylarınının %4'ünü Barolar Birliğine, %3'ünü icra dairesinin bağlı olduğu yargı çevresindeki Baro Başkanlığına %3 de hazineye ödenir.

İcra daireleri bu ödemeleri Nisan, Ağustos ve Aralık ayı sonunda yapar ve gönderme giderlerini bu paradan düşer.

Avukat takip ettiği işin ücretini haricen aldığı anda, yukarıda sözü edilen %10 kesintiyi şahsen icra dairesine yatırmak zorundadır. Aksi halde, bu avukat hakkında kesenek borcunu ödememiş gibi işlem yapılır.

Barolar, T.Barolar Birliğine gönderilmesi gereken 1.fıkırada yazılı kesenek ile 2.fıkırada yazılı yardımlaşma paralarından dolayı T.Barolar Birliğine borçlu iseler, Barolar Birliğinin yazılı başvurusu üzerine Baroların bu borçları ödeninceye kadar icra dairelerince o Barolara ödeme yapılmaz. Bu Barolara ait pay, T.Barolar Birliği payı ile birlikte Birliğe gönderilir.

Madde 2-

1136 sayılı Avukatlık Kanunu 2174 sayılı Kanunla değişik 81. maddesinin (2) numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

(2) Levhaya yazılacak avukat adaylarının giriş keseneği, adaylar arasında ayırım yapılmaksızın, en az üçbin, en çok onbin; levhada yazılı avukatların yıllık keseneğini en az binikiyüz en çok onikibin lira arasında tesbit etmek ve bunların ödeneceği tarihleri belirtmek.

Madde 2- Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 3- Bu kanunu Bakanlar Kurulu Yürütür.

Bu yazıya Adalet Bakanlığından aldığımız yanıt şu olmuştur:

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Hukuk İşl. Gen. Müdürlüğü

Sayı: 23241

Konu: Avukatlık Kanununda yapılmasını
önerdiğiniz değişiklikler Hk.

19 Kasım 1980

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ BAŞKANLIĞI NA

İLGİ : 13 Kasım 1980 gün, 1604 sayılı yazınız.

İlgi yazınıza ekli değişiklik önerileri ve gerekçesi incelendi.

1- 1136 Sayılı Avukatlık Kanununun 81 nci maddesine ilişkin değişiklik öneriniz olumlu yönde incelemeye alınmıştır.

2- Aynı Kanunun 65 inci maddesi değişikliği önerisi ise, icra Memurlarının yoğun iş hacmine bir yenisini eklemekten öte, Baroların ve özellikle mensubu avukatların kendilerine ait parasal haklara el atma sonucunu doğurduğundan ilke olarak tüm meslek mensuplarının böyle bir düzenlemeyi olumlu karşılayıp karşılamıyacakları hususunda

kesin bir görüş elde edilmesinin sağlanabilmesi açısından Türkiye Barolar Birliği Genel Kurulunca bu konuda alınacak bir kararın Bakanlığımıza gönderilmesi üzerine gereğine tevessül edilecektir.

Bilgilerinizi rica ederim.

Cevdet MEMEŞ
Adalet Bakanı

Bu durumda meslek topluluğumuzun konuyu benimseyip benimsememesi sorunu ortaya çıkmıştır. Bu nedenle 25.11.1980 günlü genelge ile baroların görüşleri istenmiştir.

Genelge No.32/1661

Ankara:25.11.1980

.....Barosu
Sayın Başkanlığı'na

Barolarımızın ve Türkiye Barolar Birliğinin içine girdiği fevkaalede ciddi akçalı sıkıntıyı gidermek amacıyla Avukatlık Kanununun 65 ve 81. maddelerinin değiştirilmesi hakkında Birliğimiz Yönetim Kurulunun kararı ile hazırlanan ekli yasa tasarısı Adalet Bakanlığına sunulmuştur.

Bakanlıktan bu konuda alınan 19.Kasım.1980 günlü yazıda "81.maddeye ilişkin değişiklik önerisinin olumlu yönde incilemeye alındığı"65.madde değişikliğinin ise, ilke olarak tüm meslek mensuplarınca olumlu karşılanıp karşılanmayacağıının anlaşılması için bu konuda toplanacak Türkiye Barolar Birliği Genel Kurulunda müzakeresi istenmiştir.

Anılan değişikliklerle icralarca tahakkuk ettirilecek vekalet ücretlerinin %10'u Birliğe ve Barolara ödenmek üzere icraca kesilmesini ve belli zamanlarda bir bölümünün giderler karşılığı Hazineye ayrılmasından sonra meslek kuruluşlarımıza ödenmesi öngörülmektedir.

Birlik Genel Kurulunun toplanması, Birliğimiz için hem zaman bakımından hem de parasal açıdan olanaksızdır. Birliğin sorununun çözümlenmesi için bir genel kurul toplayacak zamanı ve dayanma gücü kalmadığı gibi, buna harcayacak parası da bulunmamaktadır.

Bu itibarla konunun Barolarca çok acele olarak mütalaa edilip bu yoldaki destekleyici düşüncelerin Birlik'de toplanması ve bu görüşlerin Adalet Bakanlığına sunulması uygun görülmüştür.

İşin önemi ve ivediçili nazara alınarak bu konudaki Başkanlığınız görüşünün en kısa zamanda Birliğe ulaştırılmasını rica ederim.

Saygılarımla,

Başkan

Bu genelgeye bütün barolardan yanıt alınamamıştır. Alınan yanıtların yetersizliği karşısında yalnızca 81. maddedeki değişikliğin oluşturulması; 65. maddeyle ilgili değişikliğin birlik genel kuruluna sunulmasının yerinde olacağı düşünülmüştür. Bu konuyu, genel kurul gündemine Birliğin akçalı durumu ile ilgili madde içinde görüşülüp karara bağlanması amacıyla almış bulunuyoruz.

T.C.

ADALET BAKANLIĞI

Kanun Plan Arşt.Gen. Müdürlüğü

Sayı :3

16.1.1981

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ BAŞKANLIĞI NA

İLGİ : 13.11.1980 gün ve 1604 sayılı yazınız.

"1136. Sayılı Avukatlık Kanununun 81 inci maddesinin 2174 Sayılı Kanunla Değişik İkinci Bendinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Tasarısı" ve gerekçesi 16.1.1981 tarih ve 32 sayılı yazımızla Başbakanlık Makamına sunulmuştur.

Tasarı ve gerekçeden bir suret ilişikte vollenmiştir. Bilgilerinize arz olunur.

Kemalettin ALIKAŞIFOĞLU

Adalet Bakanı Y.

Kanunlar-Planlama, Araştırma
Genel Müdürü

1136 sayılı Avukatlık Kanununun Baro Genel Kurulunun görevleri ile ilgili 81 nci maddesinin "Levhada yazılı Avukatlardan alınacak giriş keseneği ile yıllık keseneğin miktarı ve bunların ödeneceği tarihleri belirtmek, şeklinde düzenlenmiş olan ikinci bent hükmünün, keseneklere bir sınırlama konulmamış olması gerekçeyle Anayasa Mahkemesinin 3.2.1977 tarih ve 1976/54-1977/9 sayılı kararıyla iptal edilmesi üzerine, bu yasal boşluk 1978 yılında çıkarılan 2174 sayılı yasa ile doldurularak baro giriş kesenekleri ve yıllık keseneklerin alt ve üst sınırları belirlemiş olmakla beraber, bu düzenleme, aradan geçen süre içinde hızla değişen ve aşırlaşan ekonomik durumun gerisinde kalmış bulunmaktadır.

Baroların ve Türkiye Baroları Birliğinin işlevlerini yerine getirmek bakımından gelir kaynağı olan ve üyelerden alınan giriş keseneği ile yıllık keseneklerin bu sebeple artırılması zorunluluğu doğmuş bulunmaktadır.

1136 sayılı Avukatlık Kanununun 81 nci Maddesinin İkinci Bendinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Tasarısı

Madde 1- 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 81 nci maddesinin 2174 Sayılı Kanunla değişik ikinci bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"2.Levhaya yazılacak avukat adaylarının giriş keseneğini, adaylar arasında ayırım yapmaksızın, en az üç bin, en çok on bin; levhada yazılı avukatların yıllık keseneğini en az binikiyüz, en çok altıbin lira arasında tesbit etmek ve bunların ödeneceği tarihleri belirlemek,"

Madde 2- Bu kanun yayım tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 3- Bu Kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

Örenildiğine göre 81. maddenin değişikliği 6 Şubat 1981 de Adalet Bakanlığı önerisi olarak Bakanlar Kurulunca benimsenmiş ve tasarı haline gelmiştir. Konu Milli Güvenlik Konseyince ele alınmak üzere sıradadır.

2. Vergi Yasaları :

Mali İstikrar Kanunu Tasarısı : Bilindiği üzere Türkiye Barolar Birliği Kuruluşundanberi köklü bir vergi reformundan yanadır. Ülkemizde verginin yalnız parasal yönüyle değil toplumsal ve ekonomik yönleriyle de "Sosyal Hukuk Devleti"nin gerçekleşmesi için önemli bir araç olduğu ilke olarak kabul olunmaktadır.

Son yıllarda yüksek oranlı hızlı bir enflasyonun etkisiyle bütçenin adaletsiz duruma gelen vergi çizelgeleri ile önemli bir bölümü aşınmış hükümlerin çağdaş vergi hukuku ilkelerine uygun biçime getirilmesi zorunludur.

Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulan "Mali İstikrar Kanunu" bu amaçları gerçekleştirmekten uzak bir tasarı olarak özükmekte idi. Bu konudaki Birlik görüşünü daha önceki çalışmaları da kaynak olarak değerlendiren Yönetim Kurulunca hazırlanan raporumuzu yetkili ve ilgili makam ve mercilere ve TBMM.deki hukukçu üyelere sunduk:

"Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulu, Hükümetçe Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulan "Mali İstikrar Kanunu" ile ilgili görüşlerini açıklamak zorunluğunu duymakta ve bunu görev saymaktadır.

Birliğimizin görüşüne göre vergi sistemi, Anayasa'nın öngördüğü sosyal hukuk devletini oluşturmada, gelir dağılımının daha adaletli biçimde gerçekleşmesini sağlamada en önemli araçlardan biridir. Bu nedenle vergi sistemimizde bu doğrultuda yapılacak değişiklikleri desteklemeyi görev saymaktayız. Bu tasarıda yıllardır özlemi duyulan vergi adaletini etkin biçimde gerçekleştirecek, denetimi arttırarak güçlendirecek, mali yargıya işlerlik ve hız kazandıracak bir takım hükümlere yer verilmemiştir. Tasarı daha çok günün değişen koşullarının gerektirdiği bir takım düzeltmeleri içermekte, bütçenin gerektirdiği bir takım kaynakları zorlamak amacıyla yönelmektedir. Ancak ve yalnızca bu amaca yönelik hükümlerin çokluğu dikkati çekmektedir.

Bu özellikleri ağır basan tasarinin üzerinde durulması gereken bir yönü de "Yasalaştırma Tekniği" açısından son yıllarda benimsenen çok sakıncalı bir yöntemin kullanılmakta olmasıdır. Tasarıda onbir yasanın türlü hükümleri topluca değiştirilmektedir.

Finansman Kanunu ile başlatılan bu yanlış ve kötü yasalastırma yöntemi ne yazıkki bu tasarıda da kullanılmıştır. Her yasa bir amaca yönelip; bir alanı kapsmalıdır. Birbirinden çok farklı nitelikte yasaların bir kısım hükümlerinin değiştirilmesi için de olsa bir araya getirmek sakıncalıdır. İleride uygulamacılara çok güçlükler çıkaracaktır. Her yasa bir sistemdir. Böyle olmalıdır. Birbirinden çok farklı nitelikte-usul ve esasa ilişkin- bir çok yasayı birleştiren bu tür yasa taslakları yasama meclislerinin de çalışmasını güçleştirmekte, yanlış oranlarını artırmakta; birtakım önemli hükümler, yasa bütünü içinde yerine konmadığı için gözden kaçırılmaktadır.

Yasalastırma Tekniği, hukuk açısından bir yöntem sorunudur. Ama her yöntem gibi özün bulunması bakımından çok önemlidir. Mali İstikrar Kanunu tasarısını öncelikle bu açıdan eleştirmek gerekir.

Tasarı ile ilgili başkaca eleştirilerimizi de şöyle belirtmek isteriz :

I- Mali Müşavirlik Konusu :

Yıllardan beri bir kısım çevrelerce yanlış görüşlerden yola çıkılarak kurulmasına çalışılan bu meslek türü, nedense sürekli "savunma" mesleğiyle karşı karşıya getirilmektedir. Bu hem temelde, hem de yöntemde bir yanlışlıktır.

Öncelikle belirtelim ki, Türkiye Barolar Birliği "Serbest Mali Müşavirlik" mesleğine karşı değildir. Ancak bu mesleğin örgütlenme çabasındaki yanlışlık kadar mesleğin savunma görevine el uzatacak için de kapsamının genişletilmesine karşıdır. Şöyleki;

a) Tasarıda "Serbest Mali Müşavirler" in yapacağı iş belirtilmiş; mesleğin örgütlenmesi, görevin kapsamı, bu göreve alınacakların niteliklerinin Maliye Bakanlığınca hazırlanacak bir "yönetmelik"le belirleneceği öngörülmüştür.

Bu Örgütlenme Modeli Anayasa'ya Aykırıdır: Anayasa'nın 122. maddesi "Kanun Kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları kanunla meydana getirilir" demektedir. Bu durumda tasarı, ancak kanunla kurulması öngörülen bir meslek kuruluşunu yönetmeliğe bırakmaktadır. Anılan hüküm Anayasa'ya aykırılığını son derece açıktır. Anayasa'ya aykırılığını böylesine belli bir hükümün yasalastırılması dileriz.

b) Barolar, ülkemizde yasayla oluşturulmuş ilk meslek kuruluşudur. Bu nedenle özellikle kamu hizmeti niteliğinde görev yapacak mesleklerin de yasayla kurulmuş meslek örgütleri içinde disipline bağlanmasını destekleriz. Bu, birliğin kuruluşundan beri desteklediği ve yaygınlaştırmaya çalıştığı "Hukukun Üstünlüğü" ilkesinin de bir gereğidir.

Serbest mali müşavirlerin de sunacağı hizmet bir kamu hizmetidir. Bu nedenle hizmetin bugünkü gibi dağınık ve disiplinsiz biçimde, yalnızca çalışanın kişisel ahlakına bağlı olarak yapılmasındaki sakıncaların giderilmesi gerekir. Bunun için de bu mesleğin kanunla oluşturulmuş bir kuruluş içinde örgütlenmesi zorunludur. Tapkı hekimlik, mühendislik, mimarlık, veterinerlik, noterlik ve benzeri meslekler gibi. Ancak Anayasa'nın kanunla yapılmasını öngördüğü bir işin yönetmelikle yapılması kabul edilemez. Bu nedenle, bu hükümdeki Anayasa'ya aykırılığın giderilmesine bir Anayasal kuruluş olarak uyarı görevimizi yapmak istiyoruz.

c) Öte yandan, serbest mali müşavirlik mesleğinin, sürekli olarak "savunma" mesleğinin çalışma alanına el atma isteği kabul edilemez.

Savunma bir sanat ve meslektir. Bir uzmanlık işidir. Avukatlık Yasası'na göre bu kamu hizmetini yapmak isteyenlerin belli bir eğitimden geçmiş, bir disipline bağlı ve Baroya yazılı olması zorunludur. Yargı önünde savunma görevi yapacak Avukatlara tanınmış bir hak ve yetkidir. Hiçbir gerekçeyle bu görevin başka meslek erbabına da yaptırılması kabul olunamaz. Avukat da, yargıç gibi hukuk uygulamasının, savunmanın uzmanıdır. Yargının gereği olarak özel uzmanlık isteyen konularda bilirkişiye başvurulması olağandır. Bu danışma bilirkişiyi yargıç'ın ya da Avukat'ın yerine geçiremez. Serbest Mali Müşavirlere yargı organları önünde savunma hakkı veren hüküm işte bu ilkeyi bozmaktadır. Serbest mali müşavirlere de Avukatlık yapma hakkı tanınmaktadır.

İdari Yargı merciinde "dinlenme" ile savunmayı ayırmak olanağı yoktur. Avukatlık Kanununun 35. maddesinde "...Mahkeme ve Yargı yetkisini haiz diğer organlar huzurunda...Dava etmek ve savunmak, mali işlemleri takip etmek, bu işlere ait bütün evrakı

düzenlemek, yalnız Baroda yazılı Avukatlara aittir" hükmü yer almaktadır. Avukatlık Kanununa göre sadece Avukatlık mesleğine tanınmış bulunan bir göreve mali müşavirlerin de katılması istenmektedir. Yargı yeri önündeki her açıklama, iddia ve savunmayı ilgilendirir. Savunma, ancak buna göre eğitilmiş olanlara bırakılabilir. Çünkü savunma, sadece muhasebe, vergi ya da bir başka özel bilgiyi değil Hukuk bilgisini gerektirir.

Anayasa Mahkemesinin 20.12.1977 günlü 1977/121 sayılı kararındaki şu gerekçe konuyu aydınlatmaktadır: "Hak arama işlevi, Hukuk Fakültesinde öğrenim görmüş kişilerin çaba ve katkılarıyla yürür. Bu nedenle Hukuk Fakültesini bitirmemiş, stajını yapmamış veya yasa da belirtilen görevlerde bulunmamış kimselerin, yargı yerlerinde ve hak arama işlerinde çalışmalarını kamu düzeni ve kamu yararı ilkesini temelinden sarsan bir neden olarak düşünülmektedir." (Resmi Gazete 20.3.1978)

Bir meslek kıskançlığı değildir. Bir bilinçlenme sorunudur. Çünkü meslek örgütlenmesi ve disiplini Avukatları korumak için değil iş sahiplerinin çıkarlarını ve kamu düzenini korumak için öngörülmüştür. Nitekim XIX. yüzyılda Avukatlık mesleği oluşmadan ve Baro kurulmadan dava vekilleri çok daha rahat çalışıyorlardı. Ama bu rahatlık kamunun yararına değildi. Bu itibarla Cumhuriyetimizle yaşıt olan meslek örgütlenmesini ve savunma ve hak arama mesleğine özgü çalışma sınırlarına yasa dışı, Anayasa dışı her el atmayı kamu düzenine ve kamu yararına aykırı bir davranış saymaktayız.

II- Gelir Vergisi Yasasındaki Değişiklikler:

193 sayılı Gelir Vergisi Kanununda yapılan değişiklikler:

1- Tasarının 1. maddesi ile gayrimenkul kiralardan bir takvim yılı içinde elde edilen ve toplamı 50 000,-TL'yi aşmayan gayrisafi hasılatın gelir vergisinden müstesna tutulması olumlu görülmektedir. Ancak, bu hasılatın sadece kiraya verilen meskenlerden elde edilen kiralara inhisar ettirilmesi eşitlik ilkelerine uygun düşmemektedir.

2- Tasarının 4. maddesi ile getirilen ve en az geçim indirimini hadlerini artıran ve eski uygulamanın aksine bu miktarları

matrahtan indiren hüküm esasta uygun görülmele beraber, çalışan eşin kazancından 28.800.-TL.nin indirilmesi, ancak bu halde aile reisi kocanın eş için tanınan 14.400.-TL. indirimden istifade ettirilmemesinin vergilemede eşitlik bakımından daha adil olacağı düşünülmektedir.

Aynı maddeye 2. bent olarak konulan "gerçek indirim" esasını benimsemek mümkün görülmemiştir. Zira, ticaret, ziraat ve serbest meslek erbabından bu indirimden istifade edecek yükümlü sayısı son derece sınırlı olduğu gibi indirim miktarının tesbit şekli de son derece karışık ve ihtilaf yaratacak niteliktedir. Kaldı ki, bu tür indirimlere izin verilmesi esasen vergi ödeme gücü diğer mükelleflere göre oldukça yüksek olan bu grup mükelleflerin vergi yükünün azaltılmasını da yanında getirecektir. Buna gerek bulunmadığı ancak, eşitlik ilkesini zedelememek için bu grup mükelleflerin de ücretliler gibi götürü indirimden yararlanmalarının, fakat bu indirim miktarının beyan edecekleri safi kazançla orantılı tutulmasının daha uygun ve gerçekçi olacağı görüşüne varılmaktadır.

3- Tasarının 46. maddesinin değiştirilen ikinci fıkrasına açıklık getirmeli, götürü usulde vergiye tabi tutulanlara da götürü indirimden yararlanacakları hususu madde metnine alınmalıdır.

4- Tasarının 11. maddesi ile Gelir Vergisi Kanununun 73. maddesinde yapılan değişiklik gerçekçi bulunmamıştır. Zira, gayrimenkul maliyetleri son yıllarda temel ihtiyaç maddelerine yapılan büyük zamlar nedeni ile son derece yükselmiştir. Kiralar ise sadece belirli bir ölçüde artmıştır. Bunun sonucu olarak bir taşınmazın vergi değerinin % 10'nun kira bedeli olarak kabul edilmesi halinde kiraların gereksiz biçimde artırılmasına veya beyan olunan vergi değerinin düşük tutulmasına neden olunacaktır.

Ayrıca, gerek kira gelirini, gerekse taşınmazın vergi değerini beyan eden aynı kişi olduğuna göre bu sistemin gerekçenin aksine özdenetimi sağladığı da söylenemez.

5- Tasarının 12. maddesi ile menkul sermaye iradı kapsamına alınan "yatırım fonu ve ortaklıkları" değerine yeni bir müessese olması nedeniyle açıklık getirilmesinin gerektiği düşünülmektedir.

6- Tasarının 13 ve 14. maddeleri ile gayrimenkul sermaye iratları vergi kesintisine alınmaktadır. Ayrıca bu vergi nihai hale getirilmektedir. Kanımız odur ki, gayrimenkul kiralarının stopaja tabi tutulması birçok formalite artışına, uygulama karışıklıklarına, kesinti tutarının kiracı üzerinde kalması nedeniyle vergi ziyana yol açabilecektir. Verginin nihai olması da gerçek gelirin vergilendirilmesini amaçlayan temel birinci maddeye aykırı düşecektir. Bu görüşe paralel olarak Gelir Vergisi Kanununun 94. ve 96. maddelerindeki gayrimenkul sermaye iradı deyimleri çıkarılmalıdır.

7- Tasarının 18. maddesi ile vergi dilimleri yeniden düzenlenmiştir. Ancak, 1 milyon liraya kadar olan kazançların tümünün % 45 oranında vergiye tabi tutulması vergi adaleti bakımından uygun görülmemiş, 500.000.- Tıraya kadar olan kazançlar için ayrı bir nisbetin uygulanmasının daha gerçekçi bir yaklaşım olacağı görüşüne varılmıştır.

8- Tasarının 22. maddesi ile yapılan değişiklikle hesap uzman yardımcıları ile gelirler kontrolörlerine tanınan servet beyanı inceleme yetkisi kanımızca hatalıdır. Zira, servet beyanı incelemesi uygulamada görüldüğü üzere birçok sorunu yanında getirmiştir. Bu nedenle, gerek tecrübe, gerekse yetiştirme ve birikim bakımından daha yetkin durumda olan maliye müfettişleri ve hesap uzmanlarının bu yetkiye sahip olmalarının ve böylelikle maddenin eski biçimiyle korunmasının uygun olacağı düşünülmüştür.

III-Kurumlar Vergisi Yasasında Öngörülen Değişiklikler:

5422 Sayılı Kurumlar Vergi Kanununda yapılan değişiklikler hakkında:

1- Tasarının madde III-2 bendi ile Kurumlar Vergisi Kanununun 8. maddesinin 6. bendi değiştirilmekte ve yeni bir hüküm getirilmektedir. Ancak, tasarı bu haliyle yasalaştığı takdirde vergi muafılığı tanınan Vakıflar hakkındaki hüküm kaldırılmış olmaktadır. Bu kaldırmanın ekonomik hayat bakımından sakıncalı olacağı düşünülmektedir.

Yine tasarının aynı maddesi ile senayi ürünleri ihraç eden firmalara tanınan muaflik hadleri bu müesseselerin esasen ihraç ettikleri mallara ait dövizleri yurda getirmeleri zorunluluğu da gözönünde tutularak deraltılmalıdır.

Yine maddeye eklenen 9. bentteki "Özel Önem Taşıyan Sektör" deyiminin tanımı getirilmeli, bu sektöre yatırımdan başlamak üzere ilk 10 yılın 5 yılında sağladıkları kazancın muaf tutulması ilkesi ilk beş yılla sınırlandırılmalıdır.

2- Tasarıda yer alan ve kurumlar Vergisi Kanununa eklenen mükerrer 8. maddesi Vergi Hukukumuzda yatırım indirimi korunduğu sürece adil bulunmamıştır.

3- Tasarının 5. maddesinin getirdiği değişiklikle 15. maddeye eklenen (8) numaralı bende açıklık getirmeli, indirilebilecek giderlerin belirlenmesine çalışılmalıdır.

4- Kurumlar Vergisinin nisbetinin % 50 ye çıkarılmasına karşılık sermaye şirketleri ve kooperatif şirketler dışındaki kurumlara % 35 oranının uygulanmasının bir nedeni olmadığı düşünülmüştür.

IV- Vergi Usul Yasasında Öngörülen Başkaça Değişiklikler:

213 sayılı Vergi Usul Kanununda yapılan değişiklikler hakkında:

1- Tasarının madde V-1. maddesiyle yapılan değişiklik ile Takdir Komisyonlarının yetkisi son derece sınırlandırılmaktadır. İnceleme raporunda V.U.K.nun 30. maddesine göre belirlenen matrah veya matrah farkı hakkında takdire gitme gereği ortadan kaldırılmaktadır. Bu hal idareyi keyfiliğe itebileceği gibi mesleki tecrübenin ve iş kolunun özelliklerinden yeter derecede bilgi sahibi olunmaması halinde gereksiz ölçülemelere de neden olunabilecektir.

2- Tebligat hükümlerinde yapılan değişiklik de son derece tehlikeli olup güven sağlamaktan uzaktır. V.U.K.na göre yapılacak tebligelerde de Tebligat Kanunu hükümlerinin uygulanmasının uygun olacağı düşünülmektedir.

3- Tasarının 4. maddesi ile eklenen 257. madde, V.U.K.na göre tutulacak ve düzenlenecek defter ve belgeler ile bunlara ek olarak defter ve belgelerin niteliği, şekli ve ihtiva edeceği hususları düzenlemeye, bunlar için tasdik zorunluğu koymaya ve kaldırmaya, gerekli belgeleri basıp satmaya, gerektiğinde mühürlü otomatik kasa kullanılmaya ve bunlarla ilgili işlemleri üst mesleki

kuruluşlar aracılığı ile yaptırmaya yetki veren hüküm uygun görülmektedir. Ancak bu düzenlemenin Maliye Bakanlığınca değil Kanunla yapılmasının daha gerçekçi olacağı mükelleflerin kanunlar karşısındaki sorumluluk ve yükümlülüklerini önceden bilmeleri bakımından daha yerinde olacağı sonucuna varılmıştır.

4- 298. maddede yapılan değişikliğe açıklık getirilmesinin uygulamadaki aksaklıkları gidermek bakımından uygun olacağı kanısındayız.

5- Tasarınının 6. maddesi ile V.U.K.nun 368. maddesinde yapılan değişiklik mükellefleri vergi uyumsuzluğunun çözümü bakımından yargı yerlerine müracaattan caydırıcı niteliktedir. Zira, maddede aynen kaldığı takdirde, ülkemizde vergi ihtilaflarının uzun yıllar devam etmesi nedeniyle maddeye göre alınacak faiz, tarhiyat miktarını dahi aşacak miktarlara ulaşabilecektir.

Ayrıca, yargı mercilerince yürütmenin durdurulması kararı verilmesi halinde durumun ne olacağı hakkında yasaya açıklık getirilmemiştir.

Bu görüşte bize paralel olarak 389. maddede sadece Hazine lehine düşünülen faizin uyumsuzlukta haklı çıkan ve fakat daha önce vergi ve cezasını ödeyen mükellefler için de uygulanması gerektiği düşünülmelidir.

V- Çür vergi yasalarında ve özellikle Belediye Gelirleri Yasasındaki Değişiklikler:

Bu tür dar kapsamlı değişiklikler yerine Belediye Gelirleri Yasasının tümüyle değiştirilmesi yerinde olacaktır. Yerel yönetimleri bunaltan parasal sıkıntıların önlenmesi zorunludur. Kentlerde yaşayan ve her yıl geometrik dizi biçiminde artan halkın gereksinmelerinin karşılanması, kent halkının, kent giderlerine katılmasını daha adil ilkelere bağlamak gerekmektedir. Bu nedenle daha önce yasalaşan Belediye Gelirleri Yasasının yeniden yasalaştırılması ve sorunlara bu yasa çerçevesinde kökten çözümler getirilmesi düşünülmelidir.

Sonuç: Belirtilen nedenlerle Yüce Meclis'e sevk edildiği biçimde yasalaşması sakıncalı olan tasarının yasalaşması gerekli görülüyorsa bile yukarıda belirtmeye çalıştığımız sakıncalı

hükümlerin çıkarılması ya da düzeltilmesi görüşünde bulunduğumuzu bilgilerinize sunarız.

Saygılarımızla,

Türkiye Barolar Birliği
Yönetim Kurulu

Gelir Vergisi Yasası:

Yukarıda da belirtilen ilkelere göre bir vergi reformu gerekirken TBMM. nin siyasal nedenlerle bu işlevi yapamadığı Mali İstikrar Kanunu tasarısının da ele alınmadığı ve yasalasamadığı gerçeği üzerinde duran 12 Eylül Yönetimi, bu gerekçelerle vergi yasalarını ele almıştır. Bu açıdan bakınca, yapılması zorunlu duruma gelen bir işe el atılmış olmasına karşı çıkılmaz. Ancak yönetim bakımından tutulan yol kolayca kaçınılabilecek yanlışlara neden olmuştur. Gerçekten, yapılan hazırlıklar son derece büyük bir gizlilikle yürütülmüş ve kamuoyundan gizlenen tasarılar tam bir ivedilikle çıkarılmış ve yürürlüğe konmuştur. Birliğimizce bu konuda yapılan ön girişimler bir sonuç vermemiştir.

Bu girişimleri bilgiye sunmak isteriz,

21.11.1980 günlü 1635 sayılı telgraf:

Sayın Orgeneral Kenan EVREN

Devlet Başkanı

ANKARA

Basında yer alan haberlerden öğrendiğimize göre hazırlanan vergi yasaları arasında bulunan Gelir Vergisi Yasası tasarısında serbest meslek kazançları ile ilgili hükümleri esasta bir serbest meslek olan Avukatlık mesleğinin yürütülmesini engelleyici niteliktedir.

Gelir dağılımında sosyal adaleti sağlayacak bir vergi reformu yapılması Türkiye Barolar Birliği'nin görüş ve inanc ilkele- rindendir. Ancak belirtilen tasarının bir vergi reformu değil salt, daha çok gelir sağlamak için hazırlanmış hükümleri kapsa- ması, bu arada toplumda orta sınıfı oluşturan serbest meslek ka- zançlarına vergilendirme yöntemindeki yanlış tutum, istenen ve beklenenin çok dışında sakıncalı sonuçlar doğuracağı kuşkusunu yarat- maktadır.

Bu konuda Birliğimiz görüşlerinin de alınmasında isabet bu- lunacağı inancında olduğumuzu ve bu göreve hazır bulunduğumuzu takdirlerinize sunarım.

Üstün saygılarımla,

Başkan
Av. Atilla Sav

Bu doğrultuda Devlet Başkanlığından başka MGK. Genel Sekre- terliğine, Başbakanlığa, Adalet Bakanlığına, Maliye Bakanlığına ve MGK. Bütçe Plan Komisyonu Başkanlığına başvuruda bulunmuştur.

Bu başvurular üzerine MGK. Genel Sekreterliğinden Birlik gö- rüşü telefonla istenmiştir. Öte yandan Maliye Bakanı da görüşme iste- teğinde bulunarak randevu vermiştir. Her iki makamdan da daha ya- rarlı ve verimli bir çalışma yapılabilmesi için yasa tasarılarının örnekleri istenmişse de olumlu sonuç alınamamış, tasarılar bize incelenmek üzere verilmemiştir.

Bu durumda çalışmaların genel ilkeler doğrultusunda ve basın- da yer alan bilgilere göre yapılması zorunluğu doğmuştur.

Yönetim Kurulunca oluşturulan bir yarkurulun hazırladığı rapor esas alınarak düzenlenen aşağıdaki rapor ilgili makamlara sunulmuştur:

Sayın Orgeneral Haydar Saltuk
Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri
ANKARA

Makamınıza yaptığımız başvuruya karşılık sözlü olarak ile- tilen görüş belirtilmesi isteğinizi şükranla karşılıyoruz. Hazır- ladığımız bir görüş yazısını ilişik olarak sunuyoruz.

Bilindiği gibi bu görüşü hazırlarken tek kaynağımız basına yansıyan ikinci el bilgilerdir. Gizlilik içinde oluşturulan tasarı kamuoyunun bilgisine sunulmadığı gibi Birliğimizce de elde edilememiş ve incelettirilememiştir.

İşin önemi ve ivediliği gözönünde tutularak tasarıda yer aldığı öğrenilen hükümlerle ilgili görüşlerimizi öncelikle sunuyoruz.

Daha sağlıklı ve daha yararlı olabilecek bir inceleme yapılabilmesi için tasarının bir örneğinin gönderilmesine buyruk ve izin verilmesini dileyerek, öngörüş niteliğindeki ekli notu bilgi ve takdirlerinize sunuyorum. Uygun görülürse ayrıca Komisyonda sözlü olarak da açıklamada bulunabileceğimizi arz ederim.

Saygılarımla,
Başkan
Av. Atilâ SAV

GELİR VERGİSİ YASA TASARISI HAKKINDA
GÖRÜŞ ÖZETİ

1- Edinilen bilgilere göre Tasarıda beyanname veren vergi yükümlülerinden peşin vergi alınması öngörülmektedir. Bu yöntem serbest meslek yükümlülerine özellikle düşünce emeği üreterek gelir sağlıyan avukatlara (ve benzeri mesleklere) uygulanamaz.

Bilindiği gibi G.V.K. md.65/2 Serbest Meslek faaliyetini aşağıdaki gibi tanımlamıştır.

"Serbest meslek faaliyeti; sermayeden ziyade şahsi mesaiye, ilmi veya mesleki bilgiye veya ihtisasa dayanan ve ticari mahiyette olmayan işlerin, işverene tabi olmaksızın, şahsi sorumluluk altında kendi nam ve hesabına yapılmasıdır".

Maddenin yazılışından da anlaşılacağı gibi Serbest Meslek-
in ayrıntılı özellikleri:

- a- Bilimsel, mesleki bilgi veya ihtisasa dayalı olmak
- b- Ticari mahiyette olmamak,

- c- Bağımsızlık,
- d- Kişisel sorumluluk,
- e- Kendi nam ve hesabına olmaktır

Bu anlamı ile, serbest meslek gelirin, bilinen ticari kâr ile hiçbir ilgisi yoktur. Zaten, yabancı memleketlerde, serbest meslek erbabının gelirine, özellikle avukat ücretlerine (honorary) denmesi mesleki bilgi, kişisel sorumluluk ve işverene tabi olmamak kriterlerinin doğal sonucudur.

2- G.V.K.md. 61 ücret gelirini aşağıdaki şekilde tanımlamıştır:

"Ücret işverene tabi ve muayyen bir işyerine bağlı olarak çalışanlara hizmet karşılığı verilen para ve ayınlar ile sağlanan ve para ile temsil edilebilen menfaatlerdir".

Yukarıda anılan maddelerin birlikte incelenmesinde ilk bakışta göze çarpan nokta:

"Ücret gelirlerinde bir devamlılık olmasına karşı, serbest meslek faaliyetlerinde herhangi bir gelir akımının söz konusu olmamasıdır".

Gerçekten serbest meslek faaliyetinin, ticari olmayan yaklaşımlar içinde kişisel çalışma ve sorumluluk altında yapılması zorunluğu, bu faaliyeti G.V.K.da sayılan diğer yükümlülük türlerinden ayırmaktadır.

Elde edilen gelir, süreklilik arz etmeksizin kişisel, bilimsel ve uzmanlığa dayalıdır.

3- G.V.K.Md. 94/3 ve Md. 105/C-a Serbest meslek faaliyetlerinden doğan geliri % 15 nisbetinde stopaj usulüne tabi tutmaktadır.

Stopaj (kaynakta tevkif) usulü bizatihi gelirin, elde edildiği yıl vergilendirilmesini öngörmektedir. Yeni tasarıda, stopaj nisbetinin % 25'e çıkarılmasını, Türkiye Barolar Birliği olumlu karşılamaktadır.

Gayri safi gelir üzerinden yapılacak % 25 stopaj, zaten serbest meslek gelirinin geç vergilendirilmesini önleyeceği gibi çok büyük bir oranda aynı yıl vergi yükümlülüğünden kurtulacaktır.

Stopaj usulünün yanısıra, bir önceki yıl vergisinin de ayrıca, depo edilmesi, serbest meslek erbabını büyük bir mali sıkıntı ve güçlük ile karşı karşıya bırakacaktır.

Serbest meslek erbabının, geliri üzerinden ortalama % 50 vergi ödemiş kabul edilecek olursa, gayri safi hasılatı tevki edilecek % 25 stopaj vergisi de eklendiğinde orta sınıfı oluşturan ve aydınlar tanımına giren bir halk kütlesi malen ezilecektir.

Çünkü bu yasa yürürlüğe girdiğinde (büyük bir olasılıkla 1981 yılında) serbest meslek sahibi avukatlar bir yandan 1980 yılının vergisini, öte yandan ve aynı zamanda 1981 yılının vergisini birlikte ödeyecektir. Olağan koşullarda yıllık gelirinin % 60'na yakın vergi ödeyen avukatlardan 1980 yılı gelirinin üstünde bir parayı vergi olarak ödemesi istenecektir. Böyle bir istek serbest meslek sahiplerini (özellikle avukatları) ezici, bitiricidir. Verginin temel ilkelerinden biri de yükümlüden "ödeyebileceği" kadar vergi istemektir. Vergi yükümlüsünden ödeyemeyeceği oranda vergi istenmesi vergi anlayışına da sığmaz.

4- Öte yandan serbest meslek erbabından alınan verginin bir özelliği de "tahsil" olunan gelirden alınmasıdır.

Peşin vergi istenmesi (depo) "tahsil olunmamış" ve belki de "tahakkuk etmeyecek" bir paradan vergi alınması anlamına gelecektir. Çünkü yukarıda da belirttiğimiz üzere serbest meslek kazancı süreklilik göstermez. Sıkı sıkıya kişiye bağlıdır. Bir avukatın bir yıllık kazancı ertesi yıl da aynı kazancı sağlayacağı anlamına hiçbir zaman gelemmez. Bu açıdan ne ücretlere, ne de ticari kazançlara ve gayrimenkul gelirlerine benzetilebilir.

5- Stopaj ve depo olaylarının birlikte uygulanmasının şu anda göze çarpmayan iki sakıncası daha vardır.

a) Devlet Bütçesi yönünden

Stopaj ve depo sadece 1981 yılında bütçeye maddi kolaylık sağlayacaktır. 1980 ve 1981 yılı vergilerinin birlikte tahsili nedeniyle 1982 yılından itibaren (1981 vergilerinin aynı yıl ödenmiş olacağından) gelir artışı duracaktır.

b) Yıl içinde stopaj ve depo, büyük bir olasılıkla yıl sonlarında "Red ve fade" (fazla ödenen verginin geri verilmesi) istemlerine yol açacak ve bilinen bürokratik yavaşlık nedeni ile, vergi uyumsuzluklarının artması sonucunu doğuracaktır.

6- Öte yandan, serbest meslek sahibi olan avukatların bölgesel ve kişisel nedenlerle gelirlerinin birbirine yakın olması beklenemez. Özellikle büyük merkezlerde mesleğe yeni giren avukatlar bir yandan büro kurma ve çevre edinme nedenleriyle ağır giderler altında kalırken, öte yandan yeterli kazanç ve gelir sağlayamama durumundadır.

Avukatlık çalışmasının konusu olan işler çoklukla bir takvim yılı içinde de sonuçlanmamaktadır. Bu bakımdan kimi zaman yıllarca süren bir emeğin ürünü olan bir ücretin sağlanması, o yılı aşırı verimli miktar, kimi zaman ardarda verimsiz dönemler geçirilebilmektedir.

Yukarıda da belirtildiği gibi serbest meslek kazancı (avukatın geliri) nin süreklilikten yoksun bir gelir olmasının nedenlerinden birisi de budur.

Avukatlara yaşam ölçülerini uygulanarak her avukatın belli bir kazanç eşitliğini aşan gelir sağlayacağı varsayımı gerçeğe aykırı olur.

Bu nedenle tasarıda isin bu özelliğini gözünde tutmayan hükümlerin buna göre düzeltilmesi de yerinde olacaktır.

Sonuç olarak yukarıdan beri belirtmeye çalışılan nedenlerle;

Serbest meslek erbabının (özellikle avukatların) vergilenmesinde, yıl içinde verilemeyi gerçekleştiren % 25 stopaj usulü ile yetinilmesini ve anılan meslek gelirlerinin geçmiş yıl vergisinin, ertesi yıl içinde ayrıca depo edilmesi yükümlülüğünden ayrık tutulmasını takdirlerinize sunarız.

Saygılarımızla,

+

Olayların bu hızlı gelişimi karşısında, konuyu Barolarımıza duyurmak zorunluluğunu duyduk. 22 Aralık 1980 günlü 1788/35 sayılı genelgeyle bilgi sunduk ve Barolarca da girişimlere katılınması isteminde bulunduk.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ

Genelge No: 1788/35

Ankara, 22 Aralık 1980

Gelir Vergisi Yasası tasarısı konusunda yaptığımız başvurular sonucu Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreterliğine, telefonla Birliğimiz görüşü yazılı olarak istenmiştir. Bu konuda sunulan görüş özetinin bir örneğini ilişik olarak sunulmaktadır.

Aynı konuda Baronuz görüşlerinin de belirtilerek Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreterliğine ve Birliğimize iletilmesi yararlı olacaktır.

Bilgi ve takdirlerinize sunarım.

Saygılarımla,

Başkan

Bilindiği üzere Gelir Vergisi Yasasında değişiklik yapan 2361 sayılı yasa 29 Aralık 1980 günlü resmi gazetede yayınlanmıştır.

Bu durumda da çalışmalarımızı oluşturmak amacıyla Baro Başkanlıklarına 31.12.1980 günlü 37/1829 sayılı genelge ile bilgi verilmiş ve daha sonra da 17 Ocak 1981 günü baro başkanları toplantısında konu tartışmaya sunulmuştur.

Bu konuyu da kapsayan 31.12.1980 günlü genelge sunulmaktadır.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ

Genelge: 37/1829

Ankara:31.12.1980

Türkiye Barolar Birliği, Devlet Başkanlığına yaptığı 12 Aralık 1980 günlü 1735 sayılı yazılı başvuruya anayasal hukuk düzenini ilgilendiren çalışmalarda Avukatlık Yasasının 110/6 maddesi uyarınca göreve hazır bulunduğunu belirtmiştir. Bu başvuru örneği ilişik olarak bilginize sunulmaktadır. (Ek-1)

Son zamanlarda ardarda hazırlanan ya da yasalaştırılan tasarılarla vergi hukukumuzun ve maliye örgütlenmesinin esaslı değişikliklere uğradığı gözlemlenmektedir.

Temel niteliği bakımından Avukatlık mesleğini yakından ilgilendiren yasalar konusunda yapılan girişimler şöylece özetlenebilir.

1- Gelir Vergisi Yasasının hazırlıkları basından izlenmiş olup, gerek Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreterliği, gerekse Maliye Bakanlığı yetkililerince tasarının "gizli" olduğu belirtildiğinden, bütün çabalara karşın metin üzerinde bir inceleme yapılamamıştır.

Gelir Vergisi Tasarısı ile ilgili olarak Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreterliğinin başvurularımıza karşılık telefonda yapılan istemi üzerine Birlik görüşü yazılı olarak sunulmuştur. Konunun uzman olan meslektaşlarımızdan oluşan bir komisyonca hazırlanan bu raporun bir örneği de bilginize sunulmaktadır. (Ek-2)

2- Türkiye Barolar Birliğinin bu girişimlerine karşın Gelir Vergisi yasalaşmıştır.

Anılan yasa, Vergi Hukuku ilkeleri açısından olduğu kadar Yasama Tekniksi açısından da sakıncalı ve aksak hükümler taşımaktadır.

Özellikle vergide eşitlik ilkesine aykırı olan ve tahakkuk dahi etmemiş bir gelir üzerinden peşin vergi alınmasını öngören hüküm meslektaşlarımız için son derece sakıncalı sonuçlar doğurabilecektir. Bu durum bütün meslektaşlarımızı haklı olarak kaygılandırılmaktadır.

Öte yandan ücretlilerle, öbür vergi yükümlüleri arasında eşitsizlik getiren özel indirim hükmü de bir başka tedirginlik konusudur.

Ancak meslektaşlarımız için asıl sakıncalı ve tehlikeli gözükten hüküm anılan yasada "Mükerrer Madde 117" de yer almaktadır. Vergide peşin ödeme esasını getiren bu hüküm, kimlerin ne vergi ödeyeceklerini açıkça Anayasa'nın 61. maddesine ve vergilerin ancak yasayla salınacağı ve alınacağı yolundaki temel hukuk ilkesine aykırı biçimde düzenlemiştir.

Aynı maddede öngörülen Yönetmeliğin de Hukukun temel ilkelere ve Anayasanın 113. maddesine aykırı biçimde oluşturulduğu gözlemlenmektedir.

Maliye Bakanlığınca hazırlanarak Bakanlar Kurulunca yürürlüğe konacak bir Tüzüğün, salt Danıştay incelemesinden geçirilmesi için "Yönetmelik" olarak öngörüldüğü düşünülebilir.

Bu açık hukuka aykırılığa rağmen Türkiye Barolar Birliğince Maliye Bakanlığına 29.12.1980 günü telle yaptığımız başvuruyla, anılan Yönetmeliğin hazırlanmasında görüş sunmaya hazır olduğumuzu arz ettik.

Özellikle anılan maddenin, "özel komisyonlar"la ilgili dört ve beşinci fıkralarındaki hükümler uyarınca barolara ve Birliğe önemli görevler düşeceği beklenmektedir.

3- Yeminli ve Serbest Mali Müşavirler Kanun Tasarısı da aynı biçimde büyük bir gizlilik içinde oluşturulmuştur. Tasarının 2. maddesinde yer alan ve mali müşavirlere vergi yargı organları önünde "savunma" yetkisi veren hükme Bakanlar Kurulunca, ilgili Bakanların uyarısıyla "mütchassis eleman olarak ve temsil yetkisini haiz olmak üzere" ibaresi eklenmek suretiyle mali müşavirlerin "savunma"ya ilişkin bir işlev yapmalarını önlemek olanağı sağlamıştır.

Anılan tasarı halen Milli Güvenlik Konseyinde ilgili komisyonda beklenmektedir. Özenildiğine göre tasarı bir süre daha ele alınmayacaktır.

4- Yine basından yansıyan haberlerden, ayrı bir vergi yargısı oluşturacak bir yasa tasarısının hazırlandığı izlenmiştir.

Maliye Bakanlığınca hazırlanan bu tasarıyla düşünülen Maliye Bakanlığına bağlı "Vergi Yüksek Mahkemesi" Danıştayın bir bölüm dairelerinin görevlerini üstlenmektedir. Böylece temel niteliği bakımından bir "idari işlem" olan vergilendirme ile ilgili davalar Anayasa'da öngörülmeven ve temel niteliği itibariyle "Mahkeme olmayan" bir kuruluşun yargısal denetimine bırakılacaktır.

Demokratik hukuk devletinin gereği ve Anayasa'nın öngördüğü temel ilkelerden biri olan "yargının bağımsızlığı" ilkesine aykırı bulunan böyle bir örgütün sakıncalarını anlatmak ve önlenmesini sağlamak için Danıştay yöneticileri ile gerekli işbirliği yapılmış bulunmaktadır.

Anayasaya ve temel hukuk ilkelerine aykırılığı iletilen bütün makam ve kişilerce kabul edilen, ayrıca Adalet Bakanlığınca da karşı çıkılan böyle bir örgütlenmenin de tasarı biçimine dönüştüğü ve herşeye karşın Milli Güvenlik Konseyi'ne sunulduğu anlaşılmaktadır.

Bu konuda 21.11.1980 günü 1639 sayıyla Devlet Başkanlığına yaptığımız başvuruyu da bilginize sunuyorum. (Ek-3)

4- Harçlar Yasasında değişiklik yapan Yasa'nın da öbür vergi yasalarına özgü yöntemlerle gizlilik ve ivedilikle çıkarılması yüzünden bir çok sakıncalı hükümler yer aldığı görülmektedir.

Yargı ve Noter harçlarını kapsayan bölümler doğrudan adaleti etkileyici niteliktedir. Özellikle "hak arama özgürlüğü"nü kısıtlayıcı nitelik alan ağır harçlar daha ilk uygulamada çok sakıncalı sonuçlar doğurmıştır.

Bu konuda Türkiye Barolar Birliği görüşünü kapsayacak biçimde hazırladığımız basın bildirisinin bir örneğini bilginize sunuyoruz. (Ek-4)

Türkiye Barolar Birliği ve barolar, "hak arama özgürlüğü"nü ve "savunma hakkı"nı kullanmada temsil ve vekalet görevi yapan avukatların meslek örgütleri olarak en iyi ve elverişli ortamın çoğulcu ve özgürlükçü demokratik düzen olduğu inancını paylaşmaktadır.

Bu husus Genel Kurullarımızın yerleşik kararlarıyla belirlenmiştir.

Meslek kuruluşlarının, özellikle baroların ve Türkiye Barolar Birliğinin gerçek işlevlerini ancak çoğulcu ve özgürlükçü demokratik düzen içinde eksiksiz yapabilecekleri tartışmasızdır.

İçinde bulunduğumuz dönemin nitelikleri bu bakımdan Türkiye Barolar Birliğinin anayasal ve yasal görevlerini yapmasını ağır biçimde güçleştirmektedir. Konuları ne genel, ne de meslek kamuoyu önünde tam bir açıklık içinde oluşturabilmek olanaklarını bulamaktan ötürü Birliğimize iletilen yakınmalara ve başvurulara sağlıklı biçimde yanıtlar verememekteyiz. Bu konudaki güçlüklerimizi paylaşabilmek ve aşabilmek için Yönetim Kurulumuz, Baro Başkanlarının 17 Ocak 1981 Cumartesi günü Ankara'da bir danışma toplantısına çağrılmasını öngörmüş bulunmaktadır.

Durumu bilgilerinize sunar, meslektaşlarımıza iletilmesini de rica ederim.

Saygılarımla,

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı

◆

Gelir Vergisi Yasasının öngördüğü peşin ödeme yönetmeliğinin hazırlıkları sırasında Birlik olarak çabalarımızı sürdürdük. Konuyla ilgili görüşlerimizi 31.12.1980 günlü bir yazı ile düzenleyerek başta Başbakanlık olmak üzere Sayın Adalet Bakanı ile Maliye Bakanına ve Devlet Bakanı Sayın Mehmet Özgüneş'e de sunduk.

Ankara, 31.12.1980
Sayı: 1830

27 Aralık 1980 günlü Resmi Gazete'de yayımlanan 2361 sayılı Yasa ile Gelir Vergisi Yasası'nda yapılan değişiklikler ve özellikle Mükerrer Madde 117 ile getirilen peşin vergi ödeme sistemi bütün meslek topluluğumuzu derin kaygılara ve büyük bir karamsarlığa düşürmüştür.

Bilindiği üzere sağlanan gelir üzerinden tahakkuk edecek bir verginin değil, "tahsil", "tahakkuk" bile etmemiş kazancı edinilmiş varsayılarak istenmesi, üstelik bunun hanŕi ölçülere göre istenip alınacağıнын yasada yer almaması gerçek ve büyük sakıncalar kapsamaktadır. Üstelik bu sakıncalı hüküm Vergi Hukuku ilkelerine olduğu gibi Anayasa'nın 61. maddesine de açıkça aykırıdır.

Kamu hizmeti gören ve ücret alma ilkeleri yasayla sınırlanan ve kısıtlanan avukatların çoğunluğunun bu koşullar altında mesleğin gerektirdiği biçimde özgürce çalışabilmesi olanağı yoktur. Birçok meslektaşımız mesleği bırakmak zorunda kalacaktır.

Vergi eşitliği ve adaleti ilkelerine aykırı bulunan yasanın yeniden incelenmesi ve sakıncalı hükümlerinin değiştirilmesi zorunlu gözükmektedir.

Yasada (Mükerrer Madde 117/4) yer alan, Maliye Bakanlığınca hazırlanarak Bakanlar Kurulunca onaylanacağı öngörülen "Yönetmelik" in, genel hukuk ilkelerine ve Anayasanın 113. maddesine aykırı bir yöntemle öngörüldüğü açıktır. Bu yöntem, aslında bir tüzükle düzenlenmesi gereken konuyu Danıştay incelemesinden uzaklaştırmaktadır. Bunun ise sakıncaları ortadadır.

Bu nedenle hiç değilse anılan Yönetmeliğin gerçekte en az bir tüzük kadar titizlikle ve derinliğine çalışmayla hazırlattırılması konusunu takdirlerinize sunarım. Yönetmelikle ilgili çalışmalar için Birliğimizin de katkıda bulunmaya hazır olduğunu arz ederim.

Saygılarımla,

Türkiye Parolar Birliği Başkanı

Yine aynı yönetmelik çalışmalarını konusunda Birlik görüşününün 14.1.1981 günlü 83 sayılı yazımızla Maliye Bakanlığına sunduk.

Maliye Bakanlığı
Ankara

14.1.1981

İlgi: 30 Aralık 1980 günlü GEL.2382969/6-87958 sayılı yazınız.

"Peşin vergi" sisteminin ilk uygulama döneminde bir meslek grubu olarak serbest meslek yükümlüsü avukatların, Yasanın "mükerrer 117" maddesi karşısındaki durumlarının düzenlenmesi için Bakanlığınızca yapılacak çalışmalar konusundaki Birliğimiz görüşleri sunulmaktadır.

I-2361 sayılı Yasayla 193 sayılı Gelir vergisi Kanununda yapılan değişiklikler arasında yer alan "mükerrer 117" maddenin kapsamının ve anlamının daha iyi belirlenmesi için 117. madde ile birlikte incelenmesi hukuki yorum kurallarının bir gereğidir. Yasaların, birbiriyle ve kendi bütünlüğü içinde uyumlu bir bütün oluşturması gerektiğinden bu yolla inceleme ve yorum zorunludur.

1- 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 117. maddesi hükmü, ödemenin yıllık beyanname üzerinden tahakkuk ettirilen gelir vergisine göre üç taksitte yapılmasını emretmektedir. Burada altını çizerek belirtmek gereğini duyduğumuz husus, verginin ödenebilir hale gelebilmesi için "tahakkuk"un şart olduğudur. Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre de "tahakkuk, tarh ve tebliğ edilen bir verginin ödenmesi gereken hale gelmesinden ibarettir. "Öte yandan, gelir vergisinde vergilendirme dönemi geçmiş takvim yılıdır. Ancak 2361 sayılı Yasanın "mükerrer 117. maddesi"yle değinilen bu esaslarda ayıklanmış, mükellefin bu vergi borcu henüz tahakkuk etmemiş bulunduğu halde, cari takvim yılı vergisinin geçmiş takvim yılı vergisiyle birlikte üç eşit taksitte peşin ödenmesi hükmü getirilmiştir. Yasanın sevk ve beyan tarzına göre bu peşin ödemeler cari takvim yılında tahakkuk edecek gelir vergisinden indirilecektir.

Böylece, beyannameli mükellefler her yıl hem tahakkuk etmiş önceki yıl vergisini, hem de cari yıl vergisini tahakkuk etmeden (ilerde mahsubu yapılmak üzere) ödeyeceklerdir. Bunun, yükümlülerin gücünü aşacağı açıktır. Vergilendirmenin genel kurallarından biri de mükelleflere yükletilen mali yükün en az duyurulmasıdır. Bir verginin, mükellefin yıllık gelirinden vergi için yapacağı fedakarlık derecesini aşmaması da gereklidir. Bu bakımlardan düşünüldüğü takdirde, bu peşin ödeme mükellefiyetinin kabulünde sakıncalar bulunduğunu görmemek, kabul etmemek mümkün değildir.

2- Vergilendirme döneminin geçmiş takvim yılı olduğu esasında vazgeçilerek verginin cari yılda alınmasını sağlayacak uygun bir formül bulunamamış ise, görece olup objektif hiçbir ölçüye dayanmayan bu usulden vazgeçilmelidir.

3- Serbest meslek erbabı ile mesela avukatlarla başka beyannameli mükellefleri birlikte almak yanlıştır. Zira serbest meslek erbabı ile sair beyannameli mükelleflerin gelirlerinin kaynakları, bu kaynakların vasıfları ve kuvveti farklıdır. Serbest meslek kazancı Gelir Vergisi Kanununun 67. maddesinde de belirtildiği gibi, esas itibarıyla bir hesap dönemi içinde serbest meslek çalışması sonucunda kazanılan paralardan ibarettir. Bu kazanç dünsel, bilimsel, mesleki ve şahsi çalışmanın ürünüdür. Ticari kazançta olduğu gibi işletmeye konular akçalı ve aynı sermaye hareketinin bir sonucu değildir. Bu bakımdan serbest meslek sahipleriyle ticari kazanç sahiplerini aynı kefeye koyarak düşünmek doğru değildir.

4- Öte yandan konunun avukatların özel durumu bakımından incelenmesi halinde yasa bu hali ile uygulamaya geçildiğinde avukatlar bir yandan 1980 yılında mesleki faaliyetleri neticesinde tahsil ettikleri gelirin vergisini ödeyecekler, öte yandan aynı zamanda henüz tahsil etmedikleri 1981 yılı gelirinin vergisini ödemekle karşı karşıya getirileceklerdir. Böyle bir durum avukatlık mesleğinin tartışılmaz kılacağı kuşkusuzdur. Verginin, mükellefin gücü ile oranlı olması kuralı karşısında bunun uygun sayılması olanağı yoktur. Belki de bu durum karşısında birçok avukat mesleği bırakmak zorunda kalacak, bundan adli hizmetler gibi Hazine de zarar görebilecektir.

5- 2361 sayılı kanun konumuzla ilgili mükerrer 117. maddesi hükmünün hukuk bakımından incelenmesine geçildiğinde, bu maddede hükmünün ölü doğduğu ve bu hali ile uygulama alanı kalamayacağı sonucuna varılması mümkündür, şöyle ki;

a- Bu madde mükelleflerin derecelerden hangisine gireceği Maliye Bakanlığınca hazırlanacak ve Bakanlar Kurulunca onaylanacak bir yönetmelikle belirtileceği esası getirilmiştir. Böyle bir yönetmeliğin yapılabilmesi olanağı yoktur. Gerçekten, hep bilindiği ve Anayasanın 113. maddesinde de yazılı olduğu gibi, Bakanlıklar kendi görev alanlarını ilgilendiren yasaların ve tüzüklerin uygulanmasını sağlamak üzere ve kanunlara aykırı olmamak şartı ile yönetmelik çıkarabilirler. Böylece, yönetmelikler yasa hükümlerinin tamamlanması ve belirtilmesi için değil, sadece günlük kamu hizmetlerinin yürütülebilmesini sağlamak amacı ile çıkarılabileceği için Maliye Bakanlığının mükelleflerin peşin ödeme dereceleri ile ilgili olarak onların bu derecelerden birine alınması yolunda bir yönetmelik yapılmasına Anayasanın bu hükmü bakımından olanak yoktur. Bunun farkına varılmış olmasından dolayı 117. mükerrer maddede yönetmeliğin Bakanlar Kurulunun onayı ile yürürlüğe gireceği öngörülmüştür. Bu surette yönetmeliğin Bakanlar Kurulunca düzenlendiği görünümü verilerek istenmektedir. Oysa yukarıda değindiğimiz nedenlerle Bakanlar Kurulunun da böyle bir yönetmelik çıkarmaya yetkisi olmamak gerekir. Kaldı ki, Anayasanın 113. maddesinde Bakanlar Kurulundan hiç söz edilmemektedir.

Buraya gözönünde tutulması gereken bir başka nokta da şudur: Gelir Vergisi Kanununu yürütmekle görevli makam Maliye Bakanlığıdır. O halde kanun yasaya ilişkin olmak üzere çıkarılacak bir uygulama yönetmeliğinin anılan Anayasa maddesi uyarınca Maliye Bakanlığınca çıkarılması gerekir. Bakanlar Kurulu Maliye Bakanlığının üst makama göre bir makam olmakla birlikte onun yerine geçerek yönetmelik düzenleyemez. Bu üst makamın astın yerine geçerek karar alması sonucunu doğurur ki, idare hukuku ilkelerine göre yetkisizliğin belirgin bir örneğini oluşturur. Anlaşılan Maliye Bakanlığı kendi düzenlediği yönetmeliği Bakanlar Kuruluna onaylatarak bu yönetmeliğe karşı iptal davası açılması olanağını önlemek istemektedir.

Ama bir yükümlünün 117. mükerrer maddede gösterilen derecelerden hangisine alınacağı doğrudan doğruya yasa ile belli edilecek hususlardan

olduğundan Bakanlar Kurulunun onayına sunulacak bu yönetmeliğin içerdiği bu ağır sakatlık nedeni ile geçerlilik kazanmamış, doğmamış, hukuk evreninde varlık edinmemiş bir belge olarak kalacağı, yok hükmünde bulunacağı kuşkusuzdur.

Maliye Bakanlığının çıkaracağı yönetmeliğin Bakanlar Kuruluna onaylatmak istemesinin bir nedeni Anayasanın 61. maddesi hükmünden yararlanma biçiminde de yorumlanabilir. Bilindiği gibi bu Anayasa maddesinin ikinci fıkrasında "vergi, resim ve harçlar ve benzeri mali yükümlükler ancak kanunla korunur" denildikten sonra, son fıkrasında "kanunun belli ettiği yukarı ve aşağı hadler içinde kalmak ölçü ve esaslara uygun olmak şartı ile vergi, resim ve harçların muafiyet ve istisnaları ile nisbet ve hadlerine ilişkin hükümlerde değişiklik yapmağa Bakanlar Kurulu yetkili kılınabilir", denmiştir. Fakat, Gelir Vergisi Kanununun bu mükerrer 117. maddesi vasilesi ile Bakanlar Kuruluna da bir yetki tanımağa olanak yoktur. Çünkü madde peşin ödeme derecelerini belli etmiştir. Sorun, yükümlüleri bu derecelerden birine sokmaktır. Madde bunun objektif ve genel ölçütlerini göstermiştir. Öyle ise ortada Anayasanın 61. maddesi yolu ile yükümlüleri derecelendirmede Bakanlar Kurulunu yetkilendirmenin ciddi ve hukuki dayanağı bulunmamaktadır. Bu anlayış yasa ile düzenlenmesi gereken bir konunun idarece yönetmelikle düzenlenmesi gibi bir sonuç doğurur ki, bu yetki aşımından da öte tipik bir görev aşımı olmaktadır.

Özetle Gelir Vergisi Kanununun mükerrer 117. maddesinde gösterilen derecelerden birine mükellefleri sokmak objektif ölçülere dayanarak kanun koyucuya Anayasa ile tanınmış bir yetkidir. Anayasanın 61. maddesinin anlamı budur. Esasen bu vergi yasalarımızda da benimsenmiş bir uygulamadır. Bu konuda Vespi Usul Kanununun 177. maddesi ile Gelir Vergisi Kanununun mükerrer 112. maddesini birer örnek olarak gösterebiliriz. O nedenle ki Yasayla belirlenmesi gereken yükümlüleri derecelere yerleştirme konusunun yönetmelikle düzenlenmesi doğru değildir, Anayasaya aykırıdır.

d- Gelir Vergisi Kanununun bu mükerrer 117. maddesi kapsadığı hükümler bakımından da konunun bir yönetmelikle düzenlenmesine olanak bırakılmamaktadır. Maddede mükelleflerin derecelendirilmesine "işyerinin bulunduğu mahallin özelliği, ekonomik ve sosyal yapısı ve benzeri iş kollarında kamu sektöründe çalışanların ödedikleri vergiler..." dikkate alınarak özel komisyonların da görüşü öğrenilerek yönetmelik yapılacağı yazılı. Bunun anlamı beyannameli yükümlülerin herbirinin durumunun tek tek incelenmesi ve özel komisyonlarda karara bağlanması olmak gerekir. Esasen Gelir Vergisi Kanununun 117. maddesinde anılan 2365 sayılı vergi Usul Kanununun mükerrer 86. maddesinde de özel komisyonların Gelir Vergisi Kanununun mükerrer 117. maddesinde belirtilen mükelleflerin girecekleri dereceleri belirtmekle görevli oldukları yazılıdır. Hatta il ve ilçe özel komisyonlarının belirtecekleri derecelere yükümlülerin merkez özel komisyonunda itiraz hakları bulunduğu kabul edilmiştir. Vergi Usul Kanununun bu hükmüne rağmen Gelir Vergisi Kanununun mükerrer 117. maddesinde "il ve ilçe komisyonlarının bu yönetmeliğe göre tesbit edecekleri derecelere itiraz"dan söz edilmektedir. İşaret olunan yasa hükümleri birbiriyle uyumlu değildir. Gelir Vergisi Kanununun mükerrer 117. maddesi kendi yapısı içinde tutarsızlıklar göstermektedir. Eğer Gelir Vergisi Kanununun 117. maddesinde söylendiği gibi yükümlülerin derecelerden hangilerine girecekleri "işyerinin bulunduğu mahallin özelliği, ekonomik ve sosyal yapısı vesair hususlar" dikkate alınarak belirlenecek ise kişisel durumlar dikkate alınacak ve ona göre değerlendirme işlemi yapılacak demektir. Bunun ise yönetmelikle düzenlenmesi olanağı yoktur.

II- Yukarıda belirtilen ve 193. sayılı Gelir Vergisi Yasasına 2361 sayılı Yasanın 33. maddesiyle eklenen "Mükerrer 117. madde"nin Gelir Vergisi sistemimize ve Vergi Hukuku ilkelerine aykırı durumunu belirterek, önümüzdeki dönemde yasa hükmünün uygulanması açısından avukatların özel durumlarını da dikkatinize sunmak isteriz.

Avukatlar, hiçbir ayırım yapılmaksızın-mükerrer 117. madde belirlenen derecelerden 5.sine alınmalıdır. Böylece hiç değilse 1981 yılındaki ilk peşin vergi uygulamasında yıllık peşin vergi olarak 50.000 TL. ödemeleri istenmelidir. Şöyle ki,

1- Avukatlık, ülkemizde yasal olarak sınıf ve kategorilere ayrılmamış bir meslektir. Avukatlık tam bir eşitlik mesleğidir. Bir avukat baroya yazıldığı günden başlayarak yargının her aşamasında en kıdemli meslektaşı ile aynı hakları kullanarak görev yapar. Mesleğin yapılışında sağlanan bu eşitlik ücret konusunda da aynıdır. Yasa kıdem, ya da san (ünvan) ayırımı yapılmaksızın ücret konusunda avukatları bir tutmuştur.

Görülüyor ki, avukatlık ücret uygulaması açısından olduğu gibi vergi açısından da ayırımlara elverişli bir meslek değildir. Ne meslek kıdemi, ne yas, ne meslek çalışmasının yürütüldüğü yer veya bölge bu yaklaşımla objektif ve ayırıcı, derecelendirici, sınıflayıcı ölçütler verebilir.

Kıdemli ve yaşlı bir avukatın yeni bir avuktan daha çok kazandığı söylenemeyeceği gibi, daha kalabalık nüfuslu bir merkezde görev yapan avukatların daha küçük yerlerde çalışanlardan ilke olarak daha çok kazandığı da söylenemez.

Bu bakımlardan yapılacak bir ayırım ve sınıflandırma yanıtıcı ve eşitliği bozucu olacaktır.

Hatta bu açıdan, önceki yıllar kazancının da bir ölçü olacağı söylenemez. Çünkü gerçek serbest çalışmada kazançta süreklilik yoktur. Öyle ki, avukatlıkta gün olur yılı besler, yıl olur günü beslemez özdeyişi geçerlidir.

2- Avukat, düşünce emeği ile geçinen, kişiye bağlı, özel bilgi ve uzmanlığa dayanan bir serbest meslek yapan ve temelde kamu hizmeti gören kişidir.

Avukatlığın temel özelliklerinden birinin "serbest meslek" oluşu kazançta serbestliği ve sınırsızlığı değil "savunma" da özgürlüğü sağlamak içindir. Savunmaya gereksinme duyan hak sahibinin

haklarının serbestçe ve özgürlük içinde aranılması ve savunulması zorunluğudur da, onun için avukatın çalışmasında serbestlik sağlanmıştır. Yoksa avukatın ücret alma ilkeleri yasayla ve kamu düzeni düşüncesiyle kısıtlanmıştır, sınırlandırılmıştır.

Bu bakımdan avukatların, mükerrer 117. madde uyarınca hazırlanacak Yönetmelikte öteki serbest mesleklerden ve sermayeye dayalı ticari kazançlardan ayırdedilmesi zorunludur.

Belki avukatlar, düşünce emeği üreten başka serbest mesleklerle bir grup oluşturmali; fakat onlar içinde de kazancı sürekli ve düzenli olmayan bir alt grup içinde ele alınmalıdır.

3- Bu noktada konunun bir özel niteliğini daha dikkate sunmak isteriz.

"Peşin Veri" uygulaması 1981 yılında ilk kez yapılmaktadır. Bu nedenle 1981 yılı içinde serbest meslek bildirimini yapanlar,-bu arada avukatlar- iki yılın vergisini birlikte vereceklerdir.

1980 yılının vergisi,-bilindiği gibi- geçmiş dönem vergi oranlarının yüksekliği nedeniyle esasen çok yüksektir. Bu vergiden kalan ve avukatın geçimliliğini sağlayan net gelirden gelecek yılın vergisini de ödeme yükü avukatların taşıyamayacağı kadar ağır bir yük olacaktır. Dunu en azda tutmak zorunludur. Aksi halde birçok meslektaşımız mesleki çalışmalarını yürütemeyeceklerdir. Bunlar da kuşkusuz Devletten yeni iş alanları isteyeceklerdir. Devlet yeni bir aydın işsiz grubu ile daha karşılaşacaktır. Böyle bir gelişme Sosyal Devlet anlayışı açısından da olumsuz kaygı verici olacaktır.

4- Öte yandan, kabul ediyoruz ki, "peşin vergi" uygulaması sağlam ve tutarlı bir ilkedен çok 1981 yılında bütçenin yükünü dağıtmak üzere yeni kaynaklar arama zorunluğunun ürünüdür.

Bu gerçeyle de olsa avukatların ödeyecekleri yıllık maktu ve eşit 50.000 TL'lik peşin vergi Devlete yılda en az 600 milyonluk bir ödenek kaynağı sağlayacaktır.

Bugün barolara yazılı avukat sayısı yaklaşık 13.000'dir. Bunun 14.000 kadari serbest meslek vergi yükümlüdür. Bunların 2.000 kadarının "peşin vergi" uygulaması nedeniyle serbest çalışmayı bırakacakları kabul edilse de kalan 12.000 serbest meslek yükümlüsü avukatın 600 milyonluk bir vergi ödeyeceği gerçeği bellidir.

Avukatlara daha ağır bir vergi yüklemesi istemi meslektaşlarımızın taşıyamıyacakları bir yükür.

5- Avukatların hepsinin aynı miktarda kazanç sağlamadıkları bu nedenle peşin vergi uygulamasında tek sınıfta düşünölemlenecekleri savı geçerli değildir. Çünkü yasalarımızda, GVK mükerrer 112. ve VUK 177. maddelerinde yer alan sınıflandırmalara benzer bir sınıflandırma avukatlar için yapılmamıştır. Yapılması olanağı da yoktur.

6- Esasen unutulmamalıdır ki, peşin vergi "avans"tır. Yani kazanılmamış, ama kazanılacağı varsayılan paradan ileride verilecek vergi için Devlete bir tür öndelik ya da ödünç vermektir. Böyle bir ödünç isteminde aşırı isteklerde bulunulmamalıdır. Daha çok kazanan ve vergi vermesi gerekenler ileride gerçek vergisini esasen verecektir.

III- Yukarıdanberi özetlediğimiz görüşlerin yanısıra dönem içinde tevkif yoluyla (stopaj) ödenen vergilerin de peşin vergiden indirilmesi gerekeceği görüşünü de belirtmek isteriz.

Gerçekteh, brüt kazançlardan %15 oranında yapılan vergi tevkifatı da bir peşin ödemedir. Serbest meslek erbabının peşin verginin yanısıra ayrıca stopaj yoluyla vergilendirilmesi bir tür "mükerrer peşin vergilendirme" olacaktır. Bunun haksızlığı ortadadır.

Gelir Vergisi Kanununun 94 ve 105. maddeleri birlikte incelendiğinde görölmektedir ki; dar mükellefiyete tabi gerçek kişilerle, irat gelirleri dışında serbest meslek çalışanları en yüksek oranda stopaja tabidir.

Yasanın tanımı uyarınca "sermayeden çok, kişisel çalışmaya, bilimsel veya mesleki bilgiye veya uzmanlığa dayanan ve ticari niteliği olmayan serbest meslek çalışması"nın peşin vergi yönünden ticari kazançla aynı kategoride düşünölmesi ve değerlendirilmesi özünde Gelir Vergisi Kanununun ruhuna aykırıdır.

Bu nedenlerle serbest meslek yükümlüsü avukatların dönem içinde tevkif yoluyla (stopaj) ödedikleri peşin verginin dönemler itibariyle mükerrer 117.madde uyarınca ödeyecekleri peşin vergiden indirilmesi konusunun anılan maddede belirlenen Yönetmelikle ya da çıkarılan bir Gelir Vergisi Tebliği ile düzenlenmesi yerinde olacaktır. Şöyleki;

"Serbest meslek erbabı, peşin ödeme yükümlülüğünü yerine getirirken, taksit süreleri içinde elde ettikleri serbest meslek kazançlarından tevkif yolu ile kesilmiş bulunan vergileri, peşin ödeme taksitlerinden indirebilirler."

IV- 2361 sayılı Yasanın 83. maddesi ile değiştirilen Gelir Vergisi Yasasına eklenen "mükerrer 117." maddeye göre Bakanlıkça hazırlanan ve Bakanlar Kurulunun onayına sunulacak Yürürlükte Vergi Usul Yasası'nın 86.maddesinin (B) bendinde yer alan "il özel komisyonlarının kuruluşunda ve (C) bendinde yer alan" ilçe özel komisyonları'nın kuruluşunda barolar temsilcilerine de yer verileceğinin belirtilmesinin yerinde olacağını bilgi ve takdirlerinize sunarım.

Saygılarımla ,

Başkan

Bu çalışma ve girişimler sırasında Maliye Bakanının basın- da yer alan bir açıklaması büyük üzüntü yaratmıştır. Bu konuyla ilgili olarak basın aracılığıyla kamuoyunun bilgisine sunulan Birlik görüşünü anımsatmak amacıyla raporumuza alıyoruz.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ

Basın Danışmanlığı

9.1.1981

Türkiye Barolar Birliği Başkanı Av.Atilâ SAV'ın
Maliye Bakanı Kaya Erdem'in Açıklamasına Yanıtı

Maliye Bakanı Kaya Erdem'in basında yer alan son dönemde ardarda çıkan yasalar ve bazı tasarılarla ilgili açıklamanızı da kapsayan beyanında, haklı uyarı ve eleştirileri anlayışla karşılamak yerine, bir meslek topluluğunu suçlama çabasına girmesini üzüntü ile karşıladık.

Dönemin özelliği ne kadar da sonra bakarsak açık bir eğilim görülmesine girmeyi uygun görmüyoruz. Ancak avukatları vergi kaçakçısı gibi gösteren haksız ve gereksiz bir beyanı kabul etmemize de olanak yoktur. Bir vergi kaçırma varsa, esasen bunu tasvip de etmeyiz. Ama bunun kovuşturma makamı Maliye Bakanlığıdır. Bakanlık görevini yapmalıdır.

Türkiye Barolar Birliği vergi ve harçlarla ilgili yasalarda ve hazırlanan tasarımlarda aksayan yönleri, Avukatlık Yasası'nın verdiği görevler doğrultusunda işaret etmiş; hak arama özgürlüğünü, savunma hakkını ve yargının bağımsızlığını daha genel bir anlatımla özgürlükçü demokrasiyi zedeleyebilecek gelişmeler konusundaki kaygılarını dile getirmiştir.

Bu düzeyde bir düşünce açıklamasına karşılık Sayın Bakanın tartışmayı kişilendirmeye yöneltmesindeki tutumu benimsiyoruz. Sayın Bakan salt bir tartışmayı kazanmak için gerçekleri bozma, rakamları yanlış değerlendirme yoluna gitmektedir. Verilen sayısal bilgiler, aynı türden olmayan birimleri toplamak gibisinden bir mantık yanlışı içermektedir. Toplam 1.600.000 vergi mükellefi içinde serbest meslek sahibi vergi yükümlüsü olan avukat sayısı yalnızca onikibin kadardır. Toplam sayının içinde, asıl büyük yeri Devletin "götürü vergi" almayı uygun gördüğü büyük meslek toplulukları almaktadır. Bunların az vergi vermesi, Devletin kendilerinden az vergi istemesinden kaynaklanmaktadır.

Hiçbirimizin amacı vergi kaçakçılığını korumak, ya da daha az vergi vermek değildir. Böyle birşey Türkiye Barolar Birliği ilkelerine aykırıdır. Açıklamamızda köklü bir vergi reformundan yana olduğumuzu özellikle belirttik. Üzerinde durduğumuz noktalardan biri Harçlar ve Damga Resmî yasalarındaki yanlış kuralların hak aramayı güçleştirmesidir. Bu yanlış mı? Harç bütçeden önce, adalet politikasının bir ögesidir,, dedik. Bu da doğru. Gelir Vergisi Yasasında yer alan peşin vergi ödeme usulü, Vergi Hukuku ilkelerine uygun değildir. Üstelik düşünce emeği üreterek çalışan yükümlülerle, ticari kazançların ve öteki yükümlülerin aynı yere konması sakıncalı sonuçlar doğuracaktır. Bir geçiş döneminin düşünülmemiş olması da güçlükleri artıracaktır. Bunların yanıtı, sayın Bakanın söyledikleri değildir.

Demokratik düzene dönüldüğünde, düzeltililecek yanlışları bugünden yarmamak daha doğru bir tutum ve davranıştır. Bizim amacımız, bu dönemin güçlüklerini artırmamak, halkın devletle arasının açılmamasına çaba göstermektir.

9.1.1981

Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulu Gelir Vergisi Yasası ile Vergi Usul Yasası'nda yapılan son değişikliklerden uygulamada aksaklık gösterenlerin ileride düzeltileceği yolundaki umutlarını -benzer olayları da gözönünde tutarak korumaktadır. Her iki yasanın da denemelerden geçtikten sonra aksayan yönleri üzerinde durulacağı umuduyla bu yasalarla ilgili görüşlerini belirlemek üzere çalışmalarını sürdürmektedir. Bu çalışmalarının ürünlerini yeri ve zamanı geldiğinde yetkili kişi ve kuruluşlara sunacaktır.

3-Harçlar Yasası :

12 Eylül yönetimince ele alınan akçalı yasaları arasında Harçlar Yasası da bulunmaktadır. Yasada yapılan değişikliklerle harçlar oransız biçimde arttırılmış, bu ise hak arama özgürlüğü ile savunma hakkını zedeleyici niteliğe bürünmüştür.

Bu konudaki görüşümüzü kamuoyuna önce bir bildiri ile sunduk. Basında yer alan, geniş yankılar uyandıran bu bildiriye bilgilerinize sunuyoruz.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ

Basın Danışmanlığı

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ BAŞKANI SAV'IN HARÇLAR YASASINDAKİ DEĞİŞİKLİKLE İLGİLİ AÇIKLAMASI

Türkiye Barolar Birliği Başkanı Avukat Atilâ Sav'ın açıklaması şöyledir;

"Adalet dağıtımı devletin temel görevidir. Gerçek Adalet herkesin yararlanmasına açık olmalıdır. Ekonomik nedenlerle yurttaşlar, haklarını aramakta sıkıntı çekiyorsa adaletin yollarında tıkanıklık var demektir. Bu açıdan adalet olabildiğince ucuz, hatta parasız olmalıdır. Atatürk'ün Cumhuriyetin Kuruluş döneminde gösterdiği ilkelerden birisi de budur.

Oysa 2345 sayılı Yasayla 492 sayılı Harçlar Yasasında yapılan değişikliklerle yargı harçları son derece yükseltilmiş; Hak arama son derece pahalılaşmıştır. Öyle ki, en basit bir icra kovuşturması için ödenecek harç en az 1000.- TL.dan yukarıdır. Bu durumda hak arama ekonomik açıdan belli düzeyi aşan kimselerin harcı olmaktadır. Bu da yasaların özünde eşitlik ilkesini ihlal etmektedir.

Harçlar, salt devlete gelir sağlamak için alınmaz. Harç bütçeden önce ülkenin Adalet politikasının bir ögesidir. Adaletten önce Devlete gelir sağlaması düşünülürse hak arama özgürlüğü zedelenir ve kısıtlanır.

Savunma hakkı gibi hak arama özgürlüğü de Anayasa'nın güvencesi altındadır ve herkesin gereksinme duyacağı haklardandır. Gereksindiğinde de yeri doldurulamaz. Bu nedenle hak arama yolunu tıkanan güçlükleri kaldırmak gerekir.

Son yasal düzenlemeyle 250.- Tiralık bir iş kovuşturması da 100.000 liralık icra kovuşturması da aynı harca tabi tutulmuştur.

Harçların oransız olarak artırılması ve maktu alınan harçların eşiğinin yüksek tutulması yerine nisbi harçlarda yapılacak düzenlemelerle yine de aynı gelir sağlanabilirdi görüşünderiz. Bu yanlış uygulama yargının işleyişinin iyi incelenmemesi ve bilinmemesiyle ilgilidir sanıyoruz.

Harçlar Yasası düzenlenirken konunun uzmanlarıyla ve yargı görevlileriyle gerekli ilişki kurulmuş olsaydı daha verimli sonuç elde olunabilirdi.

Türkiye Barolar Birliği, yargı harçlarının dengesiz ve oransız biçimde artırılışını hak arama özgürlüğü açısından ve yargının işleyişi bakımından kaygıyla karşılamaktadır."

Daha sonra konuyla ilgili çalışmalarımız ve görüşlerimizi geliştirdiğimizde gördük ki, konuyla birinci derecede ilgili kamu kuruluşları da yasa uygulamasındaki sakıncaları kabul etmektedir.

Bu arada Başbakan Sayın Bülend Ulusu ile yaptığımız görüşmede konunun olumlu bir yaklaşımla ele alındığını da gözlemledik. Bunun üzerine Birlik Yönetim Kurulu görüşünü bir raporla Başbakanlığa sunduk. Aynı raporun birer örneğini ilgili makam ve mercilere de yolladık.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ' NİN
492 SAYILI HARÇLAR YASASINDA 2345 SAYILI
YASAYLA YAPILAN DEĞİŞİKLİK HAKKINDAKİ GÖRÜŞÜ

I. Öz

492 sayılı Yasa ve ona bağlı tarifelerde yer alan maktu harçlar, Yasasının yapıldığı günün ekonomik koşullarına göre düzenlendiği için, bazı değişiklikler yapılması gereği kabul olunmalıdır. Ancak Tarifenin özellikle Yargı ve Nöter harçları bölümünde yapılan bazı değişiklikler için gereğini çok aşan ölçülere ulaşılmıştır. Bilindiği gibi harç, kamu kuruluşlarının yaptıkları bazı işlemler için aldıkları belli bir paradır. Devlet harç almasa da bu kamu hizmetlerini yapma durumundadır.

Adalet dağıtma işi Devletin temel görevlerindedir. Özellikle Adalet dağıtımı ve adaletin gerçekleşmesini sağlamak Devletin harç almasa da yerine getirmek zorunda olduğu hizmetlerdendir, "Adalet ülkenin temelidir" özdeyişiyle belirlenen bu ilkeye göre Adaletin olabildiğince ucuz hatta parasız olması gerekir. İnsan Hakları Evrensel Bildirisi de, Anayasamız da hak arama özgürlüğü ve savunma hakkını temel haklar arasında saymıştır. Ekonomik nedenlerle yurttaşlar haklarını aramada ve savunmada sıkıntı çekiyorlarsa Adaletin yollarında tıkanıklık var demektir.

2. Harçlar Yasası ile İlgili Gözlemler:

a) 2345 sayılı Yasa ile Harçlar Yasası Tarifelerinde yapılan değişiklikler sonucu en basit bir icra kovuşturması için ödenecek harç 1000.- TL'dir. 100.- TL'lik bir alacak ile 100.000.-TL'lik bir alacak aynı harca tabidir. Varsıyla yoksul arasındaki bu mutlak denklik bir adaletsizlik sonucu doğurmaktadır,

b) Öte yandan, yaş ve ad nedeniyle sicil kayıtlarının düzeltilmesi, veraset belgesi verilmesi, ilansız evlenme, kayyum ve vasi atanması gibi yurttaşlık haklarının kullanımı bakımından en yoksul hak sahibinin bile başturması gereken Yönetmelikli yargı işlemlerinde de bugünkü ölçülerle bile yüksek sayılacak harçlar ödemesi zorunludur. Bu durum ekonomik gücü olmayan yurttaşları hak aramadan caydırmaktadır.

c) Bu durumun bir başka kaygı verici yönünde, küçük miktarlarla ölçülen hakların harçların ağırlığı nedeniyle yargı dışı yollar-
dan alınmak istenmesi gibi düşüncelere yol açmasıdır. Böyle bir gelişmenin toplum düzeni için ne denli tehlikeli olacağı açıktır.

Harçlar salt Devlet'e gelir sağlamak için alınmaz. Harç büt-
ceden önce Adalat Politikasının bir ögesidir. Adaletin sağlanmasın-
dan önce Devlet'e gelir sağlanması öngörülürse hak arama özgürlüğü
zedelenir. Bunun ise herşeyden önce Devlet düşüncesine zararı olur.

ç) Harçlar Yasasında maktu harçların eşliğinin yüksek tutul-
ması yanında oransal (nisbi) harçlar aynı bırakılmıştır. Anımsana-
cağı gibi 492 sayılı yasa'dan önce yürürlükteki tarifelere göre o-
ransal harçlar %4 oranında idi. Bu oran sonradan %3'e indirilmiştir.
Para ile ölçülen bir hakkın istenmesinde bu %1'lik oran farkı hak
arayanı zorlamıyacaktır. Hiç değilse bunun sakıncası maktu harçla-
rın yüksekliğinden daha azdır. Bu nedenle maktu harçlardan indirim
yapılırken oransal harçların eskiden olduğu gibi %4 çıkarılması
harçtan gelir sağlama amacı güdenler için de açığı kapayıcı bir yol
gibi gözükmemektedir.

d) Yasa ile başvurma harçları ile karar harçlarınının %3750-
5000 arasında artırıldığı görülmektedir. 492 sayılı Yasa tarifele-
rinin yapıldığı günden bu yana yaşam endekslerindeki yükselme bu
artışı haklı gösterecek oranda değildir.

e) 492 sayılı Yasada 2345 sayılı Yasa ile yapılan değişik-
likten sonra çıkarılan 2366 sayılı Yasa ile ayda 5000.-TL.geçmeyen
nafakalara ait davaların "İstisna ve Muafliklar"dan söz eden 13.
maddenin (c) fıkrasına alınması yerinde olmuştur. Aynı istisna ve
muafliğin

aa) Veraset belgesi istemlerinde;

bb) Yaş ve nüfus kayıtlarındaki düzeltme istemlerinde;

cc) Tevdi yeri taini istemlerinde;

çç) İhtiyati tedbir ihtiyati haciz, delil tesbiti istemle-
rinde

de öngörülmesi; ve aynı maddenin (A) bendindeki muaflik sı-
nırınının 100.- TL'den 1000.- TL.'ye çıkarılması yerinde olacaktır.

f) 2345 Sayılı Yasanın 3.maddesinin kaldırılması ve 5521
sayılı İş Mahkemeleri Yasası'nın 11.maddesinin yeniden işlerliğe
kavuşturulması ve yürürlüğe konması yerinde olacaktır.

g) Harçlar Yasasının 123.maddesinin ikinci fıkrasında yer alan 20,-TL,lık muafliğin da"asgari ücret"düzeyine yükseltilmesi gerekmektedir. Çünkü o tarihte 20,- TL, olan asgari ücretin yükselmesi ile hüküm geçerliliğini yitirmiştir.

3. Tarifelere ilişkin görüşler ve öneriler :

492 Sayılı Yasaya ekli olup, 1318 ve 1977 sayılı Yasalarla değiştirildikten sonra, son olarak 2345 sayılı Yasa ile yeniden düzenlenen Tarifeler aşağıdaki değişikliklerin yapılması yerinde olacağı görüşüdeyiz.

(1) SAYILI TARİFE

Yargı Harçları:

A) Mahke Harçları:

I- Başvurma Harcı :

(Gerekçe : Tevdi mahallinin tayini, ihtiyati tedbir, ihtiyati haciz, delil tesbiti, H.U.M.K.'na göre ivedi ve en az giderle yapılması gereken işlerden olduğundan bu işlerle ilgili istemlerde, başvurma harcı alınmamalıdır.)

1. Sulh Mahkemelerinde	(100,-TL,)
2. Asliye Mahkemelerinde İdari Yargı Mercilerinde	(200,-TL,)
3. Yargıtay ve Danıştayda	(300,-TL,)

II, Celse Harcı :

1. (Madde Metni aynı)	(50,-TL,)
2. " "	(100,-TL,)

(Gerekçe : Gerek Hukuk, gerek ceza davalarında usul yasaları davaların en kısa zamanda sonuçlandırılması konusunda açık hükümler getirmiş ve bu konuda yargıçlara geniş yetki tanınmıştır. Bu bakımdan tarafların celselerin ertelenmesi hususunda, esasen geniş olanakları olmadığından, celse harçlarının yüksek tutulması özellikle de oransal (nisbi) harç düşünülmesi amaca uygun düşmemektedir.)

III. Karar ve İlam Harcı (Dizgi yanlışı olarak, bölüm başında (III) olarak gösterilmesi gerekirken başlık numarası gösterilmemiştir.)

1. Nisbi Harç :

(Gerekçe : Bkz. "Tarifelerle ilgili ilkeler, (1) numaralı bölüm.

2. Maktu Harç:

a) Bu hüküm iki bölümde değerlendirilmiştir. Miktarlar buna göre belirtilmiştir. Buna göre:

- aa) Sulh Mahkemelerinde ve icra tetkik mercilerinde (200.-TL)
 bb) As.Huk.Mahkemelerinde ve İdari Yargı Mercilerinde(300 "
 b) (Madde metni aynı) (500.-TL)
 c) (Madde Metni aynı) (250.-TL)
 d) (Madde Metni aynı) (100.FL.)

B) İcra ve İflas Harçları :

.....

g) Bu hükmün kaldırılması uygun görülmüştür. (Gerekçe : Yukarıda "Tarifelerle ilgili ilkeler" in (I) numaralı bendinde belirtilen nedenler

4. İdare Harçları (300.- TL)

(Haczedilen gayrimenkullerin idaresi kira mukaveleleri düzenlenmesi ve hesap tutulması her takip için ancak bir kez olmak üzere)

II- İflas Harçları :

1. Maktu Harç :

- a) İflasın açılması veya konkordatu isteği ..(300.- TL)
 b) Masaya katılma harcı(100.- TL)

.....

C) Ticaret Sicili Harçları :

.....

II- Kayıt ve Belge Suretleri ve Tasdikname Harçları :

- 1..... (20.-TL)
 2..... (60.-TL)

D) Diğer Yargı Harçları (müşterek kısım) :

I- Suret Harçları :

(Gerekçe : Esas Harç alındığına göre suret harcı ek harçtır. Bu nedenle bu harcın, yüksek tutulması amaca aykırıdır.)

- a) İlamın her sayfasının suretinden (10.- TL)
 b) Mahkeme ve merci tutanakları ve diğer evrakın onaylı örneklerinde (10.-TL)

- c) Avukatların onayladığı vekaletname örneği ..(20.-TL)
d) Sulh Hakimince onaylanan vekaletname örneği .(20.yTL)

(2) SAYILI TARİFE

Maktu Harçları

I-

1.... .,....binde (0,50)

Değer üzerinden alınan harcın miktarı her imza için 25 liradan az 250.000 liradan çok olamaz.

.....

II- Maktu Harçlar :

(Gerekçe: Tarifelerle ilgili ilkelerin (2) numaralı bendinde belirttiğimiz ilke gözönünde tutulmalıdır.)

.....

2. Her türlü tebliğ (20 TL.)

3. Vekaletnameler (

a) Özel Vekaletnamelerde (her imza için (20,- TL)

b) Genel Vekaletnamelerde (her imza için) (20,-TL)

4. Defter Tasdiki :

.....

bb) (200,- TL)

.....

5. Suretler ve Tercümeleler :

a)..... (20,- TL)

b) (20,- TL)

.....

11. bu bendin başındaki "belli bir meblağı ihtiva etmeyen" kelimelerin kaldırılması.

(Gerekçe : borçlanmayı veya taahhüt altına girmeyi içeren belgelerle belirli bir maddeden varacağına ilişkin belgeler hukuk açısından ayrı nitelik taşırlar. Nitekim Damga Vergisi Kanunu'nda borç ve taahhüt belgeleri nisbi vergi esasına tabi tutulduğu halde makbuzlarda maktu esasını benimsenmiştir.)

(3) SAYILI TARİFE

Vergi İtiraz Harçları

I- Başvuru Harcı

1. Vergi İtiraz Komisyonlarında	(100,-TL)
2. Vergi Temyiz Komisyonlarında	(200,-TL)
3. Danıştaya başvurmada	(300.- TL)

.....

III-Maktu Harç :

1. İtiraz Komisyonu kararlarında	(100.-TL)
2. Temyiz Komisyonu kararlarında	(200.-TL)
3. Danıştay Kararlarında	(300.-TL)

IV- Suret Harçları :

Tarafların isteği üzerine verilecek karar suretlerinin
her sayfası için (20,- TL)

Sonuç : Yukarıda belirtilmesine ve özetlenmesine çalışılan nedenlerle Birliğimizce "Sosyal Hukuk Devleti"nin gereklerinden biri de vazgeçilmez nitelikteki hak arama özgürlüğü ile savunma hakkının korunması bakımından Harçlar Yasası'nda yapılan değişikliklerin yeniden düzenlenmesinin yerinde alacağı öngörülmüş ve bu görüşlerin Avukatlık Yasası'nın 116/6. maddesi uyarınca ilgili ve yetkili makamlara iletilmesinin yerinde olacağı düşünülmüştür.

Saygı ile sunulur.

+

Harçlar yasasında değişiklik yapan 2430 sayılı yasada Birlik görüşlerinin önemli bir bölümünün de yer almış olması bizim için sevindirici olmuştur. Bu tutum Yönetimin uygulamada aksaklıkları görülen yasama işlemlerinde direnme yerine onarma ve düzeltme yönteminin benimsediğini göstermektedir. Bu bakımdan birliğimiz bu alanda ve her alanda payına düşen uyarma görevi yapma işlevini sürdürecektir.

Harçlar Yasasını değiştiren bildirimizin basında yer almasından sonra Sayın Devlet Başkanı'nın Konya konuşmasında Savunma Mesleği mensuplarını eleştirmesinin yarattığı üzüntü yasa değişikliği ile yanlışlıkların anlaşılmasında oluşunun görülmesi sonucu bir oranda giderilmiş bulunmaktadır. Harçlar Yasasında yoksul vatandaşın hak arama özgürlüğünü engelleyici kuralların meslektaşlarımızın sorunu olmayıp vatandaşın sorunu olduğunun anlaşılması bizi sevindirmiştir.

4- Mali Müşavirlik ve Vergi Mahkemeleri Yasaları Konusu :

Bilindiği üzere ötedenberi baroları ve Birliği ilgilendiren konulardan birisi de Mali Müşavirlik konusudur. 1950 li yıllarda ortaya atılan bu konu zaman zaman güncellik kazanmakta , gündemin ilk maddelerinden biri durumuna girmektedir.

TBMM Komisyonlarında bulunan "Mali İstikrar Kanunu" tasarısında yer alan bir hükümlerle Mali Müşavirlik Mesleğinin bir yönetmelikle kurulması öngörülmüştür. Bu nedenle Yönetim Kurulunca hazırlanan bir rapor 20 Haziran 1980 tarihinde ilgililere sunulmuştur.

20 Haziran 1980

Millet Meclisi Bütçe ve Plan Komisyonunca görüşülerek kabul olunan "Mali İstikrar Kanunu" tasarısının V/10.maddesinde yer alan "Mali Müşavirlik" müessesesi gerek örgütlenme modelinin Anayasaya aykırılığı, gerekse bu meslek mensuplarına tanınan "savunma" hakkının avukatlara tanınması ve mesleğimizin varlık nedeni olan bir hak ve yetki ile çakışması son derece sakıncalıdır.

Türkiye Barolar Birliğinin daha önce Maliye Bakanı ve anılan Komisyon üyeleri katında yaptığı uyarılar sonuç vermemiştir. Bu haliyle tasarı yasalırsa ileride Anayasa Mahkemesine bir dava açılması kaçınılmaz olacaktır. Böyle bir yanlışlığı önlemek bakımından tasarının Komisyonunuzca incelenmesi ve düzeltilmesi yerinde olacaktır.

Bu nedenle raporumuzun ilgili bölümünü bilginize sunuyorum.

Mali Müşavirlik Konusu :

Yıllardan beri bir kısım çevrelerce yanlış görüşlerden yola çıkılarak kurulmasına çalışılan bu meslek türü, nedense sürekli "savunma" mesleği ile karşı karşıya getirilmektedir. Bu hem temelde, hem de yöntemde bir yanlışlıktır.

Öncelikle belirtelim ki , Türkiye Barolar Birliği "Serbest Mali Müşavirlik" mesleğine karşı değildir. Ancak bu mesleğin örgütlenme çabasındaki yanlışlık kadar , mesleğin savunma görevine el uzatacak biçimde kapsamının genişletilmesine karşıdır. Şöyleki ;

a) Tasarıda "serbest mali müşavirler" in yapacağı iş belirtilmiş; mesleğin örgütlenmesi, görevin kapsamı, bu göreve alınacakların niteliklerinin Maliye Bakanlığınca hazırlanacak bir "Yönetmelik"le belirleneceği öngörülmüştür.

Bu Örgütlenme Modeli Anayasa'ya Aykırıdır. Anayasa'nın 122. maddesi "Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları kanunla meydana getirilir" demektedir. Bu durumda tasarı ancak kanunla kurulması öngörülen bir meslek kuruluşuna Yönetmeliğe bırakılmaktadır. Anılan hükmün Anayasaya aykırılığı son derece açıktır. Anayasaya aykırılığı böylesine belli bir hükmün yasalaşmamasını dileriz.

b) Barolar, ülkemizde yasayla oluşturulmuş ilk meslek kuruluşudur. Bu nedenle özellikle kamu hizmeti niteliğinde görev yapacak mesleklerin de yasayla kurulmuş meslek örgütleri içinde disipline bağlanmasını destekleriz. Bu Birliğin kuruluşundan beri desteklediği ve yaygınlaştırmaya çalıştığı" Hukukun üstünlüğü "ilkesinin de bir gereğidir.

Serbest Mali müşavirlerin de sunacağı hizmet bir kamu hizmetidir. Bu nedenle bu hizmetin bugünkü gibi dağınık ve disiplinsiz biçimde, yalnızca çalışanın kişisel ahlakına bağlı olarak yapılmasındaki sakıncaların giderilmesi gerekir. Bunun için de bu mesleğin kanunla oluşturulmuş bir kuruluş içinde örgütlenmesi zorunludur. Tıpkı hekimlik, mühendislik, mimarlık, veterinerlik, noterlik ve benzeri meslekler gibi. Ancak Anayasanın kanunla yapılmasını öngördüğü bir işin yönetmelikle yapılması kabul edilemez. Bu nedenle, bu hükümdeki Anayasaya aykırılığın giderilmesine bir anayasal kuruluş olarak uyarı görevimizi yapmak istiyoruz.

c) Öte yandan, serbest mali müşavirlik mesleğinin, sürekli olarak "savunma" mesleğinin çalışma alanına el atma isteği kabul edilemez.

Savunma bir sanat ve meslektir. Bir uzmanlık işidir. Avukatlık Yasasına göre bu kamu hizmetini yapmak isteyenlerin belli bir eğitimden geçmiş, bir disipline bağlı ve Baroya yazılı olması zorunludur. Yargı önünde savunma görevi yapacak avukatlara tanınmış bir hak ve yetkidir. Hiç bir gerekçeyle bu görevin başka meslek erbabına da yaptırılması kabul olunamaz. Avukat da, yargıç gibi hukuk uygulamasının, savunmanın uzmanıdır. Yargının gereği olarak özel uzmanlık isteyen konularda bilirkişiye başvurulması olağandır. Bu danışma bilirkişiyi yargıç'ın ya da avukat'ın yerine geçirmez. Serbest Mali Müşavirlere yargı organları önünde savunma hakkı veren hüküm işte bu ilkeyi bozmaktadır. Serbest mali müşavirlere de avukatlık yapma hakkı tanınmaktadır.

İdari yargı merciinde "dinleme" ile savunmayı ayırmak olanığı yoktur. Avukatlık Kanunu'nun 35. maddesinde "mahkeme veya yargı yetkisine haiz diğer organlar huzurunda, Dava etmek ve savunmak, adli işlemleri takip etmek, bu işlere ait bütün evrakı düzenlemek, yalnız Baroda yazılı avukatlara aittir" hükmü yer almaktadır. Avukatlık Kanununa göre sadece avukatlık mesleğine tanınmış bulunan bir göreve mali müşavirlerin de katılması istenmektedir. Yargı yeri önündeki her açıklama, iddia ve savunmayı ilgilendirir. Savunma, ancak buna göre eğitilmiş olanlara bırakılabilir. Çünkü savunma, sadece muhasebe vergi ya da bir başka özel bilgiyi değil hukuk bilgisini gerektirir.

Anayasa Mahkemesinin 20.12.1977 günlü 1977/121 sayılı kararındaki şu gerekçe konuyu aydınlatmaktadır: "Hak arama işlevi, Hukuk Fakültesinde öğrenim görmüş kişilerin çaba ve katkılarıyla yürür. Bu nedenle Hukuk Fakültesini bitirmemiş, stajını yapmamış veya yasadışı belirtilen görevlerde bulunmamış kimselerin, yargı yerlerinde ve hak arama işlerinde çalışmalarını kamu düzeni ve kamu yararı ilkesini temelinden sarsan bir neden olarak düşünülmektedir. (Resmî Gazete 20.3.1978)

Bu bir meslek kıskançlığı değildir. Bir bilinçlenme sorunudur. Çünkü meslek örgütlenmesi ve disiplini avukatları korumak için değil iş sahiplerinin çıkarlarını ve kamu düzenini korumak için öngörülmüştür. II İtekim XIX. yüzyılda avukatlık mesleği oluşmadan ve baro kurulmadan dava vekilleri çok daha rahat çalışıyorlardı. Ama bu rahatlık kanununun yararına değildi. Bu itibarla Cumhuriyetimizle yasıt

olan meslek örgütlenmesini ve savunma hak arama mesleğine özgü çalışma sınırlarına yasa dışı, Anayasa dışı her el atmayı kamu düzenine ve kamu yararına aykırı bir davranış saymaktayız.

En iyi dileklerle saygılarımı sunarım.

Başkan

"Mali İstikrar Kanunu" TBMM'nin gündeminde kalmış yasalaşmamıştır.

12 Eylül'den sonra da konu yeniden işlenmeye başlanmıştır. Vergilerin salınmasında ve alınmasında etkinliğin bir koşulu gibi gösterilen konu iki boyutlu olarak gelişmiştir:

- a) Yeminli Mali Müşavirlik ve Serbest Mali Müşavirlik yasası
- b) Vergi yargısı Yasası

Konuyla ilgili ilk girişimlerimizi tasarı Bakanlar Kuruluna sunulmadan önce yaptık.

Devlet Başkanı, Başbakan, Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri, Maliye Bakanı, Adalet Bakanı ve Milli Güvenlik Konseyi Bütçe ve Plan Komisyonu Başkanına çektiğimiz 3.10.1980 günleri tel ve bu tele Adalet Bakanlığında aldığımız yanıt şöyledir :

Sayın Cevdet Mentek
Adalet Bakanı
Ankara

Ankara : 3.10.1980
Sayı : 1475

Vergi yasalarının yeniden düzenlenmesi için çalışma yapıldığını öğrenmiş bulunuyoruz. Daha önce yapılmış "Mali İstikrar Kanunu" çalışmalarını ile ve özellikle tasarıda yer alan "Mali Müşavirlik" konusuyla ilgili Birliğimiz görüşünü kapsayan raporun bir örneğini sunuyoruz. Anılan mesleğin örgütlenme biçimi ve yetkilerinin sınırı bakımından Anayasaya ve savunma görevine el uzatmayı kapsamakta olan hükümlerinin tasarıdan çıkarılması yerinde olacaktır.

Takdirlerinize sunulur.

Saygılarımla,

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı

Türkiye Barolar Birliği
Başkanlığına,

Ankara : 10.10.1980
Sayı : 20569

İlgi : 3.10.1980 gün ve 1476 sayılı yazınız ve eki incelendi.

1- Yazınız ekinde yer alan Mali kanunlarla ilgili bulunan görüş ve önerilerinizin incelenmesi için Maliye yazınız eki Maliye Bakanlığına intikal ettirilmiştir.

2- Mali İstikrar Kanunu tasarısında yer aldığı bildirilen serbest mali müşavirlik mesleği mensuplarının çalışma alanlarının düzenlenmesinde Avukatlık mesleğini ve 1136/sayılı Avukatlık Kanununun ilkelerini zedeleyici hükümler getirilmemesi için gerekli girişimlerde bulunulacaktır.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

Cevdet Menteş
Adalet Bakanı

Daha sonra Devlet Başkanlığına çekilen 21 Kasım 1980 tarih-
1635 sayılı telle konunun önemi bilginize sunulmuştur. Bu tel şöyledir:

Sayın Org.Kenan Evren
Devlet Başkanı

(Telgraf)

Ankara:21.11.1980
Sayı :1635

Ankara

Basında yer alan haberlerden öğrendiğimiz kurulması düşünülen vergi yargısı ile serbest mali müşavirlik tasarıları mesleğimizle ve ülkemiz hukuk düzeniyle çok sıkı ilişkili olduğundan Birliğimiz görüşlerini bilgilerinize sunmak istiyoruz.

1- Serbest mali müşavirlik mesleğinin Anayasanın 122. maddesine uygun biçimde örgütlenmesine Birliğimiz karşı değildir. Ancak bu meslek mensuplarına "dinlenme" adı altında avukatlara özgü yetkilerin tanınması son derece sakıncalı ve yanlış bir tutumdur. Daha önce bir kaç kez denenen ve hep yanlışlığı anlaşıldığı için durdurulan bu tasarının aceleyle çıkarılması sakıncalı olacaktır.

2- İdari yargı dışında bir vergi yargısı kurulmak istenmesi ve yürütmeye bağımlı olarak tasarlanması Devletimizin temel niteliklerinden biri olan bağımsız yargı ilkesine aykırıdır. Böyle bir örgütlenme modeli çağdaş gelişmelere ters olduğu gibi yurttaş için de güvencesizliktir. Üstün saygılarımla arz ederim.

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Atilla SAV

Bu iki yasa taslağından ilki Bakanlar Kuruluna sunulmuş ve tasarı biçimine girerek Milli Güvenlik Konseyine sunulmuştur. Bakanlar kuruluna sunulan taslakta konuyla ilgili 2. maddenin (c) bendi şöyle idi:

"c) Yeminli Mali Müşavirler ve serbest mali müşavirler ilgililerin isteğı veya idarenin resen lüzum göstermesi halinde yukarıdaki işlerle ilgili olarak idari mercilerde ve vergi yargı organlarında yazılı ve sözlü açıklamalarda bulunabilirler, ilgili davalar üzerinde inceleme yapabilirler. Ve bu işlemleri izleyebilirler".

Birlikçe yapılan girişimler sonucu taslak Bakanlar Kurulunda görüşülürken bu fıkraya "mütehassis eleman olarak ve ancak temsil yetkisini haiz olmaksızın" ibaresi eklenmiştir.

Böylece yargı yetkisi taşıyan Kurullar önünde "temsil ve vekâlet" yoluyla görev yapma yetkisi ancak ve yalnızca avukatlık mesleğine tanınmış olarak kalmaktadır.

Bu değişiklik sonucu şu biçimi almıştır :

"c) Yeminli Mali müşavirler ve serbest mali müşavirler ilgililerin isteğı veya idarenin resen lüzum göstermesi halinde yukarıdaki işlerle ilgili olarak idari mercilerde ve vergi yargı organlarında mütehassis eleman olarak ve ancak temsil yetkisini haiz olmaksızın yazılı ve sözlü açıklamalarda bulunabilirler, ilgili davalar üzerinde inceleme yapabilirler ve bu işlemleri izleyebilirler".

Bu konuyu duyarlıkla izleyen ve gerekli düzeltmelerin yapılmasında etkili olan Adalet Bakanı sayın Cevdet Mentesh'e teşekkürlerimizi sunmak isteriz.

Anılan tasarı Milli Güvenlik Konseyi Bütçe Plan komisyonunda beklemektedir.

Anılan taslakların ikincisi olan Vergi Yarvısı ile ilgili olarak da Başta Devlet Başkanlığı olmak üzere Başbakanlığa , Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreterliğine , Maliye Bakanına , Adalet Bakanına ve Milli Güvenlik Konseyi Bütçe ve Plan Komisyonu Başkanlığına 30.12.1980 günlü telle şu başvuruda bulunduk.

Basında yeralan haberlerden öğrendiğimize göre Danıştayın bazı dairelerinin görevlerini üstlenecek ayrı bir vergi mahkemeleri sistemi oluşturulmasını öngören bir tasarı Hükümetçe Konseye sunulmuştur.

Türkiye Barolar Birliği , böyle bir örgütlenme modelinin demokratik hukuk devletini öngören Anayasamızda yeralan bağımsız yargı ilkesine aykırı olacağı yolunda ciddi kaygılar beslemektedir. Konuya açıklık getirilmesi bakımından ve Avukatlık Yasasının 110/6. maddesi hükmü uyarınca bu konudaki çalışmalarınızda katkıya ve konuya açıklık getirmek için gerekirse komisyon çalışmalarına katılmaya hazır bulunduğumuzu bilgi ve takdirlerinize sunarım.

Saygılarımla ,

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı

Bu taslak ise henüz Bakanlar Kurulunca incelenmekte olup , tasarı biçimine dönüşmemiştir.

Mali Yasaları ile ilgili açıklamalarımıza son verilirken , bu konudaki çalışmalarımıza sürekli yardımları ve sonsuz bilgileriyle katkıda bulunan Vergi Yasaları Yarkurulu üyeleri sayın Avukat Mehmet Nomer , Erenel Sargut , Hamdi Şehirlioğlu ve Ömer Vasfi Er'e içten teşekkürlerimizi sunmayı da görev biliriz.

5- Hukuk Yargılama Usulü Yasası :

Adalet hizmetinin işleyişindeki tıkanıklıkların giderilmesi için düşünülen önlemler geniş boyutlu bir sistem değişikliğini içermektedir. Bu konuda "üst mahkemeler" konusu gibi önemli bir sorunu henüz tartışma konusudur. Bu arada hukuk mahkemelerinin işleyişindeki bazı tıkanmaların giderilmesi hızlı enflasyonun baskısı ile satınalma gücü düşen para ile ilişkili bir takım düzenlemelerin gözden geçirilmesi gerekmektedir. Bu amaçla Adalet Bakanlığınca hazırlanan bir taslak konusunda Firliğimizizin de görüşü istenmiştir. Yönetim Kurulunca oluşturulan bir yarkurulun hazırladığı rapor Yönetim Kurulumuzun da incelemesiyle benimsenmiş ve Bakanlığa sunulmuştur. Çalışmayı bilgilerinize sunuyoruz.

1086 SAYILI HUKUK USULÜ MUHADEMELERİ KANUNUNUN BAZI MADDELERİNİN DEĞİŞTİRİLMESİ BAZI MADDELERİNE FIKRALAR EKLENMESİ ve 2004 SAYILI İCRA VE İFLAS KANUNUNUN BİR MADDESİNDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TASARISI

Madde-1.- 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 7 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Madde 7.- Diğer bir mahkeme yahut idari makam veya yargı merciinin görevine giren bir dava veya iş kendisine arz olunan mahkeme , duruşma yapmadan görevsizlik kararı verebileceği gibi dava veya incelemenin her safhasında kendiliğinden görevli olmadığına da karar verebilir.

Görev iddiası yargılama bitinceye kadar ileri sürülebilir. Bir dava hakkında asliye mahkemesinde hüküm verildikten sonra, davanın sulh mahkemesinin görevi içinde olduğu ileri sürülerek üst mahkemede itirazda bulunamaz.

Madde 2.- H.U.M.K.nun 8 nci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Madde 3.- Sulh Mahkemesi :

1. iflas davaları ile vakfa ilişkin davalar hariç olmak üzere, mamelek hukukundan doğan değer veya miktarı yirmibin lirayı geçmeyen davaları",

Madde 3.- H.U.M.K.nun 22 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Madde 22.- Mahkemenin yetkisi kamu düzenine göre tayin edilmiş olan hallerde iki taraf veya bir veya birden çok belli hususa ilişkin ihtilaflarının yetkili olmayan yer mahkemesinde görülmesini yazılı olarak kararlaştırabilirler. Bu halde kararlaştırılan yer mahkemesi dışında başka bir mahkemede dava açılmaz."

Madde 4.- H.U.M.K.nun 34 ncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Madde 34.- Red sebebini bilen tarafın, red isteğini en geç ilk oturumda bildirmesi gerekir. Taraf red sebebini dava bakıldığı sırada öğrenmiş ise, en geç ondan sonraki ilk oturumda yeni bir işlem yapılmadan önce bu isteğini hemen bildirmek zorundadır. Belirtilen sürede yapılmayan red isteği dinlenemez.

Hakimin reddi dilekçeyle olur.

Red dilekçesi hakimin bulunduğu mahkemeye verilir. Dilekçede red isteğinin dayandığı durum ve olaylarla delillerin açıkça gösterilmesi ve varsa belgelerin eklenmesi gerekir.

Red isteğinden vazgeçme hükümsüzdür.

Hakimi reddeden taraf, dilekçisini karşı tarafa tebliğ ettirir. Karşı taraf buna beş gün içinde cevap verebilir. Bu süre geçtikten sonra, başkâtip tarafından red dilekçesi, varsa karşı tarafın cevabı ve ekleri dosya ile birlikte reddi istenen hakime verilir. Hakim beş gün içinde dosyayı incelemek zorundadır. Red sebeplerini kabul ederse durumu tutanağa geçirir ve çekilir. Aksi halde red isteği hakkında düşüncesini yazıyla bildirir. Ve dosya başkâtip tarafından red isteğini inceleyerek mercie gönderilir.

Red sebepleri yazılı delillere dayanmıyorsa, mercie isteği reddetmek veya gösterilen tanıkları dinleyip dinlememekte serbesttir.

Red sebebi sabit olmasa bile, mercie bunu kuvvetle muhtemel görünse red isteğini kabul edebilir.

Madde 5.- H.U.M.K.nun 35 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Madde 36.- Reddi istenen hakim , red hakkında merci tarafından karar verilinceye kadar o davaya bakamaz. Şu kadar ki , gecikmesinde zarar umulan iş ve davalarla , daha önce hakkındaki red isteği mercice reddolunan hakimin aynı durumu ve olaylara dayanılarak reddi halinde yapacağı işlemler bunun dışındadır.

Merci red isteğini kabul etmezse , reddi istenen hakim davaya bakmaya devam eder.

Bir hakim hakkında aynı davada aynı durum ve olaya dayanılarak tekrarlanan red isteğinin reddi halinde verilecek para cezası bir önceki para cezasının iki katından az olmayacağı gibi her defasında kırkbin lirayı geçemez.

Hakimin reddi isteği birden fazla kişi tarafından ortak bir dilekçeyle yapılmışsa yukarıdaki fıkralar uyarınca verilecek ceza, bunlar arasında eşit olarak paylaşılır. Şu kadar ki, dördüncü fıkraya göre artırma , toplam ceza üzerinden yapılır.

Bu para cezasının tahsili için davaya bakacak mahkeme dosyanın gelişi tarihinden başlayarak onbeş gün içinde gereğini yapar. Merci kararının bozulması halinde, tahsil olunmuş para cezası, ilgilinin isteği üzerine geri verilir".

Madde 6.- H.U.M.K.nun 46 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Madde 46.- Mahkeme davanın her halinde , istek üzerine veya davalar aynı mahkemede görülmekte ise kendiliğinden taraflar aynı olmasa bile , birleştirilmelerine kanunen engel bulunmayan bağlantılı davaların birleştirilmelerine karar verebileceği gibi gerektiğinde birleştirilmeyen davaların ayrılmasına da karar verilebilir.

Davaların aynı sebepten doğması veya biri hakkında verilecek hükmün diğerini etkileyecek nitelikte bulunması hallerinde bağlantı var sayılır".

Madde 7.- H.U.M.K.nun 48 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Madde 48.- Birleştirme ve ayırma hususundaki karar hakkında ancak esasla birlikte temyiz yoluna gidilebilir.

Davanın başka bir mahkemede görölmekte olan bir dava ile birleştirilmesi hakkında verilen karar , o mahkemece kabul edilme-yerek birleştirmeye yer olmadığına karar verilirse , ilgililer mer-ci belirtmesi yoluna başvurabilirler."

Madde 8.- H.U.M.K.nun 67 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Madde 67.- Vekaletnamenin aslını veya örneğini vermeyen vekil dava açamayacağı gibi , hiç bir usul işlemi de yapamaz ve mahkemeye kabul olunmaz. şu kadar ki, gecikmesinde zarar umulan hallerde mahkeme , vereceği kesin bir süre içinde vekaletnamesini ge-tirmek şartıyla vekilin işlem yapmasına izin verebilir. Bu süre içinde mahkemeye gelerek yapılan işlemleri kabul ettiğini dilekçe ile bildirmezse , bu işlemler hükümsüz kalır.

Vekâletname aslının veya örneğinin her dosya için ayrı ayrı verilmesi zorunludur.

Yargılama , bir tarafın vekil tutma istemesi , vekilini azletmesi , kendinin yahut vekilinin dosyayı incelememiş bulunmaları sebepleriyle başka güne bırakılamaz. Ancak vekil tutulması veya dosyanın incelenememesi kabul olunabilir. Bir özüre dayanıyorsa hakim bir defalık kısa bir süre verebilir. Verilen süre sonunda vekil oturuma gelmezse veya dosya incelenememiş olsa bile davaya devam olunur".

Madde 9.- H,U,M,K,nun 73 ncü maddesi aşağıdaki şekilde de-ęiřtirilmiřtir.

"Madde 73.- Kanunun gösterdiği istisnalar dışında hakim her iki tarafı dinlemeden veya iddia ve savunmalarını beyan etmeleri için usulen davet etmeden hükmünü veremez.

Ancak, sulh mahkemesinin görevine giren her türlü alacak ve taşınır mala ilişkin istihkak davaları ile mirasçılık belgesi ev-lenmenin ilansız akdi ve nafaka artırımlarına ilişkin isteklere da-vacının isteği üzerine, davalı tarafa tebliğat yapmadan dava dilek-çesine eklenen deliller incelenip yeterli görülen hallerde dosya üzerinde hüküm tesis edilebilir.

Aleyhine hüküm tesis edilen davalı taraf , hükmün dava dilekçesiyle birlikte kendisine tebliğinden itibaren sekiz gün içinde yazılı olarak davaya ve hükme karşı itirazlarını bildiren tebliğ giderlerini de yatırdığında hüküm ortadan kalkar ve gün tayin edilerek duruşma yapılır.

Yapılan duruşma sonunda davalı tarafın haksız çıktığı saptanarak hiç bir değişiklik yapılmadan aynı hükmün tesis edilmesi halinde hakim davacı taraf yararına dava edilenin değerinin yarısına kadar bir tazminata talep olmasa dahi hükmeder. Şu kadar ki, bu fıkra hükmünün dosya üzerinden verilen kararın davalıya tebliğ evrakına yazılmış olması gereklidir.

Duruşma isteyen davalı taraf yararına hüküm tesis edilen hallerde ise aynı tazminata davalı taraf yararına hükmedilir.

Madde 10.- H.U.M.K.nun 93 ncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Madde 93.- Feragat ve kabul beyanı yazılı veya yargılama sırasında sözlü olarak yapılır"

Madde 11.- H.U.M.K.nun 180 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Madde 180.- Dava dilekçesinde sözü edilen ve davacının elinde bulunan belgelerin asılları ile birlikte harç ve vergiye tabi olmaksızın davacı veya kanuni mümessili yahut vekili tarafından onanmış davalı sayısından bir fazla örneklerinin veya sadece örneklerinin dilekçeye eklenerek mahkemeye verilmesi ve başka yerlerden getirilecek belge ve dosyalar içinde bunların bulunabilmesini sağlayıcı açıklamanın dilekçede yapılması ve gerekli posta giderinin pul olarak verilmesi zorunludur.

Birinci fıkra hükmünün yerine getirilmemesi veya eksik getirilmesi halinde hakim ilk oturumda istenen hususların yerine getirilmesini veya eksikliğin tamamlanmasını davacı tarafa bildirir. Bu konuda verilecek mehil kesindir".

Madde 12.- H.U.M.K.nun 193 ncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Madde 193.- Davacı, iptaline karar verilen dilekçenin yerine yeni bir dilekçe düzenleyip vermek zorundadır.

Davalı tarafından ileri sürülen görev ve yetki itirazının kabulü üzerine, davacının karşı tarafa yetkili mahkemede tebligat yaptırması zorunludur.

Her iki durumda kararın kesinleştiği tarihten başlayarak on gün içinde yeniden dilekçe verilmesi veya çağrı kâğıdının tebliğ ettirilmesi gerekir.

Aksi halde dava açılmamış sayılır, Kanunda belirtilen ayrık hükümler saklıdır."

Madde 13.- H.U.M.K.nun 195 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Madde 195.- Davalı, ilk itirazları ile birlikte esas dava hakkındaki cevabını dava dilekçesinin kendisine tebliği tarihinden itibaren on gün veya hakim tarafından bir müddet tayin edilmiş ise o süre içinde mahkeme kalemine bildirmek ve bir örneğini de davacıya tebliğ ettirmek zorundadır."

Madde 14.- H.U.M.K.nun 196 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Madde 196.- Davalı tarafından ilk itiraz ileri sürülmüşse bu kısım, mahkemece öncelikle ve esasa girilmeden incelenerek sonuçlandırılır."

Madde 15.- H.U.M.K.nun 288 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Madde 288.- Bir hakkın doğumu düşürülmesi, devri değiştirilmesi, yenilenmesi, ertelenmesi, ikrarı ve itfası amacıyla yapılan hukuki işlemlerin, yapıldıkları zamanki miktar veya değerleri beşbin liranı geçtiği takdirde senetle ispat olunması gerekir.

Bu hukuki işlemlerin miktar veya değeri ödeme veya borçtan kurtarma (ibra) gibi herhangi bir sebeple beşbin liradan aşağı düşse bile senetsiz ispat olunamaz.

Madde 16.- H.U.M.K.nun 427 nci maddesinin 2 nci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Madde 427, Fıkra 2.- Miktar veya değeri onbin lirayı geçmeyen taşınır mal ve alacak davalarına ilişkin hükümler kesindir."

Madde 17.- H.U.M.K.nun 432 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir,

"Madde 432.- Temyiz süresi onbeş gündür bu süre, ilamın usulen taraflardan herbirine tebliğ ile işlemeye başları,

Temyiz dilekçesi hükmü veren mahkemeye veya temyiz edenin dilediği herhangi bir mahkemeye verebilir.

Hükmü veren mahkeme kanuni sürenin geçmesinden sonra temyiz yoluna başvurulması halinde istemin reddine karar verir ve durumu ilgili tarafa tebliğ eder. Bu karar aleyhine temyiz yoluna başvurulabilir."

Madde 18.- H.U.M.K.nun 434 ncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Madde 434.- Temyiz dilekçesi hangi mahkemeye verilmişse o mahkemece kaydolunur. Ve kayıt tarihi temyiz süresinin başlangıcı sayılır. Temyiz dilekçesiyle beraber kanuni harç ve giderler verilmemişse , mahkeme başkanı veya hakimi tarafından belli edilecek süre içinde bunların ödenmesi gerekir. Bu süre içinde ödenmezse , mahkemece temyiz edilmemiş sayılmasına karar verilir."

Madde 19.- H.U.M.K.nun 438 nci maddesinin 1 nci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Madde 438, Fıkra 1.- Yararlıy temyiz incelemesini 15 gün üzerinde yapar. Ancak tüzel kişiliğin feshine veya genel kurul kararlarının iptaline , evlenmenin butlanına veya feshine , boşanma veya ayrılığa , velayete , nesebe ve kısıtlamaya ilişkin davalarla miktar veya değeri ellibin lirayı aşan alacak ve ayın davalarında taraflardan biri temyiz dilekçesinde veya tamamlayıcı dilekçe yahut cevap dilekçesinde duruşma yapılmasını istemiş ise Yararlıyca bir gün belli edilerek taraflara usulen tebliğat yapılır. Tebliğ tarihi ile duruşma günü arasında en az onbeş gün bulunması gerekir;,"

tarafklar gelmişlerse bu süreye bakılmaz, Tebligat masrafı verilmiş ise duruşma isteği dikkate alınmayacağı gibi, duruşma yapacak daire yararı olmadığı sonucuna varırsa duruşma isteğini reddedebilir."

Madde 20.- H,U,M,K.nun 440 nci maddenin III ncü fıkrası 1. bent hükmü aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Madde 440,III.Fıkra- 1.bent,-8 nci maddede gösterilen davalarla (II numaralı fıkrasının 7 numaralı bendindeki davalar hariç" miktar veya değeri otuzbin liradan az olan davalara ait hükümlerin onanması veya bozulmasına ilişkin kararlar."

Madde 21.- H,U,M,K.nun 442 nci maddesine aşağıdaki dördüncü fıkra eklemiştir.

"Madde 442,Fıkra 4.- Temyizin kötü niyetle yapıldığının anlaşılması halinde Yargıtay 422 nci madde hükmün uygular."

Madde 22.- H,U,M,K. nun 444 ncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Madde 444.- Yargıtayca hüküm onanmasına veya bozulmamasına karar verilerek dosya mahkemesine geri çevrilince ,mahkeme başkâ-tibi temyiz sonucunu onbeş gün içinde taraflara kendiliğinden bildirir. Şu kadar ki, Yargıtay kararı taraflarca tebliğe çıkarılmış ise bildirme yapılmaz, Bildirmenin tebliğ gideri temyiz dilekçesiyle birlikte temyiz isteğinde bulunandan peşin olarak alınır. Bu gider de temyiz için gerekli giderlerden olup ,ödenmemesi halinde, 434 ncü madde hükmü uygulanır.

Karar düzeltimesine tabi olmayan davalarda hükmün Yargıtayca bozulması üzerine birinci fıkra gereğince yapılan bildirmenin tebliğ tarihinden başlayarak bir ay içinde taraflar mahkemeye başvurup oturum gününü usulen tesbit ettirmedikleri takdirde 409 ncu madde hükmü uygulanır.

Madde 23.- H,U,M,K.nun 566 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Madde 566.- Sulh Hâkimi , leğen tesbiti mümkün olan ve onbin lirayı geçmeyen çekişmeli durumlarında şifahi usule göbe çözümler.

Hakim iki tarafa , ispata yarayan belgelerini ibraz için bir süre verir.

Madde 24.- H.U.M.k.nun 199 nucu maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

Madde 25.- 2004 Sayılı İcra ve İflas Kanununun 363 ncu maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Madde 363,2. fıkrası- İlişkin kararlarla bu kanunda temyiz kabiliyeti kabul edilen kararlar tefhim veya tebliğ tarihinden itibaren on gün içinde temyiz edilebilir. Su kadar ki, 1, 2, 3, 5 nci bentlerde takip konusu alacağın; 4,6,7,8,9,11,15, ve 16 ncu bentlerde merci kararının taalluk ettiği malın veya hakkın değerini ve 10 ncu bentte sırası itiraza uğrayan alacağın tutarının onbin lirayı geçmesi şarttır.

Geçici Madde.-1086 sayılı hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun bu kanunla değiştirilen hükümlerinin ancak kanun yürürlüğe girdikten sonra açılacak davalarda uygulanması mümkündür. Su kadar ki, 7,34,36, 46,48,67 ve 93 ncu maddelerde değişiklik yapan hükümler, kanunun yürürlüğünden önce mevcut dava ve işlerde de uygulanır.

Madde 26.- Bu kanun yayımı tarihinden bir ay sonra yürürlüğe girer.

Madde 27.- Bu kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

VI. B Ö L Ü M
BİRLİĞİN İÇ ÇALIŞMALARI

1- TBB Yönetim Kurulu Çalışmaları :

Yönetim Kurulumuzun çalışma dönemi 12 Ocak 1980 gününden 16.5.1981 gününe kadar sürmüştür ve TBB nin kuruluşundan bu güne en uzun süreli dönem olmuştur. Raporun hazırlandığı 15.4.1981 gününe kadar yönetim kurulumuz 19 toplantı yapmıştır. Bunlardan 18'i olağan bir tanesi olağan üstü olarak yapılmıştır. 15.5.1981 gününde bir toplantı daha yapılacaktır. Bununla dönem içinde Yönetim Kurulu 20 toplantı yapmış olacaktır.

TBB'nin akçeli durumunun oldukça bozuk olması nedeni ile Yönetim Kurulu toplantılarına katılım önceki yıllara oranla daha az sayıda olmuş ve üyelerin yolluklarının karşılanması büyük güçlükler arzemiştir. Buna karşın her toplantıda yeter sayı sağlanmış çoğu kez zorunlu özürleri olmayan bütün Yönetim Kurulu Üyeleri büyük özverilerle Yönetim Kurulunun toplantılarına katılmaya özen göstermişlerdir.

Kurulumuz dönem içinde 516 karar almıştır. Bu kararların 43'ü başkanlık sunuşlarına , 116 sı Baroların, 21'i avukatların 3'ü stajyerlerin başvurularına , 4'ü Sosyal güvenliğe , 63'ü saymanlık işleriyle ilişkilidir. Diğer kararlar ise kişi ve kuruluşların başvuruları ile ve genel konularla ilgilidir.

Baroların yönetim kurullarınca verilen kararlara karşı yapılan 83 adet itirazın 58'inin reddine , 25 'inin kabulüne karar verilmiş 3 dosya Avukatlık Kanunu Yönetmeliğinin 93. maddesi gereğince Barolarına iade edilmiştir.

İtirazlar üzerine Yönetim kurulumuzca verilen kararlarda Başkanlık onayına bağlı olan 3'ü bozulmuştur. Onaylanmayan kararlar aleyhine Danıştay'da dava açılmasına gerek görülmemiştir.

2- TBB Disiplin Kurulu Çalışmaları :

Türkiye Barolar Birliği Disiplin Kurulu 1980-1981 yılı çalışma döneminde 15.4.1981 tarihine kadar gelen 67 dosyayı inceleyerek:

Bu Dosyalardan :

- 6 sına uyarma cezası
- 11 ine kınama cezası
- 12 sine 100 Tl. ile 5.000.- Tl. arasında para cezası
- 2 sine üç ay süre ile işten yasaklama kararı
- 9 una Ceza tayinine yer olmadığına,
- 3 üne işten yasaklamaya yer olmadığına,
- 2 sine zaman aşımını nedeniyle reddine ,
- 1 ine meslekten çıkarma cezasının kaldırılmasına,
- 1 inin Yetkisizlik kararının bozulmasına,

karar verilmiş olmakla 48 dosyanın incelenmesi sonuçlanmıştır. Bunlardan (28) ine onama, (4) üne Bozma, (6) sına "Ceza Tayinine Yer Olmadığına", 10'una verilen cezalar yerinde görülmeyerek Avukatlık Yasasının 157.maddesine göre cezaları değiştirilmek suretiyle onama kararı verilmiştir.

Disiplin Kurulunun bu yılki son toplantısı 15.5.1981 günü yapılacak olup eldeki 19 dosya ile o tarihe kadar gelecek dosyaların incelenmesi tamamlanacaktır.

3- Birliğin Akçalı Durumu ve Birlik Bülteni :

Geçtiğimiz dönemde, Birlik Yönetim Kurulu Genel ortamın bunalımları içinde Birliğin saygınlığını ve etkinliğini korumak ve doğrultusundan uzaklaşmamasını sağlamak için harcadığı çabalar kadar Birliğin akçalı sıkıntısıyla da savaşmak zorunda kalmıştır.

Akçalı rapor ve saymanlıkla ilgili bilgiler ayrı olarak bilginize sunulmaktadır. Ancak bu konudaki bunalım, çalışmalarımızı gerçekten büyük ölçüde etkilemiş, kısırlaştırmıştır. Para sıkıntısı yüzünden birçok çalışma ya hiç yapılamamış ya da çok kısıtlı olanaklarla yapılabilmıştır. Birliğin çalışmalarını bütün meslektaşlara ve ilgili kuruluşlara ileten Türkiye Barolar Birliği Bülteni çıkarılamamıştır. Geçen yılki Olağan ve Olağanüstü Genel kurullar tutanakları hazır olduğu halde bastırılıp dağıtılamamıştır. Bu da Barolarla ve Meslektaşlarla hem de Delegeleri ve kamuoyu ile iletişim eksikliğine yol açmıştır. Bu nedenle çok istediğimiz ve yararına

inandığımız halde Bölge Toplantıları yapamadık. Para sıkıntısı nedeniyle tükenen Cübbelerin yerine yenisi yaptırılmamış, herşeyden tasarrufa gidilmiş, Birlik'te çalışan görevlilerin sayısında azaltma yoluna başvurulmuştur. Geçen dönem başında 14 görevli varken bunların sayısı 9' e indirilmiştir. Yaklaşık yarı yarıya azaltılan kadroya karşılık çalışanların ücretlerinde artırımda yapılamamıştır.

Birliğin akçalı bunalımı nedeniyle çeşitli zamanlarda Barolara ve Delegelelere Genelgeyle durum iletilmiştir.

Bu genelgeleri bilginize sunuyoruz.

Sayın Başkan,

Ankara :14.2.1980

Bilindiği üzere XIII. Genel Kurul'da Yönetim Kurulu'na seçilen bes üye ile, onu izleyen Olağanüstü Genel Kurul'da seçilen Başkanın katılmasıyla oluşan yeni kadrosuyla yönetim kurulumuz iki yıl görev yapacaktır.

Önümüzdeki dönem hem ülkemiz, hem de dünyamız için bunalımlarla, darboğazlarla dolu geçmektedir. Anarşi ve şiddet olaylarının korku verici boyutlara ulaşması, yurttaşların can dirliğinin, mal güvenliğinin yeterince sağlanamaması, devletin hukuk düzenine yönelik eylem ve suçların önlenememesi kaygıları artırmaktadır. Böyle bir dönemde Türkiye Barolar Birliğine daha büyük görev ve sorumluluklar düşeceği açıktır. Bu nedenle Birlik Yönetimi daha enerjik, daha özenli bir çalışma sağlama çabasında olacaktır. Bunun için öncelikle meslek kamuoyunun desteğine gereksinme duyuyoruz. Barolarla ilişkilerimizin daha sağlıklı, daha sıkı ve sıcak olmasına çaba gösterilecektir.

Önümüzdeki dönemde mesleki ve hukuki konularla bilimsel nitelikli toplantılara ve çalışmalara önemle katılmaya çalışılacaktır.

Öte yandan Türkiye Barolar Birliğinin bugüne kadar geliştirdiği ve yaygınlaştırdığı Hukukun Üstünlüğü ilkesinin de ışığında sosyal hukuk devletinin oluşturulmasında ve korunmasında anayasal bir kuruluş olarak payımıza düşeni yapma çabaları sürdürülecektir. Bu doğrultuda gerek meslek ve hukuk, gerekse genel kamuoyunu aydınlatma yolunda da ceteren çalışmalar yapılacaktır.

Gerek Bu çalışmalar, gerekse yasaların verdiği başkaca görevler Barolarımızın ve meslektaşlarımızın gerçek ilgisi ve desteğiyle yürütülebilir. Bir yandan bu tür görevleri sürdürme çabasında olan Birliğimizin öte yandan önemli bir sorunu vardır. Son Olağan ve Olağanüstü Genel Kurullarda belirtildiği üzere akçalı kaynakların darlığı ve kıtlığı yüzünden Birlik sıkıntılıdır. Çok önemli bir meslek içi dayanışma ürünü olan ölüm yardımları zamanında ödenememektedir. Birliğin çalışmalarını yüklenen dar profesyonel kadronun ücretleri de güçlükle ödenabilmektedir. Bu bakımdan Barolarımızın geçmiş dönemlerden kalma, birikmiş borçlarını ödemeleri, tahakkuk eden keseneklerini de birikmelere yol açmadan ödemeleri büyük destek sağlayacaktır.

Umut dolu ışıklı günler dileğiyle saygılarımı sunarım.

Türkiye Barolar Birliği Başkanı

Genelge No. 18/946

Ankara:12.Haziran 1980

Baro Başkanlığı

1980 yılı için Barolar adına tahakkuk ettirilen birlik keseneği ve ölüm yardımı miktarları 7.2.1980 günlü yazımızla Baronuza bildirilmiş, 20.2.1980 günlü yazımız ile de TBB'nin akçalı yönden ne denli zor durumda bulunduğu bilginize sunularak kesenek ve ölüm yardımı borçlarınızın biran önce gönderilmesi rica edilmişti. 9.2.1980 tarihinde Ankara'da yapılan olağanüstü genel kurulda da Baro Başkanlarına iletilmek üzere TBB'nin içinde bulunduğu mali ciddi sıkıntı hakkında sayın delegelere rakamlar ile bilgi verilmişti .

Üzüntü ile söylemek durumundayız ki, bütün bu çaba ve ricalar birkaç Baromuzun teşekkür değer davranışları dışında cevapsız bırakılmıştır. Bunun sonucu olarak da TBB. kuruluşundan bu güne kadar görülmemiş olan bir ödeme zorluğu içine girmiş bulunmaktadır. Mayıs 1980 ayı içinde TBB'ne gönderilen kesenekler toplamı 208.415,-TL olup o ay içinde yapılan cari harcamalar tutarı 445.311.15 TL.dir. TBB'nin gelirleri bu seviyede kaldığı , borçlar taksit dönemlerine uzun ödenmediği takdirde Haziran 1980 sonunda kasa sıfıra inmiş olacaktır.

7 Haziran 1980 günü toplanan Yönetim Kurulumuz bir çare olarak içinde bulunduğumuz ayda personel ücretlerine ilişkin gelir vergileri ile sigorta primlerini sonraki bir tarihte cezalı ödenmesini göze alarak şimdilik bu ödemelerin yapılmayabileceğine karar vermiştir.

Bu şartlar içinde TBB'nin akçalı hizmet vermesi olanağı ortadan kalkmak üzeredir.

Durumu Bilgilerinize sunar,
Birlik keseneklerinin ödenmesi konusunda yardımlarınızı dileriz.

Saygılarımızla,

Sayman Üye

Başkan

Genelge №,23/1142

Ankara: 10.7.1980

Baro Başkanlığı

Tekit:12.Haziran,1980 günlü ve genelge
18/946 sayılı yazımıza,

Yukarıda tarih-numarasına işaret ettiğimiz yazımızda, 1980 yılı başındanberi keseneklerin ve ölüm yardımlarının ödenmesi için birkaç kez yaptığımız ricaları hatırlatmış ve Türkiye Barolar Birliği'nin akçalı yönden ne denli sıkışık durumda bulunduğunu bildirmiştik. Ne yazık ki, bu ricalar genelde ilgi görmemiş ve bir iki Anadolu Barosunun gönderdiği az miktardaki para dışında Baro'larmız borçlarını ödememekte adeta titizlik göstermişlerdir. Birlikçe yapılması gereken ödemeler yapılamamakta, silahlı saldırı sonucu ölen meslektaşlarımızın ailelerine öncelik tanındığı halde ölüm yardımları ödenememektedir. Birliğin etkinliğini artırıcı çalışmalar ödeneksizlik yüzünden yürütülememektedir.

Önümüzdeki iki ay içinde adli tatil sebebiyle Baro'lar tahsilat yapmakta güçlük çekecekleri için Türkiye Barolar Birliği keseneklerinin ödenmesi bu süre içinde dahada zorlaşacağı düşünüldüğünden, tatil öncesi tahsilat işinin hızlandırılarak Birlik alacağına olabildiğince havalesini bir kez daha istemek zorunda kalmış bulunuyoruz. Aksi halde çalışanların Temmuz ve özellikle Ağustos ücretlerinin ödenmesi de olanaksız duruma gelecektir.

Durumun ciddiyetle ele alınmasını rica ederiz.

Saygılarımızla.

Sayman Üye

Başkan

Genelge No.24/1192

Ankara:15.7.1980

Baro Başkanlığı

Birliğimizin 12.7.1980 tarihindeki Denetleme Kurulu toplantısında, aşağıdaki öneriler yapılmış ve Barolara duyurulması istenmiştir.

Bilgilerinize sunulur.

Saygılarımızla.

Sayman

Başkan

"Baroların birikmiş kesenek ve ölüm yardımı borçlarını ödememekteki ısrarlı tutumları sonucunda, Türkiye Barolar Birliği aksam işlevlerini yerine getiremez duruma düşmüştür. Önümüzdeki aylarda Birlik'in personel ücretlerini ödemesi, vergi ve sosyal sigorta primlerini yatırmaması olanaksız hale gelecektir.

Sıraya konulan 121 ölüm yardımı, para olmadığı için, hak sahiplerine ulaştırılamamaktadır.

Bu durumun daha fazla devam edemeyeceği açıkça görülmektedir. Türkiye avukatlarının en üst düzeydeki örgütünün içinde

bulunduğu ekonomik bunalımdan çok kısa zamanda kurtarılması her gün yoğunlaşarak artan işlevlerini yerine getirerek akçalı olanaklara kavuşturulması hayati bir zorunluluk olmuştur.

Bu nedenle,

1- Baroların, Birlik adına tahsil ettikleri Birlik keseneklerinin hangi nedenle olursa olsun kendi giderlerine harcamalarının veya ellerinde tutmalarının yasal bir dayanağı yoktur.

Barolar, bütün borçlarını en kısa zamanda Birliğe ödemeli bu yolda gerekli özen ve çalışmayı göstermelidir.

2- Raporumuzun öneriler bölümünün, hesap durumlarını açıklayan birer çizelge ile birlikte tüm Barolara gönderilmesi ve buna rağmen borçlarını ödememekte direnen Barolar hakkında gerekli yasal işlemin yapılmasını Birlik Yönetim Kurulunun takdirlerine sunarız.

3- Birliğin günümüzdeki olumsuz ekonomik koşulları gözönünde tutularak Birlik Organlar'ında görev alanların, görev yolluklarında zorunluluk olmadıkça T.B.B.'nin ödeme gücünü zorlayan taşıtlardan yararlanmamalarını uygun görmekteyiz. 12.7.1980

Denetçi
Av.Güney Dinç

Denetçi
Av.Mahir Can Ilıcak

Denetçi
Av.Güngör Çakmakçı

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ

Sayı: 1383

Ankara:17.9.1980

Sayın Avukat

Türkiye Barolar Birliği Genel Kurul Delegesi

Türkiye Barolar Birliği Denetleme Kurulunun 12.7.1980 günü Birlik Hesapları üzerine yaptığı inceleme sonucunda düzenlediği aynı tarihli raporun bir örneğini ekli olarak sunuyoruz. Denetlemenin yapıldığı tarihte kasa durumu bugüne nazaran çok elverişli denebilecek düzeyde olduğu halde, Birlik cari masraflar dışında herhangi bir meslek çalışma için harcama yapamamakta idi.

Ancak bugün, aradan geçen iki aylık zaman içinde başta personel ücretleri olmak üzere cari masraflar için yapılan ödemelerden sonra Birlik'in tüm kasa-Banka hesabındaki para sadece 32.685.-Tl.den ibaret kalmıştır. Böylece, Birlik Raporun"öneriler"

başlıklı bölümünde ifade edildiği gibi, artık akçalı işlevlerini yerine getirememenin ötesinde çalışanlarının ücretlerini ödeyemez duruma gelmiştir. Ağustos 1980 ayı için dağıtılan ücretlerin vergi ve sigorta primleri ödenemediği gibi (12) gün sonra ödenecek Eylül 1980 ayı ücretleri için para mevcut değildir.

Birlik'in akçalı durumu 29.1.1980, 7.2.1980, 14.2.1980, 12.6.1980, 10.7.1980 ve 15.7.1980 tarihli genelgelerle Barolara duyurulmuş, kesenek ve ölüm yardımlarının gecikmeden gönderilmesi rica edilmiş olduğu halde çoğu Baro'larımızın Birlik için tahsil ettikleri paraları da kendi ihtiyaçlarına harcamakta devam etmişlerdir. Türkiye Barolar Birliği böylece akçalı yönden beklenen ve özlenen işlevlerini yapamaz duruma gelmiştir. Bugün Birliğimiz yaşayıp yaşamama durumundadır.

Bu sebeple Birlik delegesi olarak Baro'nuz nezdinde ciddi girişimlerde bulunmanızı, Baro'nuzun birikmiş borçlarının ödenmesi ve bu tarihten itibaren yapılan tahsilatta Birlik payının bekletilmeden gönderilmesinin teminini rica ederiz.

Saygılarımızla,

Sayman

Başkan

4- Sekreteryaya Çalışmaları :

15.4.1981 gününe kadar Birliğe 8447 yazı gelmiş; Birliğimizden Barolara, kişi ve kuruluşlara 3626 yazı gönderilmiştir. Ruhsatla ilgili yazışmalarla birlikte giden evrak sayısı 4860'a ulaşmış bulunmaktadır.

Daha önceki raporlarımızda da açıklandığı üzere 1978 yılında 727, 1979 yılında 996 avukatlık ruhsatnamesi düzenlenmiştir. Bu dönemde 15.4.1981 gününe kadar düzenlenen ruhsatname sayısı 1234'dir. Böylece TBB'nin kuruluşundan 15.4.1981 tarihine kadar düzenlenen ruhsatname sayısı 13980'e ulaşmış bulunmaktadır.

Yıl içinde gönderilen ruhsatnamelerin Barolara göre dağılışı aşağıdaki cetvelde gösterilmiştir.

1980

15 Nisan 1981

Barolar	1980																Toplam
	O c k	Ş u b a n	M a r t	N i s a n	M a y s	H a z i r a n	T e m n i z	A ğ u s t o s	E y l ü	E k i m	K a s ı m	A r a n k	Ş u b a n	M a r t	N i s a n		
Adana	1	-	-	-	2	1	1	-	-	-	1	-	1	4	1	-	12
Adıyaman	1	-	-	2	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	4
Afyon	-	1	-	1	1	1	-	1	1	-	2	-	1	-	-	-	10
Ağrı	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Amasya	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	1	-	4
Ankara	21	15	14	15	22	13	4	7	14	12	17	22	22	26	26	16	236
Antalya	3	2	1	1	2	2	1	-	-	2	1	-	-	1	-	-	16
Artvin	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Aydın	2	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	2	3	-	2	1	12
Balıkesir	1	2	1	3	1	2	-	1	1	-	2	2	1	1	2	3	23
Bolu	-	2	1	1	1	-	-	2	3	1	3	-	1	1	1	1	18
Bursa	2	-	2	2	3	-	1	-	1	1	-	2	5	-	2	1	22
Burdur	1	1	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	5
Çanakkale	1	2	2	-	-	-	-	1	-	1	1	-	-	-	1	-	9
Çorum	1	2	2	-	-	1	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	8
Denizli	-	-	2	-	2	2	-	2	1	1	1	1	-	1	1	-	14
Diyanbakır	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	1	3
Edirne	-	1	-	-	1	-	4	-	-	-	-	-	-	-	1	-	7
Elazığ	1	2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5
Erzincan	-	-	1	-	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5
Erzurum	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	2	-	4
Eskişehir	3	-	1	2	1	-	2	-	1	-	2	-	-	2	1	-	15
Gaziantep	-	2	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	6
Giresun	-	-	1	-	1	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	4
Gümüşhane	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1
Hatay	2	1	1	-	3	1	1	1	-	-	3	-	-	1	2	1	17
Isparta	-	1	-	-	1	1	-	-	-	-	1	-	-	1	1	-	6
Istanbul	21	43	30	31	38	23	21	9	22	25	30	22	24	23	14	10	303
İzmir	10	4	8	1	9	5	2	3	4	5	9	3	10	8	7	7	95
Kars	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	2
Kastamonu	-	1	-	-	1	1	-	-	-	-	1	-	2	-	-	-	6

Barolar	O c a k	Ş u b a n	M i s i r	N i s a	M a r a	H a r i r	T e m u z	H u s t o s	E y l ü	E k i m	K a s ı m	A r a l ı k	O c a k	Ş u b a n	M a r a	N i s a	Toplam
Kayseri	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	2	1	1	-	3	9
Kırıkkareli	-	-	-	-	-	1	-	-	2	2	-	-	1	-	-	1	7
Kırşehir	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Kocaeli	1	3	-	-	-	3	-	5	2	2	-	1	1	2	1	1	22
Konya	3	-	3	1	2	3	2	3	3	1	-	3	5	1	3	-	33
Kütahya	3	-	-	1	2	-	-	1	1	1	1	-	-	2	-	-	12
Malatya	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
Manisa	2	3	1	2	4	2	-	-	-	1	-	-	-	4	1	4	24
K.Maraş	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	4
Mardin	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Mersin	-	-	-	2	3	1	2	1	2	2	-	1	2	2	1	-	20
Muğla	-	1	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	7
Mus	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nevşehir	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
Niğde	1	2	-	-	1	-	-	1	-	1	-	1	1	-	-	-	8
Ordu	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	3
Rize	-	1	-	1	-	-	-	-	1	-	-	2	1	-	1	-	7
Sakarya	1	3	1	1	-	-	1	-	1	-	4	2	2	1	-	-	17
Samsun	2	2	-	1	-	-	-	1	-	-	2	4	1	1	2	-	16
Sinop	-	1	-	-	-	1	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	4
Sivas	1	2	-	-	1	-	1	1	-	-	-	1	1	-	-	1	9
Siirt	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tekirdağ	1	-	-	2	-	1	1	-	1	-	1	1	-	-	-	-	8
Tokat	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	2
Trabzon	-	-	1	1	1	-	-	1	-	-	1	1	-	-	1	-	7
Urfa	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1
Uşak	-	2	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	2	-	-	6
Van	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	3
Yozgat	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
Zonguldak	-	1	-	-	2	1	1	2	1	1	1	-	2	-	1	-	13

TOPLAM

1234

5- Baro Başkanları Toplantısı

Yasa Birlik organlarını belirlemiş bulunmaktadır. Kuşkusuz Yönetim Kurulu yasayla verilen görevleri en iyi biçimde yürütme çabasıdadır. Ancak zaman zaman Barolarla ilişkileri daha sağlıklı biçime getirmek, meslek topluluğunun tabanındaki, yerel konuları da daha iyi ve daha çabuk değerlendirebilmek için Baro başkanları ile yapılan toplantılar da Birliğimizin gelenekleri arasına girmiştir.

Geçtiğimiz dönemin bunalım ortamında zaman zaman doruk noktasına erişen sıkıntılı evreler olmuştur. Öte yandan geçen Genel Kurul, XIV. Genel Kurulun 16-18 Mayıs 1981 günlerinde toplanmasına karar vermekle bu çalışma dönemini dört ay uzatmıştır. Bu durumda Yönetim Kurulumuz böylesi bir dönemle danışma ve görüş alma desteğine daha çok gereksinme duymuştur, 27 Aralık 1980 günlü toplantıda Baro Başkanları 17 Ocak 1981 günü Birlik Merkezinde toplantıya çağırılmışlardır,

Bu toplantı çağırısı şöyledir,

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ

Baro Başkanlığı

Ankara:29,12,1980

ÖNEMLİ - İVEDİ

Son zamanlarda gelişen olaylar özellikle vergi yasaları konusundaki gelişmeler mesleği ve meslektaşları yeni sorunlarla karşı karşıya getirmiş bulunmaktadır.

Bu nedenle Yönetim Kurulumuzun 27 Aralık 1980 günü yapılan olağan toplantısında, Baro Başkanlarının 17 Ocak 1980 Cumartesi günü saat 10'da Ankara'da Birlik salonunda bir danışma toplantısına çağrılmaları uygun görülmüştür.

Bu toplantıda :

a- Vergi yasalarındaki değişiklikler konusunda mesleğin ve meslektaşların sorunları,

b- Baroların ve Birliğin akçalı durumu,

e- 1981 yılında yapılması öngörülen ve Atatürk'ün 100. doğum yılını kutlama programına katkıyı içeren Hukuk Kurultayı ile ilgili sorunlar.

ç- Son gelişmeler,

konularında barolarımızın görüşleri üzerinde durulacaktır.

Bilgilerini ve gereğini önemle rica ederim.

Saygılarımla,

Başkan

Sevinçle ve minnetle belirtmek isteriz ki, bu toplantı çok yararlı ve canlı olmuştur. Denebilir ki bugüne değin yapılan toplantılar arasında en çok ilgi gören, bekleneni en çok verendir. Hemen hemen tüm Baroların başkanı ve temsilcilerinin katıldığı toplantıda gündemdeki sorunlar büyük bir açıklıkla tartışılmış ve Birlik çalışmalarına ışık tutularak yol gösterici katkılarda bulunulmuştur.

6- Barolara Kayıtlı Avukat Sayısı :

XIII. Genel Kurul raporunda 31.12.1978 tarihi itibariyle Barolarımıza kayıtlı avukat sayısınının 3522'nin kadın, 13765'i erkek olmak üzere 17541'e ulaştığını belirtmiştik. Bu sayı 31.12.1979 tarihi itibariyle 3574 kadın, 14187 erkek olmak üzere 18184'e ulaşmış bulunmaktadır.

Avukat sayısınının Barolara göre dağılışını gösteren cetvel aşağıda bilgilerinize sunulmuştur.

<u>Barolar</u>	<u>Kadın</u>	<u>Erkek</u>	<u>Toplam</u>
Adana	66	435	501
Adıyaman		29	29
Afyon	9	66	75
Ağrı			18
Amasya	10	43	53
Ankara	638	2805	3443
Antalya	30	245	275
Artvin	1	19	20
Aydın	24	158	182
Balıkesir	51	228	279
Bolu	10	79	89
Bursa	54	360	414
Burdur	3	43	46
Çanakkale	17	73	90
Çorum	4	62	66
Denizli	13	152	165
Diyarbakır	12	90	102
Edirne	18	87	105
Elazığ	-		105
Erzincan	-		23
Erzurum	4	51	55
Eskişehir	30	178	208
Gaziantep	17	163	180
Giresun	5	55	60
Gümüşhane	1	24	25
Hatay	30	189	219
Isparta	6	52	58
İstanbul	1950	4832	6782
İzmir	192	884	1076
Kars	-	-	48
Kastamonu	7	46	53
Kayseri	21	193	214

<u>Barolar</u>	<u>Kadin</u>	<u>Erkek</u>	<u>Toplam</u>
Kirklareli	11	52	63
Kirsehir	4	57	61
Kocaeli	46	150	196
Konya	33	317	350
Kütahya	16	64	80
Malatya	8	82	90
Manisa	18	209	227
K. Maras	6	76	82
Mardin	6	46	52
Mersin	32	270	302
Muğla	27	96	123
Muş	3	12	15
Nevşehir	1	31	32
Niğde	4	56	60
Ordu	4	81	85
Rize			53
Sakarya	14	112	126
Samsun	20	178	198
Sinop	3	26	29
Sivas	9	78	87
Siirt	2	28	30
Tekirdağ	17	78	95
Tokat	7	62	69
Trabzon	14	92	106
Urfa	3	80	83
Uşak	-		41
Van	-		42
Yozgat	-		64
Zonguldak	-	207	200
	3574	14187	18184

B) SONUÇ

Hesap Dönemimiz 30.4.1981 tarihinde sona ereceğinden geçmiş dönem gelir-gider ve giderlerin bütçe ile karşılaştırılması çizelgeleri ve gelecek dönem bütçe tasarısı geçen yıllarda olduğu gibi bu yıl da Genel Kurul Toplantısında rapor olarak sunulacaktır.

Geçen dönem çalışmalarımız uygun görülmekte ise Yönetim Kurulunun AKLA MASI'nı takdirlerinize sunar, en içten duygularla saygılarımızı sunarız.

Başkan
Av. Atılâ Sav

Başkan Yard.
Av. Gülçin Çaylıgil

Başkan Yard.
Av. Güneş Atahay

Genel Sekreter
Av. Teoman Evren

Sayman
Av. Nejat Oğuz

Üye
Av. Merih Sezen

Üye
Av. Vedat Burcuoğlu

Üye
Av. Hilmi Becerik

Üye
Av. Turgut Bulut

Üye
Av. Ziya Bilge

Üye
Av. Hilmi Boztepe